FEB 18 1955
FEB 2 1955

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.

Published Twice Weekly by the Daugavas Vanags. Editor in Chief: Ingrida Viksna. Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone — EM 8-0792. Cable Address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 102-15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A. Tel.: Virgina 9-7778.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

WEDNESDAY, FEBRUARY 16, 1955

LATVIJA
AMERIKĀ

13./344. n-rs TREŠDIEN, 1955. GADA 16. FEBRUĀRĪ 5. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — apgāds Daugavas Vanags. Galvenais redaktors — Ingrida Viksna. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — A. Zvēriņš, 102-15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A. Tel. — Virgina 9-7778. Abonēšanas maksa ASV un Kanādā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.10; tekstā $2.80 par 1 colas telpu 1 slejā

TRAUKSME FORMOZĀ ATSAUKTA

7. FLOTES PAPILDSPĒKI ATGRIEŽAS BAZĒS

Tačenas salu evakuācijai noslēdzoties, Sav. Valstu 7. flote uzsākusi agrākos patruļas brauciens Formozas ūdeņos. Tālākām komūnistu invāzijas varbūtībām amerikāņi netic.

Vašingtonā. — Sav. Valstu flotes un aviācijas ministrija ziņo, ka, Tačenas salu evakuācijas operācijām noslēdzoties, 7. flote atsākusi savus kārtējos ikdienas pienākumus apsargāt Formozu no iespējama komūnistu uzbrukuma. Kara kuģi, kas steigā tika izsaukti no Japānas un Filipīnu salu ostām septītās flotes pastiprināšanai, tagad atgriežas savās bazēs.

Septītās flotes vadība ziņo no Formozas, ka Tačenas salu evakuācija komūnistu artilerijas klusēšanas dēļ izrādījusies daudz vieglāka, nekā to sākumā domāja. Septītā flote noraidīja nacionālistu aizsardzības ministrijas bažas, ka komūnisti koncentrē desantlaivas cietzemes ostās iepretim Matsu salai. Kā zināms, nacionālisti ir nozvērējušies Matsu aistāvēt. Savienoto Valstu nostāja šai jautājumā vēl joprojām ir neskaidra. Nedēļas nogalē Čangkaišeka aizsardzības ministrija informēja septīto floti par neparasto kustību komūnistu ostās. Nacionālisti ir pārliecināti, ka tur tiek koncentrētas desantlaivas invāzijai Matsu salā. Amerikāņi domā, ka tur tiek koncentrētas zvejas laivas, lai brauktu jūrā zvejot. Nav nekas neparasts, ka pirātu apsēstos Ķīnas piekrastes ūdeņos zvejnieki drošāk jūtas lielā barā, kur nereti redzamas 1200 — 1500 zvejas laivu. Sakarā ar pirmās Tālo Austrumu trauksmes beigām kara flotes piemēram seko arī aviācija. Formozā paliks tikai viena amerikāņu strūkliznīcinātāju eskadrila, kamēr pārējās divas atgriezīsies savās bazēs Okinavā un Filipīnu salās. Tačenas salu satraukums pieder pagātnei. Toties ļoti svarīgi patlaban ir izvietot tos 10.000 nacionālistu karavīrus, 4000 partizānus un 14.500 civiliedzīvotājus, kuriem Tačenas evakuācijas dēļ tagad jāmeklē jaunas mājvietas Formozā un citos nacionālistu aizsardzības centros.

CHRUŠČEVS GRIB „SAPRASTIES"

No Maskavas ziņo, ka Padomju Savienības komūnistu partijas pirmais sekretārs un it kā īstais Kremļa valdnieks Nikita Hruščevs kādā intervijā izteicies, ka Padomju Savienība esot ieinteresēta attieksmju uzlabošanā ar Sav. Valstīm.

Šo jauno lapaspusi pasaules politikas vēsturē būtu visizdevīgāk sākt ar brīvāku tirdzniecību abu valstu starpā. Padomju Savienību jau no laika gala uztrauc milzīgie sviesta pārpalikumi Sav. Valstu saldētavās. Nebūtu nekāds brīnums, ja „brīvāka tirdzniecība" būtu mērķēta tieši uz amerikāņu sviesta kalniem. Ar dzelzi un tēraudu vien padomju strādnieku pabarot nevar. Un tā kā pēc Hruščeva plāniem dominēs vienīgi smagā rūpniecība, tad nekā cita arī nebūs. Atliek vienīgi tirdzniecība ar „lauksaimniecības" zemēm.

Pārmaiņas Padomju Savienības augstākā tiesā

Londonā. — Anglijas galvaspilsētā saņemtas ziņas no Maskavas par pārmaiņām Padomju Savienības Augstākajā tiesā. No amata atbrīvoti seši tiesneši un viņu vietā ievēlēti septiņi citi. Pēc angļu diplomātu domām pārmaiņām augstākā tiesā nav nekāda sakara ar Malenkova „atkāpšanos," kaut gan interesanti atzīmēt, ka Padomju Savienības Augstākās padomes prezidija priekšsēdis māršals Vorošilovs tiesnešu atcelšanu apstiprināja 7. februārī, tātad tikai vienu dienu pirms amatā nāca jaunais ministru prezidents maršals Bulgāņins. Jaunievēlēto tiesnešu starpā ir arī pulkvedis Borisoglebskis, viens no tiem 3 tiesnešiem, kas pag. gadā 24. decembrī kādā mistiskā prāvā uz nāvi notiesāja agrāko valsts drošības ministru Viktoru Abakumovu. Jau toreiz domāja, ka Abakumova notiesāšana ir ļoti nepatīkams trieciens ministru prezidentam Malenkovam.

Rietumu pasaules politisko lietpratēju acīs tiesnešu atcelšana nenozīmē jaunu tīrīšanu sākumu, jo valsts nodevēju tiešāšanai komūnisti sastāda īpašus tribunālus ar lielākām tiesībām nekā augstākai tiesai.

SMAGAIS ŪDENS INDIJAI

Vašingtonā. — Sav. Valstu atomenerģijas komisija paskaidro, ka atomenerģijas pētījumu veicināšanai miera laika vajadzību virzienā Sav. Valstis pārdevušas Indijai 10 to. smagā ūdens. Smagā ūdens tirdzniecība notikusi ar Kongresa īpašas apakškomitejas piekrišanu, kas, savu rīcību pamatojot, izteikusies, ka tikai ar darbiem Sav. Valstis var atbalstīt prezidenta Eizenhauera plānus atomklēts dibināšanai, kur atomenerģija tiktu koncentrēta dažādiem miera laika pasākumiem. Starptautiskajā tirgū smagā ūdens cena svārstās no 80—100 dolariem mārciņā. Smagais ūdens ir viens no visniepieciešamākiem līdzekļiem atomreakcijas savaldīšanai atomkrāsnī. Smagā ūdens ūdeņraža atoms ir divreiz tik smags kā parastā ūdens. Smagā ūdens atomkodols sastāv no viena protona un viena ņūtrona. Parastā ūdeņraža atoma kodols sastāv no viena protona. Smagais ūdens tiks nosūtīts uz Bombeju, kur pašreiz tiek taisīta kāda milzu atomskaldīšanas krāsns, kas darbosies atompētījumiem medicīnā, lauksaimniecībā un rūpniecībā.

KOMŪNISTI NEKAROS

PSRS INTERESĒJAS PAR ĶĪNAS PAMIERU

Londonā. — Padomju Savienības valdība, ignorējot nacionālistus, mēģina panākt pamieru Ķīnas piekrastes ūdeņos.

Ziņas, kas saņemtas no Londonas, liecina, ka Anglija bijusi spiesta diplomātiski noraidīt Padomju Savienības priekšlikumu 10 nāciju konferences sasaukšanai Formozas pamiera sarunām, jo Maskava šīs sarunas paredzējusi bez Ķīnas nacionālistiem. Savu noraidījumu Anglijas valdība pamatojusi ar to, ka padomju priekšlikums nav „praktisks." Padomju Savienība bija paredzējusi sasaukt Formozas pamiera konferenci šī gada februāra beigās vai nu Šanghajā vai Jaundelhi, piedaloties Sav. Valstīm, Anglijai, Francijai, Pad. Savienībai, komūnistu Ķīnai, Indijai, Ceilonai, Burmai, Indonēzijai un Pakistanai. Atskaitot nacionālistu boikotēšanas priekšnoteikumu, Anglija sarunām piekrīt.

Arī Sav. Valstu politiskās aprindas pēdējās dienas liekas jaunu cerību pilnas, jo Čuenlajs Pekingā ir licis saprast, ka komūnistu Ķīna būtu ieinteresēta saspīlējuma mazināšanā Tālajos Austrumos. Otrkārt, Čuenlaja vārdu ticamību pavairo vēl tas, ka Tačenas evakuācijas laikā komūnistu Ķīna atturējās iejaukties. Tātad, domā amerikāņi, ķīnieši karu sākt negrib un zem attiecīga spiediena padosies sabiedroto pamiera priekšlikumiem.

FRANCIJA MEKLĒ JAUNU VALDĪBU

Parīzē. — Kārtējā Francijas valdības krize, kas radās ministru prezidentam Mendesam-Frānsam zaudējot parlamenta uzticību, vēl joprojām uztur politiskās aprindas nepārtrauktā kaujas gatavībā. Ministru prezidenta amata kandidāti ceļo no valsts prezidenta uz parlamentu un no parlamenta uz ielas. Pagājušās nedēļas intensīvā valdības meklēšana vēl šim nav devusi nekādus redzamus rezultātus

Ziņas jaunās valdības sastādīšanas dēļ sākās pagājušās nedēļas vidū, kad Antons Pinē, valsts prezidenta Kotī pirmais kandidāts ministru prezidenta amatam, bija spiests paziņot, ka nav spējīgs sastādīt jaunu valdību. Dienu pēc Pinē neveiksmes nākamās valdības sastādīšanu uzņēmās agrākais lauksaimniecības ministrs Pjērs Flamlāns. Bet arī par viņa panākumiem franču politiķi nedod nekādas garantijas.

Jaunās valdības sastādīšanas mēģinājumos pašreiz aktīvākās ir golistu un neatkarīgo partijas labajā spārnā un radikāļi un tautas republikāņi centrā. Nopietnākais iemesls šo partiju politiskai nesaticībai ir Parīzes līgumu jautājums, kuŗus Francijas Senāts vēl līdz šim nav ratificējis. Principā visas četras partijas saprot Rietumvācijas apbruņošanas nepieciešamību un šo partiju vairākums ir par bruņošanās līguma ratificēšanu. Starpība vienīgi ir tā, ka tautas republikāņi izstrādāja plānu un ar vislielāko centību aizstāvēja Mendesa-Frānsa noģremdēto Eiropas armiju; tagad šie paši republikāņi pretojas Parīzes līgumiem, vēl vienmēr nespēdami aizmirst un piedot Eiropas armijas plāna izgāšanu.

Pēc pašreizējās Parīzes politiķu kustības var spriest, ka vienīgā cerība sekmīgas un vairāk vai mazāk pastāvīgas valdības nodibināšanai balstās uz pārējo partiju panākumiem piespiest vai pierunāt tautas republikāņus atbalstīt Parīzes līgumus. Ministru prezidenta amata kandidāts Pinē bija spiests no saviem plāniem atteikties, jo republikāņi viņam liedza savu atbalstu. Pašreizējais valdības veidotājs Flamlāns gan ir tautas republikānis, bet vienīgais savas partijas pārstāvis, kas atbalsta Parīzes līgumus. Tātad var iznākt, ka viņš saņem pārējo, bet ne pats savas partijas atbalstu, kamēr Flamlāna panākumi liktu saprast, ka tautas republikāņi ir gatavi piekāpties Parīzes līgumu priekšā un sākt atbalstīt pārējās partijas valdības dibināšanā.

Amerikāņi apmāca Dienvidvietnamas armiju

Saigonā. — Dienvidvietnamas armijas organizēšanu un apmācīšanu turpmāk vadīs ģen. Džons O'Daniels, Sav. Valstu militārās misijas vadītājs Dienvidvietnamā. Paziņojot jaunās pārmaiņas līdz šim iekš. ciņās sašķeltai Dienvidvietnamas armijai, ministru prezidents Ngo Dinh Diems sacīja, ka ģen. O'Daniels ej ņjsies tieši zem franču Indoķīnas armijas virspavēlniecības ģen. Ē. Ģen. O'Daniela rīcībā būs 300 amerikāņu un 1000 franču virsnieku un apakšvirsnieku. Daļa no viņiem jau atrodas Indoķīnā un ir uzsākusi virsnieku kursu un apmācības nometņu organizēšanu. 1955. gadā Sav. Valstis ir paredzējušas izdot 200 milj. dolaru Dienvidvietnamas armijas modernizēšanai.

KARS MALAJAS DŽUNGLOS

ANGLIJAI TAS MAKSĀ 200 MILJ. DOL. GADĀ

Kuala Lipis, Malajā — Aviācijas un kara flotes atbalstītie angļu karavīri nepārprotami izrāda daudz pārāki par komūnistu partizāniem džungļos, un pēdējo sakāvi var sagaidīt vistuvākā laikā. Bet tas vēl nebūt nenozīmē komūnisma briesmu novēršanu Malajā. Angļi sagaida, ka no partizānu kara komūnisti pāries uz jaunu taktiku, un, proti, ar pastiprinātu aģentu iefiltrēšanos tautas masās komūnisti mēģinās sagrābt savās rokās Malajas valdību.

Militārā laukā Malajas komūnistu kustība ir samazināta līdz minimam. Ja agrāk bija jārēķinās ar vismaz 500 dažādiem komūnistu terora uzbrukumiem mēnesī, tad tagad šis skaits ir sarucis zem vienas simta. Anglijai tas tomēr maksā bezgala dārgi. Malajas džungļu karš valsts budžetā ierauj 200 milj. dolaru lielu robu gadā. Pret komūnistu partizāniem cīnās 35.000 karavīri, 50.000 policistu un apmēram 175.000 zemes sargu. Un arī tad partizāniem tik ideālo un labi pazīstamo džungļu apstākļu dēļ viņu darbību pilnīgi apstādināt vēl nav izdevies.

Jaunākajos komūnistu plānos ir cerība panākt subversiju Malajas valdībā. Proti, Malajā valda pārliecība, ka balto varas laiks ir beidzies un ka āziāti paši ir spējīgi lemt par savu nākotni. Komūnistu aģenti ir pietiekami labi apmācīti, lai šāda veida domāšanu spētu ievirzīt sev labvēlīgā gultnē. Malajas gumija un skārds ir potenciāli dolaru kalni. Bet kādēļ gan lai tie aiziet tieši uz Angliju?

Gandrīz puse no visiem Malajas iedzīvotājiem, ir ķinieši. Nebūtu nekāds brīnums, ja aiz bailēm un aģentu iepotētās lojālitātes tēvzemei viņi nostātos komūnistu pusē. Otrs svarīgs iemesls angļu bailēm no subversijas ir viņu pašu gadiem ilgā koloniālpolitika. Malajā, tāpat kā visur citur pasaulē, kur valda vai valdīja angļi, viņu koloniālpolitika ir gatavojusi augligu zemi pārmaiņām. Šai gadu simtenī, diemžēl, pārmaiņas un komūnisms nozīmē vienu un to pašu. Arī pret Sav. Valstīm Malajas attieksmes nav nekādas draudzīgās, jo malajiešiem ir bailes, ka pārsteidzīgā amerikāņu politika Tālajos Austrumos var izraisīt jaunu karu.

Malajā komūnistiem katrā ziņā ir zināmas cerības uz panākumiem. To zina arī paši komūnisti, un angļi baidās, ka var atkārtoties 1945. — 48. gada subversiju mēģinājumi. Tas, ko ražo Malaja, ir nepieciešams komūnistu Ķīnai.

Plašajā turnejā pa Ziemeļamerikas kontinentu devusies mūsu ieciešā dziedone Lumdilla Sepe, visur gūstot spožus panākumus un teicamas atsauksmes presē. L. Sepes koncerts Toronto paredzēts aprīļa mēnesī

ATOMKARA MANEVROS

ASV ielaikajā diepvidu valstī — Teksasā reizē ar ar pavasarīgo laiku ASV armijas vēsturē sākušies vissvarīgākie manevri, kur izmēģina atomlaikmetam jaunveidotās un pārgrupētās vienības, kurās piedalās arī latvieši.

Amerikāņu armija, tās vajadzībām, bija prasījusi Teksasas farmeriem, lai tie iznomā četri miljoni akru zemes, kur noturēt „Zilās Bultas" (Blue Bolt) manevrus, bet lauksaimnieki liedzās, rezultātā bruņoto spēku rīcībā bija kāds miljons akru zemes platības, kur mazākā skālā izdarīt svarīgās atomu kaŗam piemērotās „cīņas".

Šinīs „kaujās" pa Teksasas dubļiem bradā paprāvs latviešu zēnu pulciņš, kas tikai nesen sāka sasaukties un tagad notur regulāras sanāksmes — bet nav paredzējuši dibināt nekādu organizāciju.

Pulcēšanaās sākās kādā vakarā, kad seržants (Sfc) Marģers Kalniņš, Korejas cīņu veterāns (2ā divīzija), dienesta klubā spēlējot šachu ar kādu japāņu zēnu, ieminējās, ka cēlies no Latvijas. Nākošā dienā šis japāņu zēns savā sakarnieku bataljonā par vakardienas satikšanos minēja šo rindiņu rakstītājam, un kopš tās dienas izklīdušie un „pasaules piemirstie" latviešu jaunieši sāka pulcēties viens pēc otra, līdz sanākuši jau kopā deviņi:

Serž. Marģers Kalniņš (Klīvlenda), H. & S. Co., 508th Tnk. Bn.; dižk. Valdis Kalniņš (Čikāga), Btry "A", 197th AFA; dižk. Vitālijs Kuševskis (Čikāga), 4005th Repl. Unit; kapr. Jānis Viļums (Linkolna), H & S Co., 4th Tnk. Bn.; kapr. Valentīns Veidis (Ņujorka), 87th Ord. Co. (Hvy Maint), 86th Ord. Bn.; dižk. Vilnis Vējiņš (Bufalo), H & S Co., 508th Tnk. Bn.; dižk. Guntis Plēsums (Mineāpole), Prov. Aviation Co., 4th Armd. Div.; dižk. Mārtiņš Paeglis (Kalamazū), Btry "A", 197th AFA; un serž. Hugo Atoms (Hartforda), "A" Co. (Combat Communications), 141st ASB, visi Fort Hood's (Teksasā).

Šeit, „dziļajos" dienvidos, augšminētie latviešu zēni ne tikvien trešdienās, plkst. 7—9 vakarā Akadēmiskajā dienesta klubā, pulcējas parunāties latviešu mēlē bet arī apmaiņās ar latviešu grāmatām, avīzēm un žurnāliem. Paredzēti arī izbraukumi uz 150 jūdžu attālo Dalasu, jo ir dzirdēts, ka tur dzīvojot apmēram kāds pussimts tautiešu. (Ielūgums vēl tiek gaidīts.)

Tas atkal reiz pierāda, ka latviešu trimdas jaunatnē nav dzisis latviskais gars — vēlēšanās pabūt kopā un ASV bruņotajos spēkos sagatavoties gaišākām dienām — kādas tālas, mīļas zemes atbrīvošanai . . .

Mu.— At.—

VAI JŪS ZINĀT, Kas viņš ir un ko viņš dara?

Sekojiet mūsu sacensībai ar godalgām LA 3. lpp.!

NACIONĀLISTI ATSTĀJ TAČENAS SALU

Formozā. — Sav. Valstu 7. flotes apsardzībā Tačenas salu evakuācija ir beigusies. Salas civiliedzīvotāji jau sasnieguši 200 jūdžu attālo Formozas salu, bet evakuētie karavīri vēl atrodas ceļā. Daļa no viņiem tiks atstāta Formozā, kamēr pārējie pastiprinās Peskadoru, Kvēmojas un Matsu garnizonus.

Tačenas salu evakuācija ilga piecas dienas, kulminācijas punktu sasniedzot pašā pēdējā, kad pēc civiliedzīvotāju izvākšanas sapieri uzsāka salas nocietinājumu sistēmas iznīcināšanu. Ķīnas komūnisti, respektēdami septītās flotes kaujas spējas, Tačenas evakuācijas operācijās neiejaucās.

DV LONDONAS, ONT. NODAĻAS GADA SVĒTKOS

Sestdien, 12. februārī, DV Londonas nodaļa atzīmēja savas darbības 4. gadu. Svinīgo aktu ar uzrunu ievadīja nod. pr-ks A. Liepiņš, atceroties, ka nodaļas darbību iesākuši 12 vīri, bet tagad tajā biedru ir jau pāri par 100. „Un par to mēs priecājamies," teica A. Liepiņš, kuŗš kopš dibināšanas dienas vada DV Londonas nodaļu. „Darba darītāju mums nekad nebūs par daudz un tie ir vajadzīgi, lai sekmētos mūsu palīdzība mūsu palikušajiem grūtdieņiem Eiropā," uzsvēra Liepiņš.

Pēc tam sveicienus nodeva DV Kanadas valdes pr-sēdis V. Muktš, atzīmējot nodaļas vienprātību, lielo atsaucību grūtdieņu aprūpē, izsakot vēlmi, „lai visa mūsu DV saime Kanadā ņemtu priekšzīmi no Londonas, kur valda vienprātība, draudzība, saticības gars un uzticētā darba mīlestība." Par sekmēm DV mērķu īstenošanā Atzinības rakstu pasniedza Arvidam Beitānam.

Apsveikumus nesa P. Broks (Toronto nod.) līdz ar velti — tautisku koka šķīvi, A. Bite (LLK), Brikmanis (Jaunatnes pulciņš), E. Ūdris (Lut. draudze). Telegrafiski nodaļu gada svētkos sveica Hamiltonas, Montreālas, St. Katarīnas, Niagāras un Kičeneras nodaļas.

Svinīgo aktu noslēdza lūgšana — Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils. Sarīkojumu ar dziesmām kuplināja Elfrida Karlsone - Kukaine, klavieru pavadījumu veica R. Šēfere, bet baleta priekšnesumus sniedza Daina Grīna. Balles laikā notika izloze, kur galveno laimestu — zaķi ieguva viesi no Kičeneras. B.

KO NOZĪMĒ ŠIS PĀRMAIŅAS?

Pasaules miera apdraudētāja tagad ir sarkanā Ķīna

Politiskiem notikumiem bagātīgi izraibinātā pagājušā nedēļa nepārprotami izvirzīja dažādus jautājumus: ko nozīmē visas šīs pārmaiņas? Ko nozīmē Maļenkova krišana Padomju Savienībā, neapšaubāmais Sav. Valstu atbalsts nacionālistiem Tačenas salu evakuācijas laikā un komūnistu Ķīnas lielgabalu klusēšana? Kāda nozīme bija Apvienotās karalistes ministru prezidentu konferencei Londonā un cik nopietni ņemams ir Padomju Savienības desmit nāciju konferences piedāvājums Formozas jautājuma pārrunāšanai? Vai šie notikumi būtu jāizlutko kā jauna kara vēstneši, komūnistu un brīvās pasaules starpā jeb vai notikumiem ir miermīlīgs raksturs un visa uztraukšanās un nervozēšana ir lieka?

Pasaules politisko lietpratēju skatījumā nākotnes notikumi atrodas vienlīdz kā sabiedroto, tā arī komūnistu rokās. Kaŗš vai miers atkarājas no saitēm, kas iekšēji vieno katru no abām pasaules koalicijām.

Visas zīmes liecina, ka austrumu pusē Maskavas un Pekingas starpā, draudzības saites ir ciešas. Šīs ciešās saites sasaistītas jau pirms 5 gadiem, kad Maotsetungs savā pirmajā ārzemju braucienā apmeklēja Maskavu un parakstīja draudzības līgumu Padomju Savienības un komūnistu Ķīnas starpā. Pagājušā gada rudenī Padomju Savienība atbildēja Maotsetunga vizītei, kad Pekingā jaunu līgumu parakstīt ieradās Maskavas pārstāvji pašreizējo dūžu Bulgāņina un Chruščeva vadībā. Nebūtu nekāds pārsteigums, ka Pekingas apmeklējuma laikā komūnistu Ķīnas valdības vadītāji būtu tikuši informēti, ka biedrs Maļenkovs savu lomu jau ir notēlojis un ka piedevas neviens viņam neprasīs. Attieksmes Maskavas un Pekingas starpā ir ļoti draudzīgas. Pagājušā nedēļā Maskavā 1950. gadā parakstīto komūnistu Ķīnas un Padomju Savienības līguma gada dienu pieminot, notika plašas draudzības apliecināšanas demonstrācijas.

Protams, ir cits jautājums, cik īsta ir draudzība Padomju Savienības un komūnistu Ķīnas starpā. Bet pašreiz tam tomēr nav nekādas nozīmes, vismaz tik ilgi ne, kamēr kā vieni, tā otri prot novērtēt savu sabiedroto nepieciešamību. Bez komūnistu Ķīnas atbalsta Padomju Savienības komūnisms būtu iežogots Eiropā, un, pastāvot Ziemeļatlantijas organizācijai, tam nebūtu nekādas cerības tālākai ekspansijai. Toties ar komūnistu Ķīnas atbalstu komūnistu pasaules iekarošanas politikai durvis ir pavērtas uz visu Āziju. No otras puses komūn. Ķīna nebūtu nekas bez PSRS atbalsta. Tikai ar Maskavas militāro palīdzību komūnistu Ķīna var uzstāties tik bravūrīgi, draudot visiem Tālajiem Austrumiem. Tai pašā laikā gan kā Maskava, tā arī Pekinga saprot, ka, vienai vai otrai no viņām uzsākot atklātu karu, tas var izvērsties un paplašināties līdz jauna pasaules kaŗa apmēriem. Tādā gadījumā komūnistu pasaulei būtu jāturas kopā, lai tā netiktu iznīcināta pa daļām. Daudz izdevīgāk, protams, būtu no kaŗa izvairīties.

Tāda apmēram izskatās komūnistu draudzības oficiālā puse, kas tiek rādīta uz āru. Iekšpusē draudzība un saprašanās tik liela var arī nebūt. Domā, ka komūnistu Ķīnas valdības strupais paziņojums Apvienoto Nāciju Drošības padomei, atsakoties sūtīt savu pārstāvi uz minētās organizācijas sēdi Ķīnas piekrastes kaŗa pamiera pārrunām, ķēra Maskavu nesagatavotu. Domā, pat ka visa komūnistu Ķīnas Tālo Austrumu politika Padomju Savienības acīs ir par daudz riskanta un tādēļ nevēlama. Rietumu politiķi Maskavu tagad atstāj 2. vietā, ieskatot komūnistu Ķīnu par galveno miera grāvēju pasaulē.

Rietumu pasaules koalicijas starpā draudzība un nesaticība ir daudz izteiktāka un atklātāka. Toties vienā jautājumā domstarpību nav nekad — attīpatija pret komūnismu pastāv vienmēr un visur. Nesaticība rodas vienīgi nespējot vienoties, kā ar komūnismu apieties un kā pret to cīnīties. Dedzīgāko Sav. Valstu politiķu acīs pārējie sabiedrotie, kaut arī teorētiski komūnisma ienaidnieki, savā piekāpības politikā ir nonākuši tik tālu, ka faktiski atbalsta komūnisma ekspansijas ceļu uz uzvaru.

Kā komūnistus, tā arī sabiedrotos kopā tur vienotības spēka apziņa. Anglija, piemēram, būtu gatava runāt ar komūnistu Ķīnu daudz sirsnīgāku valodu nekā Sav. Valstis. Toties savstarpējas draudzības saglabāšanai no šādām galējībām ir jāmēģina atturēties, un tas arī tiek darīts. No otras puses, pārējo sabiedroto nostāja mīkstina Savienoto Valstu politiku. Savienotās Valstis gan nekad neatdos Formozu komūnistiem, bet zem pārējo sabiedroto spiediena ir gatavas uzsākt sarunas ar komūnistu Ķīnu.

Jauna kaŗa uzsākšanai komūnistiem ir nepieciešama sabiedroto šķelšanās, tik pamatīga šķelšanās, ka komūnistiem nebūtu jābaidās, ka kaŗa sākšana šo šķelšanos atkal varētu novērst. Sabiedroto koalicijai stāvot vienotai pasaules sargkareivja lomā, no jauna kaŗa nebūtu jābaidās. Nekas neliecina, ka sabiedrotie tuvākā nākotnē varētu šķelties tik pamatīgi, ka komūnisti šķeluma radīto spraugu varētu izmantot militāra ķīla dzīšanai vēl tālākas Rietumu pasaules sašķelšanai un ventuālai pasaules iekarošanai.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

LIETUVAS BRĪVĪBAS DIENĀ

BEZ BRĪVĪBAS NERIMSIM

A. VILKS

Likteņa kopība raksturīga ne tikai Baltijas tautu cīņām par savu brīvību, bet arī šo valstu patstāvības posmiem. Dārdi pie Narvas atbalsojās arī Daugavas un Ņemunas krastos. Pirms 37 gadiem brāļu tautas — lietuvju asiņainās cīņas vainagojās ar uzvaru — neatkarīgās Lietuvas nodibināšanos. Lietuvjiem cīņas bija asākas un smagākas, jo tās bija jālzcīna pret komūnistiem, bermontiešiem un poļiem, kas viņiem atņēma galvaspilsētu Viļņu, šo senseno valsts citadeli. Šai ziņā lietuvju cīņām bija sāpīgāks raksturs — brīvību tie izkaroja, valsti nodibināja, bet zaudēja galvaspilsētu. Jau ar pirmo savas patstāvības dienu lietuvju tiesības un ilgas izskanēja sauclenā „Mēs bez Viļņas nerimsim", kas visu valsts patstāvības laiku turēja tautu patriotiskā sasprindzinājumā. Par spīti lietuvju nemitīgajiem atgādinājumiem par vēsturisko taisnību, savu Viļņu tie tomēr neatguva.

Likteņa kopība un etnogrāfiskais stāvoklis kā mums, tā igauņiem liek jau tolaik atzīt, ka vienas Baltijas valsts nelaime apdraud arī pārējo pastāvēšanu un drošību. Tādēļ, miera apstākļiem iestājoties, bija nepieciešama ciešu, savstarpējas uzticības apgarota draudzība, ne tikai vēsā pieklājībā ietverēts diplomātiskais tonis. To mēs vēl tagad atceramies, stāvēdami prāvā attālumā no trīs valstu brīvības laikmeta. Sirsnīgāku attieksmju nodibināšanos veicināja vēlāklie gadi sakarā ar pārmaiņām abu valstu iekšējā iekārtā, kad 1934. gadā Lietuva, Latvija un Igaunija parakstīja politiskās kopdarbības līgumu. Ar to tika likts pamats šo valstu vēlamai ciešākai sadarbībai nākotnē. Bet pāri oficiālajam valstsvīru sadraudzības tonim kaut kur raisījās interese un atklātāka, sirsnīgāka draudzība. Tā bija lietuvju akadēmiskā jaunatne, kas jau pirms 1934. gada izrādīja vēlēšanos stiprināt draudzības saites ar mūsu jaunatni. Tas bija tālredzīgi apsvērts, jo jaunatne nomaina savus priekšgājējus un, stājoties to vietā, ir jau izaugusi un nobriedusi savstarpējās uztlcības un sapratnes garū. Ar vislielāko atzinību un galšām nākotnes cerībām tādēļ bija jāvērtē Kauņas Vītauta Dižā universitātes studentu korporācijas slēgtā draudzība ar mūsu Alma Māter akadēmisko jaunatni. Šī rīcība dažkārt izpaudās ļoti simboliski. Tā lietuvju studentu korporācija Fraternitas Baltiensis bija izvēlējusies krāsu kombināciju no visu Baltijas valstu karogiem, ņemot no tiem pamatkrāsu, skaitot no ziemeļiem: zils (Igaunija), sarkans — (Latvija) un dzeltens resp. zelts (Lietuva). Šīs krāsas iecerēja pasaules baltiešu brālību, kādā garā savu darbību attīstīja lietuvju studenti. Šī studentu korporācija 1930. gadā noslēdza mūžīgu draudzību ar latviešu korporāciju Fraternitas Livonica. Arī citas lietuvju studentu organizācijas tolaik izveidoja draudzīgus sakarus ar mūsu akadēmisko jaunatni. Katru gadu lietuvju studenti ieradās Rīgā, bet mūsējie ar pretviziti Kauņā, iepazīstoties ne tikai ar saviem draugiem, bet arī ar universitātes darba gaitu un mākslas un kultūras iestāžu sasniegumiem. Bez jaunatnes, izvērstās draudzības auga un izveidojās kopība un savstarpēja uzticība arī citos novirzienos. Te nevar neatzīmēt arī sirsnīgo kontaktu, kāds pastāvēja abu tautu armiju un aizsargu (lietuvju šauļu) atšķirtiem, jo pagātne liecinājusi, ka lietuvju jaunatne, tāpat kā latviešu karsti mīl un cīnās par savu brīvību un tiesībām, kas ir visu trīs Baltijas tautu neapstrīdams mērķis un sūtība.

Ņemunas krastos šodien neplīvo Lietuvas nacionālais karogs. Bet tas kā viņiem, tā mums, liek cīnīties par to, ko esam zaudējuši un kas mums atkal jāatgūst. Lai kā satumst debesis pāri Baltijas jūrai, mēs ne brīdi nedrīkstam atkāpties kādu šaubu vai mazdūšības priekšā. Jo kamēr Ņemunas, Daugavas krastos un pie Narvas nebūs miera un brīvības, tās nebūs arī visā pasaulē.

Brāļu tautas svētkos mēs gribam pārrunāt viņu sauklī pēc zaudētās Viļņas, kas vēl dziļi gulst katra lietuvja dvēselē, un viņu brīvības dienā saucam pasaules tālēs — mēs bez brīvības nerimsim!

GRĀMATU GALDS - TRIMDAS KULTŪRAS DZĪVES BAROMETRS

Gadskārtējo Kultūras dienu Vinipegas latvieši, kā jau iepr. n-rā ziņojām, apvienotu ar Draudzīgā aicinājuma dienu, atzīmēja svētdien, 30. janvārī sv. Pētera baznīcas zālē.

Bez L. Staudžas referāta Kultūras dienas sarīkojuma centrā bija latviskais grāmatu galds. Tas ir Vinipegas latviešu garīgās dzīves barometrs. Šis Vinipegas latviešu draudzes pasākums ir izveidojies par nozīmīgu kultūras faktoru šejienes latviešu dzīvē. Mīlestība uz labu grāmatu ir bijis tas veicinātājs, kas niecīgo grāmatu galdu, kuŗā sākumā bija nedaudz grāmatu, ir izveidojis par iestādījumu, ar kuŗa starpniecību simtiem labu latviešu grāmatu iepludināts tautā.

Paturot acīs šo svarīgo kultūras veicinātāja uzdevumu, raudzīsimies, lai mūsu grāmatu galdi būtu apgādāti ar augstvērtīgu garīgu mantu un šim latviskās kultūras vistālāk izbīdītam priekšpostenim būtu saskare ar katru trimdnieku. Raugoties uz bagāto grāmatu klāstu un greznajiem sējumiem, ko varētu apskaust katrs provinces grāmatu tirgonis dzimtenē, neviļus jāpārdomā, vai pārāk daudz vērības netop veltīts grāmatu vāku izdailināšanai un dubultajiem vāku vākiem, kam savā ziņā līdzsolī iet arī autori, dodami neparastus un izbrīnīgus nosaukumus saviem darbiem. Lietojot vecu latviešu izteicienu, tā vien liekas, ka grāmatu apdare jau ir par kāru. Cik daža grāmata nav trīcošu roku jānoliekk atpakaļ — katru iegādāties nav iespējams ...

Un pie šīs pašas reizes lai paldies latviešu autoriem, kas ar saviem darbiem kuplina mūsu grāmatu druvu. Bet latviešu izdevējiem pie paldies gribētos pievienot arī mudinājumu: izdot vēl jo vairāk vērtīgu latvisku darbu, bet mazāk no tiem pasaulē izdaudzinātajiem, kuŗu domas un darbi latviešu lasītāja sirdij ir sveši un pat nepieņemami.

Bez vērtīgā grāmatu klāsta bija arī bagātīgs rokdarbu audumu un tautisko izstrādājumu stends, ka likās, baznīcas zālē ir par šauru. Liela daļa priekšmetu saglabāti no Latvijas, bet krietna daļa trimdā darinātu. Ievērību saistīja prezidenta K. Ulmaņa dāvinātā tautiskā seģene. Ar gleznām un grafiku piedalījās māksl. Br. Žakens. Savus darbus bija devuši F. Ruperts, ejļa, un E. Kļavis, zīmuļa tehnika. Foto mākslas sasniegumus rādīja V. Bergs — lieliski portreti — un T. Sniķeris — raksturīgi prēriju sižeti gan krāsu, gan vientoņa tehnikā. Ar izstrādājumiem ģipsī piedalījās R. Radovskis.

F. H. Ruperts

Oficiāls paziņojums visiem LPB Kanadas kopas biedriem

Visi LPB Kanadas kopas biedri tiek lūgti līdz 25. februārim nominēt kandidātus kopas 1955. gada valdes vēlēšanām, vadoties pēc iepriekšējiem apkārtrakstiem pievienotā biedru saraksta. Valdei uzstādāmi 5, revizijas komisijai 3 kandidāti. Iesniegumi sūtāmi uz kopas adresi: Dr. H. Tichovskis, 129 Indian Rd., Toronto, Ont.

Lai kopas darbs ritētu sekmīgi arī turpmāk, biedri laipni lūgti ar iesniegumiem nekavēties.

LPB Kanadas kopas valde

Montreālas sv. Pāvila latviešu dr. jaunā padome

1. r. no kr.: E. Mazutis, M. Ikvilds (pr. v.), māc. H. Kušlis, A. Caunītis (draudzes pr-ks), Alb. Bērziņš (2. sekretārs), V. Strautmanis (1. sekretārs); 2. rindā: A. Ķisis, A. Zeltiņš, A. Vasariņš, E. Ziedlņš (galv. kasieris), K. Fromholds (mantz.), J. Birze (kasieris); 3. rindā: pērminderi V. Priedītis un A. Dimitrijs.

A. Bērtiņa foto

ALAs KONGRESS SANĀKS NUJORKĀ

Nujorkas latviešu organizāciju padomes jaunais prezidijs ar prof. P. Starcu priekšgalā sanāca uz savu pirmo sēdi 7. februārī, lai pārņemtu no vecā prezidija dokumentus un kasi. Kā pirmais svarīgākais jautājums, kas jāizšķir jaunajam prezidijam ir ALAs kongresa uzņemšana. Sēdē bija ieradušies arī ALAs vicepriekšsēži A. Bērziņš un P. Eglītis, kas sniedza paskaidrojumus kongresa sarīkošanas lietā.

Prezidijs nolēma uzņemties kongresa sarīkošanu un segt ar to saistītos izdevumus. Ir paredzēts kongresu noturēt 29. un 30. aprīlī un 1. maijā Jager House telpās, Lexington Ave un 35 St., bet vakariņas brīvības namā.

30. aprīlī notiks Lojālitātes parāde, kuŗā ik gadus piedalās Nujorkas latviešu organizācijas. Tā kā parādes dalībnieku sapulcēšanās ir Jager House tuvumā, tad iebraukušajiem kongresa dalībniekiem būs izdevība noskatīties arī parādē. Parādes laikā paredzēts kongresa darba pārtraukums. Prezidijs tuvākā laikā sasauks padomes pilnsapulci, lai apstiprinātu budžetu kongresa sarīkošanai.

Televīzijas raidstacija Tallinā

Padomju laikraksti ziņo, ka Tallinā celšot televīzijas raidstaciju, kuŗas uzdevums būs ne vien apkalpot Baltijas valstis, bet arī Somiju. Tā kā Somijai vēl nav savas tlevīzijas stacijas ,tad Dienvidsomijas iedzīvotāji varēs noskatities programmu, ko tiem sniegs krievi no Tallinas.

Šis ir viens solis lielajā kampaņā, kādu padomju valdība pēdējā laikā uzsākusi pret Somiju. Krievu spiediens Somijā sajūtams arvienu smagāk.

Vinipegas latviešu Kultūras dienās ievērību saistīja arī bagātīgais latvisko rakstu klāsts, kas redzams attēlā

KANADĀ TORONTO

Ceturtdien, 10. februārī Toronto latviešu Tautas augstskola bija sasaukusi sēdi, lai apspriestu dažus tekošās darbības jautājumus un aizejošā A. Kerāna (Latviešu YMCA) vietā ievēlētu jaunu kasieri. Sēdi vadīja prof. V. Burkēvics. Par kasieri izraudzīja Agronomu biedrības pārstāvi Kārli Priedīti. Sēdē piedalījās A. Sudmalis (Baptistu draudze), H. Ozols (Saimniecisko darbinieku apvienība), Dr. H. Tichovskis (LNAK un Preses biedrības Kanadas kopa), H. Mercs (Daiļamatnieku apvienība), T. Madisons (1. ev.-lut. draudze) un J. Riekstiņš (Korporāciju kopa). Atlikums no Nacionālā teātra izrādes par labu Tautas augstskolai paredzams ap 40 dolaru. H. Tichovskis ziņoja, ka Preses biedrība ziedojusi 20 dolaru, bet LNAK piedalās ar minimālu dalības maksu 5 dol. Paredzams, ka gimnazijai, kas darbojas ar ļoti labiem panākumiem, būs jāpiemaksā ap 150 dolaru, bet daiļamatnieciskas kursiem, kuŗos šogad mācās 6 kursanti, iztrūkums paredzams ap 60 dolaru. Visumā Tautas augstskolas saimnieciskais stāvoklis ir apmierinošs. Nākošā gadā Latviešu gimnazijai būs grūtības ar telpām: sākot darboties 3. klasei, sv. Andreja baznīcā būs grūti atrast laiku un vietu, jo sestdienās telpas ir ļoti pārslogotas. Pašlaik gimnazijā mācas 36 skolēni.

Uz 1. latviešu ev.-lut. draudzes ierosinājumu par kopējās kapsētas iegūšanu Toronto māc. A. Cops un sv. Jāņa draudzes palīdzības fonda kasieris K. Stagavs stājās sakarā ar kapsētu pārvaldi, lai noskaidrotu atsevišķa latviešu kapa nodalījuma iekārtošanu York kapsētā Toronto ziemeļos. Pēc sarunās pasāktās vienošanās kapsētas pārvalde ir ar mieru nodalīt atsevišķu nodaļu ar apmēram 200 kapu vietām abu latviešu draudžu vajadzībām. Atsevišķa kapu vieta maksās 67 dolarus. Abām draudzēm kopā būtu jāiepērk vismaz 50 kapu vietas, ar iemaksu $10 par katru vietu, atlikumu nomaksājot divos gados. Ir iespēja rezervēt arī ģimenes kapu vietas, kā arī pārvest uz latviešu kapsētu līdz šim citur apglabātos latviešus. Domājams, ka draudzes padomes pieņems šai lietā galīgus lēmumus, tā ka jau tuvākā nākotnē var rēķināties ar latviešu kapsētas ierīkošanu Toronto. Ieinteresētās personas pēc informācijas lūdz griezties pie savu draudžu mācītājiem.

Sv. Andreja baznīcā katru svētdienu pa dievkalpojuma laiku sanāk bērni uz svētdienas skolu. Draudzes vadība lūdz vecākus ievērot, ka mūsu bērni nevar palikt bez reliģiskās audzināšanas un tāpēc lūdz rūpēties par to, lai bērni šo svētdienas skolu apmeklētu.

Piektdienās plkst. 8.00 sv. Andreja baznīcā mācītāja A. Čopa vadībā notiek Bībeles stunda ar dažādu reliģisku problēmu iztirzāšanu. Nākošās Bībeles stundas paredzētas 18., un 25. februārī, un 4. martā.

20. februārī pēc dievkalpojuma plkst. 4.30 sv. Andreja baznīcā notiek draudzes vakars ar gadskārtēju mantu loteriju un tējas galdu. Vakara atlikums domāts kristīgai palīdzībai trūkumā nonākušiem draudzes locekļiem un tautiešiem Eiropā. Šim nolūkam draudzes dāmu komiteja reizi gadā rīko plašu mantu loteriju ar draudzes locekļu saziedotām mantām. Lai gan tautiešu dzīve Kanadā ir lielākā vai mazākā mērā nostabilizējusies, todaļ mēr rodas aizvien vairāk gadījumu, ka slimības vai vecuma dēļ tautieši nonāk ļoti grūtos apstākļos. Tāpēc draudzes dāmu komiteja un mācītājs lūdz visus draudzes locekļus apmeklēt šo vakaru, lai ar to atbalstītu palīdzības darbu trūkumā nonākušiem.

MONTREĀLĀ

Vijolnieka Jāņa Kalēja un pianistes Felicitas Kalējas-Maizītes koncerts notiks sestdien, 5. martā, plkst. 7 vakarā, 458 Laganchetiere St. E. (St. Louis zālē).

Koncertu rīko DV nodaļa un Latviešu biedrība.

DV nodaļa rīko pulkv. O. Kalpaka un Leģiona dienas atceri, sestdien, 19. martā, plkst. 7 vakarā, Policijas zālē, 1474 St. Catherines St. E. Paredzēts referāts, māksliniecisku priekšnesumi un saviesīga dzīve ar deju, kā arī Vanadžu rīcotais gadskārtējais bazārs, kuŗa atlikums domāts trūkumcietēju apgrūpei.

Montreālā dzīvojošie ukraiņu tautas trimdinieki šogad savus neatkarības atceres svētkus atzīmēja ar plašām svinībām. No latviešiem svinībās piedalījās un sveicienus nesa DV nod. pr-ks O. Kļavenieks un Latviešu b-bas pr-ka vietn. J. Saliņš.

DV nod. un Latviešu b-bas rīkotā Masku balle bija pulcinājusi ļoti kuplu apmeklētāju skaitu un sarīkojuma telpas bija pārpildītas. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, šogad masku bija mazāk. Piecas labākās maskas godalgoja, no kuŗām pirmo godalgu saņēma: Velns (G. Riekstiņa), bet tālākās, Pirāts (B. Kurmītis), Mārgrietiņa (O. Rakauska), Ķiniete (A. Allera) un Maiznieks (Sk. Reinholds).

Pag. svētdien notika Latviešu Nama fonda dalībnieku pilsapulce, piedaloties kuplam biedru skaitam. Par NF darbību izsmeļošu ziņojumu usniedza NF pr-ks N. Zoldners. Apspriežot turpmākās darbības jautājumus, izraisījās dažviet spraigas debates, kuŗu rezultātā pilnsapulce nolēma lūgt valdi pētīt tuvākus apstākļus nekustama īpašuma iegādes jautājumā un 3 mēnešu laikā sasaukt ārkārtēju pilnsapulci, lai izšķirtu konkrētus plānus.

Ziņojumu sniedza A. Jurgens, pēc kuŗa pilnsapulce izteica valdei pateicību par veikto darbu. Sapulci vadīja O. Krādziņš, protokolēja K. Deksnis.

DV nodaļas biedru vakars, groziņa vakara veidā, notiks sestdien, 19. februārī, plkst. 7 vakarā, 5711 Park Ave. (Rialto Hall). Vakara dalībnieki varēs kavēties atmiņās, par kara pēdējām dienām Vidzemē, noklūšanu krievu gūstā un izglābšanos. Jautrajā daļā dziesmas, humors un deja pie akordeona un skaņu plašu mūzikas.

LONDONA, ONT.

29. janvārī Londonas latviešu jaunatnes pulciņš rīkoja savus pirmos gada svētkus. Tos ievadīja pulciņa priekšnieks G. Brikmanis, aicinādams jauniešus neatdusēties uz pirmā gada sasniegumiem, bet gan rosīgi un ar labiem panākumiem darboties arī turpmāk. Jaunatnes pulciņu apsveica LL Kopas pārstāvis E. Bite, DV Londonas nodaļas — A. Ūdris, LL ev.-lut. draudzes pārvaldes priekšnieks E. Ūdris un LL sestdienas skolas vārdā L. Cauka — „Jums jaunās uguns klusie priesteri, Lai debesu un saules sveicieni. Bet vējiem, vējiem, draugi, neticiet, Jo kas ar vēju nāk, ar vēju iet." (Fr. Bārda).

Apsveikumus bija atsūtījuši arī Hamlitonas un Toronto jaunatnes pulciņi. Apsveikumiem sekoja vēsturnieka P. Dreimaņa referāts, kurā viņš raksturoja jauniešu pārdzīvojumus, īpaši pubertātes sākumā, un norādīja uz iespējām katram jaunietim iesaistīties sevī un atrast sev piemērotu nodarbošanos. Sarīkojums noslēdzās ar saviesīgo dzīvi.

Ps.

OTAVĀ

Svētdien, 6. februārī, Otavas latviešu draudze atzīmēja savu 5 gadu pastāvēšanu. Laicīgajā aktā plašu pārskatu par draudzes dzīvi sniedza draudzes priekšnieks F. Silkalns. Draudze dibināta 1950. gada februārī sv. Pētera ev.-lut. baznīcā. Par šiem gadiem draudzi apkalpojuši prāvests A. Skrodelis, mācītājs A. Gaudiņš un atsevišķus dievkalpojumus noturējuši mācītāji F. Ruperts un A. Cops. Ar 1952. gadu draudze ieguva pastāvīgu mācītāju E. Langi, kuŗa vadībā draudze izveidojusi priekšzīmīgu svētdienas skolu un dāmu komiteju. Atzīmējams, ka visu draudzes pastāvēšanas laiku par draudzes kasieri darbojies P. Vanags, bet par ērģelnieci V. Bērziņa. Kā atzinību draudze viņiem pasniedza piemiņas balvas. Draudzes locekļu skaits ir pāri par 100 pieaugušo un 35 bērni. Gada maksas pagājušā gadā nokārtojuši 96 proc. no visiem draudzes locekļiem. Piemiņas aktā referātu Latviešu draudze svešumā nolasīja māc. A. Cops. Pēc tam draudzes locekļi pavadīja patīkamu vakaru pie dāmu komitejas rīkotā tējas galda. Svētdien, 6. februārī notika svinīgais dievkalpojums sv. Pētera baznīcā ar viesu — mācītāju A. Gaudiņa un A. Čopa piedalīšanos. Dievkalpojums bija ļoti labi apmeklēts.

DAUGAVAS VANAGI

DV ST. KATARINES NODAĻAS PILNSAPULCE

Š. gada 5. februārī notika vietējās DV nodaļas ārkārtējā biedru pilnsapulce, jo iepriekšējā kārtējā samērā skaitliski pavāji apmeklētā nevarēja izvest jaunas valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas.

Par sanāksmes vadītāju ievēlēja L. Līdumu, sekretāru K. Bokalderi. Iepriekšējās pilnsapulces protokolu lasīja tās vadītājs E. Sakss, ko pieņēma ar papildinājumiem. Plašākas debates izsauca jautājums par nodaļas darbības sekmīgu turpināšanu. Debašu rezultātā ievēlēja jaunu valdi un revīzijas komisiju. Jaunajā valdē darbosies: K. Bokalders, P. Lapiņš, P. Vītols, E. Grīnbergs un Z. Andersons. Kandidātos — A. Lavkinaite un E. Sākss, bet revīzijas komisijā, R. Sieks, E. Sakss un Dz. Sprūdža. Kandidātos — F. Albertiņš un K. Pētersons. Nodaļas delegāta D. Biskapa ziņojums par delegātu sanāksmi 22./23. janvārī Toronto izpalika, jo pēdējais sapulcē nebija ieradies, ne arī paziņojis neierašanās apstākļus. Dažādos jautājumos pārrunāja laikraksta Latvija Amerikā jautājumus un iespējas to morāliski un materiāli atbalstīt. Tāpat apskatīja nodaļas turpmāko darbību, ieteicot termiņāli atgādināt biedriem nomaksāt savlaicīgi biedru naudu, jo pretējā gadījumā jaunajai valdei pēdējie jāizskalta no nodaļas sarakstiem. Jauno valdi un revīzijas komisiju DV KV pr-ža un valdes vārdā sveica L. Līdums, novēlot raženu un saskanīgu darbu. Pēc sanāksmes sekoja biedru vakars ar pārrunām pie galdiem, par kuŗu gaumīgo klāšanu jāpateicās Vanadžēm.

L. L.

ZIEDOJUMI

DV Hamiltonas Ziemassvētku akcijai ziedojuši: (Nobeigums).

$2.00 ziedojuši: H. Zaķis, J. Zeltiņš, A. Freimanis, T. Valentinovičs, M. Smiltnieks, E. Pulciņš, E. Zvinis, R. Kreišmanis, J. A. Balodis, A.Lipsbergs, I.Gēbauers, A. Kalupnieks, F. Zarāns, Dr. E. Grabis, A. Grabis, J.Cīrulis, L.Ozols, Zvirgzdugrauds, V.Rudzītis, J.Breikšs, A. Lubays, J. Bieriņš, V. Silkāne, J. Bedrītis, E. Kalniņš, J. Skadiņš, L. Andersons, Z. Priednieks, A. Siliņš, A. B. Andersons, B. Treimanis, O. Rusamanis, E. L. Lācis, R. Strēlnieks, A. Moruss, L. Zupa, J. Miķelsons, A. Cīrulis, J. Dubinskis, J. Liepa, D. Pelūde, L. Dileiko, E. Briedis, M. Ozoliņš, P. Koše.

$1.00: Oskars Gēbauers, P. Mazpolis, J. Baškers, I. Krasts, D. Seisums, A. Seisums, P. Dāvis, J. Breikšs, T. Janovskis, K. Segliņš, V. Skulmis, B. Brikņa, P. Immurs, I. Krēsliņš, J. Jēlnieks, R. Valers, H. Berķis, T. M. Birziņš, J. Kudiņš, B. Stabausis, M. Reieris, M. Sprogis, A. Rudzītis, J. Pavlovs, D. Logins, G. Vilks, G. Kiķauka, E. Remkins, M. Lībis, R. Spāre, J. Kravalis, E. Saulītis, A. Zeipe, E. Dāvidsons, V. Jēkabsons, E. Sniķeris, A. Silkovska, A. Sviķis, A. Gilnrsers, J. Gaidulis, E. Lauks, P. Zariņš, J. Začesta, Inta Gilnere, B. Kuncāns, P. Kiķauka, A. Andersons, Ž. Lapukis, Z. Melngailis, M. Martinovs, J. Dāvis, E. Tētiņš, J. Čipāns, O. Treimanis, G. Auniņš, R. Ozoliņš, K. Ozoliņš, B. Polis, E. Bitmanis, D. Lesiņš, A. Mielēns, M. Svēte, Z Upīte, V. Krauklis, M. Rencis, G. Treimanis, L. Benksons, M. Štrauss, K. Daudzietis, E. Golts, U. Golts, M. Vērpelis, A. Auzers, J. Glaudāns, E. Brīvkalns, A. Bērziņš, V. Grīnbergs, K. Loja, V. Čipēns, V. Akermanis, A. Kairišs, E. Liepa, E. Vanags, V. Ekmanis, V. Haas, O. Šustiņš, Z. Šustiņš, E. Gustiņš, D. Bijons, V. Ritums, J. Krauklis, D. Seisums, A. Januška, J. Zutis, I. Šulmanis, M. Žulps, A. Indars, P. Krūmiņš, J. Robiņš, J. Bērziņš, A. Baikstis, M. Rozenbergs, E. Spricis, J. Graudiņš, R. Locis, V. Berkmane, D. Hernups, E. Jēgeris, T. Jansons, G. Sīlis, J. Adminis, V. Galviņš, G. Pļavnieks, J. V. Dāboliņš, A. Teteris, G. Rabancs, I. Cederlauks, O. L. Ozoliņš, O. Ieviņš, Ž. Ziemelis, A. Sudmalis, R. Kodis, E. Dāvidsons, P. Kijuts, A. Zemītis, B. Sirmgalvis, G. Tauss, L. Kalva, F. Knēve, A. Tukleris, T. Osis, G. Ozols, P. Vītols, I. Kalējs, A. Rudzroga, D. Pizičs, A. Stirna, E. Bāliņš, Ž. Korns.

50c.: E. Veldre, L. Zilgme, D. Kalva, N. Ozoliņš, V. Veldre, E. Jēgers, T. Tērauds, I. Silkovska, Laima Vilks, A. Rīss, A. Kraulis, J. Lukstiņš, J. Pālēns, A. Strēlnieks, V. Grava, M. Palkavnieks, P. Bramanis.

25c.: R. Valka un B. Silkovska un viens nezināms.

Kopā ar iepriekšējo publikāciju kopā $421.50. Sirsnīgs Daugavas Vanagu paldies visiem ziedotājiem.

J. G.

KAS NOTIEK KANADĀ?

CBC raidītāja, ieskaitot televīzijas raidītājus, darbinieku streiku, ja līdz tam laikam nepanāks vienošanos, paredzēts sākt trešdien, 16. februārī. Sarunas starp abām pusēm notiek, bet pagaidām nav izredzes, ka būs iespējams panākt vienošanos.

Montreālā kādai slimo kopējai, vēc tautības dievidslavietei, no viņas dzīves vietas nozagtas 500 medicīnas tabletes. Dažas starp tām varot izraisīt ļoti smaga veida saslimšanu un pat nāvi. Tabletes atradušās māsas dzīvoklī, noglabātas kādā kārbā, kuŗa savukārt atradusies noslēpta somā. Tā kā ir aizdomas, ka tabletes, paņēmuši bērni konfekšu vietā, tad stāvoklis kļūst vēl nopietnāks. Māsa Hauek Kanadā ieradusies pirms neilga laika.

Tabletes bijušas dažāda veida, kā arzēnika, morfija u. c. Starp citu māsa Hauek paskaidro, ka viņa tabletes ieguvusi no kādas mūkenes pirms došanās uz Kanadu. Rūpīga policijas izmeklēšana turpinās visā Montreālā.

Toronto pilsētas galvam N. Phillipam pēdējā "Metropolitan Council" sēdē bija atkal jāpiedzīvo sava ierosinājuma caurkrišanu. N. Phillips, kā zināms, jau pirms laba laika uzsāka cīņu, lai ierobežotu TTC tiesības noteikt braucienu maksas tarifus, un lai pilsētas valdei būtu turpmāk tiesības atcelt šīs iestādes vadošos darbiniekus. Freds Gardiners, runājot par TTC atzīmēja, ka būtu laiks izbeigt ar šo institūtu apieties kā ar peramu puiku, kas varētu sagraut labāko Ziemeļamerikas transporta sistēmu. Balsošanā pilsētas galvas ierosinājumu noraidīja ar 13:7 balsīm. Atzīmējams, ka ierosinājuma galvenie pretinieki un TTC neatkarības aizstāvji bija tieši Toronto priekšpilsētu pārstāvji, kuŗu labā N. Phillips galvenokārt cīnījās. Šādē tika lietoti arī samērā spēcīgi salīdzinājumi, nosaucot TTC pretiniekus par "rējējiem suņiem". Pēc balsošanas pilsētas galva piezīmēja: "skaitlis 13 ir nelaimīgs". Uz to viņam atbildēja — "jā, bet tikai jums."

Dr. iur. T. Sanders

KORPORĀCIJAS LETTONIA 85 GADU JUBILEJA

Š. g. 19. februārī paiet 85 gadi no tās dienas, kuŗu korporācija Lettonia ieskata par savu pirmsākumu. 1870. gadā minētā dienā sanāca latviešu studentu pulciņš Tērbatā ar Ati Krovaldu priekšgalā, lai visi saļūsmā nosūtītu kopīgu apsveikuma telegrammu Rīgas Latviešu biedrībai. Šie latvju studenti bija patrioti ,kas nenoliedza savu tautību un bija apņēmušies cīnīties par to tā laika apstākļos, kur dominēja vācieši. Lai gan Latvija un Igaunija atradās zem cariskās Krievijas, visa administrācija bija vāciska. Baltijas vāciešiem bija dota plašīga autonomija: vācu policija, tiesa un skola. Arī baznīcas vadība atradās vācu rokās ar patronāta tiesībām. Tas pats sakāms par vienīgo universitāti Tērbatā. Tur vāciešu studenti un viņu korporācijas noteica studējošo dzīvi, un universitātes vācu vadība šo kārtību atbalstīja. Lūk, kādos apstākļos pieminētā dienā, 19. februārī 1870. gadā, kad pulcējās Tērbatas latviešu studenti, lai izteiktu savu prieku par Rīgas Latviešu biedrības, vēlāk sauktās Māmuļas, nama iesvētīšanu ,likā pamatus Tērbatas latviešu rakstniecības vakariem.Šie vakari izveidojās par studentu organizāciju ar korporācijas iekārtu un tās nepieciešamiem institūtiem, kas šķir korporāciju no citām studentu organizācijām. Par šo 19. g. februāra sanāksmi lettoņiem ir uzglabājušās šādas ziņas:

Atis Kronvalds uzrunāja visus klātesošos ar lielu sparu, aizraudams tos sev līdz. Viņš runāja par latvju senatni, tagadni un nākotni, aicināja turēt godā un cieņā mūsu tautas gara mantas, tās neatmest un nealzmirst. (Vai šie vārdi un idejas nav dzīvi arī mūsu dienās, un nevar noderēt mūsu jaunatnei trimdā, studējot svešās augstskolās? Ref.). Jau 2. martā sanāk organizēšanās sapulce. Kā dibinātāji ir 13 locekļi, bet drīz viņu skaits pieaug līdz 17. — 30. martā „vakarnieki," kā viņi sevi tolaik dēvēja, par priekšsēdi izrauga Ati Kronvaldu, kas septiņus semestrus palika šai amatā.

Sākumā vakarnieki pieņem sarkanbaltsarkanas krāsas, bet jau 1871. gadā, pieskaņojoties Tērbatas korporāciju trīskrāsu tradicijām, sarkanu-balt-zeltu. Tad kā vapeni pieņem — varoni baltā zirgā, sarkanā laukumā. 1873. gadā maijā notiek jau pirmā divkauja ,kuŗu sekmīgi izcīna vakarnieks Atis Grīnbergs, stud. phil., pret vāciešu Akseli fon Vālu (von Wahl). Vakarnieki bija mācījušies paukot universitātes paukotavā un varēja aizstāvēt goda lietas arī ar ieročiem. Šī aprādītā pirmā rapieŗu menzūra, kuŗu izcīnīja latviešu studenti, Tērbatā bija liela sensācija. To dzīvi pārrunāja visi studenti. Un tiešām tā laika apstākļos tas bija liels notikums — piespiest vācu studentus resp. muižnieka dēlus respektēt goda lietas ar latviešu studentiem. Līdz tam vācieši mēdza uzskatīt latviešus par zemāku šķiŗu un sauca mūs par „bauriem", kam nav goda viņu izpratnē un tādēļ latviešu studenti nevarot būt ne gandarījuma (satisfakcijas) ņēmēji, ne devēji. Nu nāca pagrieziens. Latviešu students kļuva pilntiesīgs arī goda lietās. No sākuma vēl tas nebija tik vienkārši. Tas bija jāpanāk asiņainās cīņās, jo respektēšana nenāca pati no sevis, bet tā bija jāizkaŗo. Tas nozīmēja, ka saraušanās ar vāciešiem pirmsākumā atgadījās aizvien biežāk un biežāk, kas izraisīja vienu rapieŗu menzūru pēc otras. Sevišķi tas sakāms ar oficiālās Lettonia's apstiprināšanu, kad studenti — latvieši savās krāsu cepurēs (deķelos) parādījās atklāti. Tad nebija lettoņa, kam nebūtu bijis kādas menzūras ar vāciešiem. No menzūrām tad neizvairījās pat teologi un daudzi no viņiem bija izcili paukotāji. Tā latviešu zemnieku dēli iedzina respektu citiem, un tiem nekas cits neatlikās kā viņus cienīt. Daudzi vācieši vairs latviešu studentus neaizkāra un no incidentiem izvairījās, jo bija pārāk stipri cietuši daudzās menzūrās.

Rakstniecības vakaros nolasīti vai brīvās runās iztirzāti dažādi ar mūsu tautu saistīti jautājumi, kā: senvēsture, paražas, dziesmas, tradicijas, valoda utt. Vakarnieku rindās mēs sastopam tādus izcilus vīrus kā Lautenbachu, valodniekus Mühlenbachu, Velmi un c. No referātiem, kas izraisīja interesantas debates, visi varēja daudz ko mācīties un iegūt izglītībai vērtīgas atziņas. Mūsu valodas kopšanai un tīrīšanai no svešķermeņiem vakarnieki piešķīra lielu uzmanību un ar saviem rakstiem latviešu laikrakstos, sevišķi Baltijas Vēstnesī, jau toreiz veicināja valodas reformas.

NO AUSTRUMIEM „UZPUSTIE VĒJI"

Tā pagāja turpat 12 gadi, kopš vakarnieki dzīvoja kā korporācija, bet oficiāla reģistrēšana tiem bija liegta. Vairāki mēģinājumi panākt apstiprinājumu palika bez sekmēm. Vācieši negribēja pielaist tīri latviešu nacionālās korporācijas. Ja mācības Tērbatā notiekot vācu valodā, tad arī studentībai jābūt vāciskai, un cittautiešiem tikai jāapvienojas un jāsaplūst ar vāciešiem. Tāds lūk bija, viņu, vāciešu, uzskats. Bija dzirdams viņus sakām: latviešu kultūra, sabiedrība, intelligence — viss tas esot tik „sapņi," ko izdomājuši vienīgi latviešu karstgalvji (Brausekoepfe). Tos nevarot ņemt nopietni. Tomēr, pašiem vāciem nemanot, laiku rats savā tecējumā bija pavirzījies jau tiktāl uz priekšu, ka šo karstgalvju" idejas un sapņi par latvju kultūru, sabiedrību un intelligenci bija kļuvuši par īstenību, un tā tuvojās Lettonia's oficiālās atzīšanas brīdis.

Lettonia's apstiprināšanu veicināja no austrumiem tolaik „uzpūstie vēji," kā par to izsakās savās vēl nepublicētās atmiņās šo rindiņu rakstītāja tēvs, nelaikis Dr. theol. Jānis Sanders. Uz Tērbatu viņš aiziet studēt 1879. gadā, iestājas vakarniekos un aktīvi piedalās oficiālās Lettonia's nodibināšanā 1882. gadā. Pēc šīm atmiņām un tā, ko man tēvs stāstījis, ar šiem no austrumiem uzpūstiem vējiem ir jāsaprot no Pēterpils uz Baltiju atsūtītā senātora Manaseina revīzija un līdz ar to pārkrievošanas sākums (rusifikācija). Tas vāciešus sabaidīja, viņi grozīja savu politiku un kļuva runīgāki jaunu korporāciju jautājumā. Vācu politiķi, sevišķi to liberālais spārns (Oetingena partija) meklēja ceļus kopīgai valodai ar latviešiem un igauņiem pret, kā viņi teica, visiem draudošo pārkrievošanu. Nu bija pienācis īstais laiks atkal mēģināt panākt korporācijas legālizāciju. Pēc pastāvošās kārtības šim nolūkam bija vispirms vajadzīga atļauja no vācu korporācijām (šaržēto konventa) un tad vēl kurātora apstiprinājums. Vislielākie nopelni Lettonia's tiesiskajā atzīšanā pienākas tās pirmajam senioram Jānim Pārstrautam, stud. theol., kas šim cēlajam mērķim veltīja visu savu laiku un strādāja pie tā īstenošanas ar lielu enerģiju un neatlaidīgu sparu. Pārstrauts bija vedis diplomātiskas sarunas ar vācu korporāciju pārstāvjiem, tā zināja viņu domas un varēja attiecīgi rīkoties. Lielākās pūles un grūtības radās ar oficiāli iesniedzamo dibinātāju sarakstu. Noteikumi prasīja 30 dibinātājus, jau vecākus studentus, ne jaunākus par trim semestriem. Bez tam visus vakarniekus sarakstā baidījās minēt, jo daudzi no tiem bija pārāk krasi nacionālisti un pastāvēja bažas, ka vācieši pie tiem „piesiesies" un sarakstu izgāzīs. Tādēļ J. Pārstrauts rīkojās diplomātiski, pieaicinot pie dibināšanas arī dažus sveštautiešus — latviešu labvēļus un draugus. To starpā bija daži vācieši un poļi. Tā šīs uzņemtās minoritātes dēļ saraksts vācu šaržēto konventam nelikās būt „bīstams," tas deva atļauju, un kurātors 1882. gadā 14. maijā Lettoniu apstiprināja. Vakarnieku krāsas arī nepaturēja, jo Pārstrautam bija norādījumi, ka sarkano „deķeļa" virskrāsu kurātors saskatīs par revolūcionāru un tā no apstiprināšanas var nekas neiznākt. Tādēļ krāsas dibināšanas komisija pieņēma zaļzilzelts, kādas lettoņi no tā laika valkā. Tā šis 12 gadu „nelegālais" vakarnieku posms, lai gan faktiski kā korporācijas dzīve, nu pāriet tiesiskā turpinājumā ar Lettonia's vārdu. Šī iemesla dēļ literārie vakari kļūst par nedalītu vienību ar Lettoniju, paredzot šīs korporācijas iekārtā literāro vakaru kā atsevišķu institūtu ar attiecīgām amata personām. Tādēļ ik gadus lettoņi svin divas dibināšanas dienas — 19. februārī un 14. maiju, un pēc pieņemtās tradicijas 19. februārī svētku literāro vakaru vada prezidijs, sēžot pie galda ar vakarnieku deķeļiem (sarkan-balts-zelts). Tas tā vakarnieku un sava pirmsākuma piemiņai.

Lettonia pa šiem daudziem gadiem audzinājusi un ievusi latvju tautai ievērojamus darbiniekus dažādās dzīves nozarēs, visvairāk ārstus, juristus, mācītājus, paidagogus un citus. Daudzi no viņiem ir zinātnieki un izcilas personības. Tāpat lettoņu starpā ir bijuši rakstnieki, redaktori, sabiedriski darbinieki un valstsvīri. Ievērojami un ar lielu nozīmi latvju tautai bijuši lettoņi, kas kā politiķi strādājuši jau cariskajā Krievijā, kā, piem., zvērināti advokāti Fr. Veinbergs, Fr. Grosvalds un Arveds Bergs. Pēdējais ļoti aktīvs arī patstāvīgā Latvijā kā viens no labā spārna poļitiķiem. Lettonia brīvai Latvijai dod karavīrus, kas cīnās par viņas patstāvību, dod sūtņus, augstākos tiesnešus, archibīskapus (nelaikis K. Irbe un tagadējais T. Grīnbergs), prāvestus kā Avotu, Smiltenes Kundziņu, Reinhardu, kas jau aizsaulē un vairākus, kas

(Nobeigums 8. lpp.)

ALEKS. KĀNBERGA 5 GADU darbības jubileja Toronto

Pazīstmais kooperātors A. Kānbergs pirms 5 gadiem 10. februārī nodibināja Toronto pirmo un pašreiz vienīgo privāto RAKSTU DARBU un PAKALPOJUMU BIROJU, kuŗā viņš kārto iecelošanas, izcelošanas, vīzu, pasu, uzturēšanās atļauju citas lietas, kā arī uz izdevīgiem noteikumiem bez kavēšanās piegādā visāda veida RAKSTĀMMAŠĪNAS ar un bez latviešu taustiņiem.

A. Kānbergs dzimis 1896., 9. dec. Vircavas pag. kā lauksaimn. dēls. 1918. g. beidzis Rīgas Politechniskā institūta tirdzn. nodaļu. No 1924.—26. g. strādājis Konsumā, 1926.—34. g. Latvijas piesaim. centr. s-bā, 1934.—38. g. ir Latvijas centrālā sviesta eksporta direktors, 1938.—39. g. Piensaim. centr. s-bas direktors. 1935. — 40. un 1941. — 44. ir Latvijas universitātes tautsaimn. nod. lektors biroju techn. un mēchanizētā grāmatvedībā. Kopš 1944. g. trimdā. A. Kānbergam lieli nopelni sviesta eksporta pārkārtošanā un cenu pacelšanā .Izdevis 5 grāmatas, tautsaimniecības, grāmatvedības un nodokļu jautājumos. Raksta latviešu un ārzemju spec. periodikā.

Piecu gadu laikā jubilārs Toronto latviešiem un arī cittautiešiem sniedzis allaž vērtīgus padomus un pakalpojumus, kārtojot viņu dažādās lietas administrātīvās iestādēs.

Labas sekmes arī turpmāk.

PAR LAIKRAKSTU GLOBE AND MAIL SAMAKSĀTS $10.5 MILJONI

Toronto plašo rīta laikrakstu The Globe and Mail pag nedēļas nogalē nopircis par 10.5 milj. dolaru Kanadas multimiljonārs R. H. Websters. Jaunais īpašnieks dzīvo Montreālā, kur plaši pazīstams financistu aprindās. Pirkuma summa ir viena no augstākajām, kāda līdz šim pasaulē maksāta par laikrakstu.

ZVIEDRIJAS DAUGAVAS VANAGI LEMJ PAR BRUNO KALNIŅU

VĒSTULE NO STOKHOLMAS

Ceturtajā lielākajā Zviedrijas pilsētā — Norčēpingā — sanāca kārtējā Daugavas Vanagu organizācijas delegātu sapulce, saņemdama valdes norēķinu par aizgājušā gada darbību, kas arī šajā gadā bijusi loti sekmīga. To konstatēja arī Zviedrijas valdes priekšsēdis kapt. Arvīds Oše, pasvītrodams, ka Vanagi kļuvuši par Zviedrijas latviešu sabiedriskās darbības kodolu, kas sasniegts tādēļ, ka Vanagi, neraugoties uz cilvēku sabiedrībā dabiskajām domstarpībām un dažādiem spriedumiem par vienu lietu, savos mērķos un pamatcentienos bijuši — visi kā viens. Un tas ir devis panākumus, jo darbības vienība nostiprinājusi Zviedrijas latviešu saimes uzticību Vanagu darbam. Piemēram, Ziemassvētku palīdzības akcija trūkumcietējiem Vācijā nav vis mazinājusies, bet vēl pieaugusi, pagājušā gadā pārsniedzot pat iepriekšējos gadus.

Delegātu sapulcē notika plaša un vispusīga domu izmaiņa par trimdinieku „sāpēm un vajadzībām."

Ir dabiski, delegātiem bija arī jārunā par skandalozo gadījumu Stokholmas Koncertnamā, Latvijas valsts svētku aktā, kur sociāldemokrats Dziļleja patvarīgi uzdrāzās katedrā un teica savas partijas nodiktētu mītiņa runu, bet visi redzamie sociāldemokrati (Bruno un Klāra Kalniņa, Dr. Ogriņš u. c.) apskrēja latviešu draugus — zviedrus — aģitējot, lai tie boikotē mūsu svētku sarīkojumu, jo tas esot — „fašistu vakars"! Ir jau arī ārpus Zviedrijas zināma Br. Kalniņa terroristiskā ultimātu stādīšana, ka svētku aktā jārunā arī sociāldemokratiem, kādā nolūkā viņš pat telegrafēja uz Oslo norvēģu rakstniekam Ēverlandam, lai tas netur savu solījumu un nerunā valsts svētku aktā.

Daugavas Vanagu delegātu sapulcē viss šis neglītais un varmācīgais gadījums atbalsojās par jaunu, un delegāti cēlās viens pēc otra un izteica savu dziļāko sašutumu par Bruno Kalniņa diriģēto valsts svētku dienas zaimošanu, kad Bruno Kalniņš, pats nebūdams svētku akta rīcības komitejas loceklis, rīkojies pilnīgi savas partijas aizkulišu uzdevumā.

Vanagu viedoklis izskanēja loti vienprātīgs:

Daugavas Vanagi ir organizācija, kas apvieno galvenokārt bijušos karavīrus un vispār latviešus, kas apņēmušies arī trimdā cīnīties par nacionālās Latvijas atgūšanu. DV sastāvā ir Latvijas pirmie cīnītāji — brīvības kara dalībnieki: kalpakieši, ziemeļnieki, zaļarmieši, kuriem pieslēdzas arī latviešu strēlnieki, jo arī viņi cīnījās Latvijas zemē un par latviešu tautas brīvību; DV galvenokārt arī visi tie, kas aizsargāja 1918. gada 18. novembrī pasludināto Latvijas valsti: Latvijas karavīri, aizsargi, leģionāri, un, beidzot, DV ietelp jaunā paaudze, kas apņēmusies cīnīties par Latvijas brīvības atgūšanu. Daugavas Vanagi ir Latvijas tiesību un brīvības cīnītāju organizācija, un šiem cīnītājiem 18. novembris r svēta diena, bet ik gadus sarīkotie valsts svētku akti ir latviešu tautas lūgšanas stunda par Latvijas brīvību. Ur taisni tādēļ ielaušanās šajā mūsu lūgšanas stundā, ko izdarīja Dziļleja, pildīdams Bruno Kalniņa pavēli, ir visu latviešu nacionālo jūtu smags aizkārums, ko Vanagi, kā Latvijas cīnītāji sajūt vistiešāk un visintensīvāk. Tādēļ arī Norčēpingas dēlegātu sapulcē tika iesniegta attiecīga rezolūcija par Daugavas Vanagu nostāju pret šo sociāldemokratu rīcību, rezolūciju nododot valdes rīcībā kā Vanagu spriedumu šajā lietā.

Protams, ka Vanagi neskāra šajā sakarā tā sauc. „Bruno Kalniņa kompleksu" visā tā politiskajā saturā, jo tā ir atbrīvotās Latvijas lieta, vai arī, ja šo jautājumu ierosinātu trimdā, tad par to kompetenta spriest varētu būt tikai augstākā mūsu nacionālās vadības iestāde, kādas mums, diemžēl, vēl nav. Vai arī, pēdējai trūkstot, par Bruno Kalniņa politisko darbību resp. par trimdinieku nostāju pret to varētu spriest un lemt visu trimdas centrālo organizāciju koplēmums, ja tāds izrādītos par vajadzīgu. Daugavas Vanagi šoreiz savu nostāju aprobežoja tikai ar 18. novembra svētku dienas aizkāršanu, jo Vanagi ieskata, ka 18. novembris Latvijas cīnītājiem jāaizstāv gluži tāpat kā pati valsts. Un šajā ziņā tieši Daugavas Vanagiem bija jāpacel sava balss, lai nākošajos gados valsts svētku diena būtu aizsargāta pret līdzīgu patvarību un partijas egoisma diktētu izrīcību atkārtošanos.

Delegātu sapulce ievēlēja arī Daugavas Vanagu jauno zemes valdi šādā sastāvā:

Par Zviedrijas DV organizācijas priekšnieku kapt. Artūru Ošī, par viņa vietnieku Leo Talteri, par valdes locekļiem Zemvairi Dzelmi, Augustu Vikmani, Ervīnu Stalbovu, Žani Tamsonu un Vladimiru Jaunzemi. Kandidātos Laimons Auka un Ēvalds Zaļais. Revīzijas komisijā ievēlēja pulkvedi Valdi Ģinteru, Pēteri Kalniņu un Imantu Freimani.

Zviedrijas delegāts — loceklis Daugavas Vanagu centrālā, globālā valdē paliek pulkv. Kārlis Lobe.

A. V.

KAS VIŅŠ IR UN KO VIŅŠ DARA?

Sacensības šaržs 12. nr.s

Karotājs ar karstu galvu,
Otām, zīmuļiem un spalvu,
Teic viņš: „Pikaso un Braks
Nav nemaz tik pārāk traks."
Bet kad gadās malks kāds sīvāks,
Kļūst viņš par mums vislem spīvāks.

ATOMBUMBAS IETEKMĒ LAIKA APSTĀKĻUS?

FIZIĶA KVAILONGA ATZIŅAS

Britu Kolumbijas universitātes fiziķis B. Kvailongs izteicies, ka atombumbu eksplozijas ievērojami ietekmējot mūsu planētas temperatūru. Viņš esot pārliecināts; ka radioaktīvitātes ietekme uz atmosfairu jau vērojama kopš laba laika. Ievērojamais fiziķis sarakstījis trīs interesantas grāmatas par atmosfairas temperatūru, un 1953. g. viņš no Vankuveras devās uz Angliju, lai no turienes dotas 7 gadu ilgā ceļojumā zinātniskos nolūkos. Bet pagājušā gada rudenī viņa kuģis cieta avāriju pie Panamas, un kamēr to sālabos un atjaunos, Kvailongs darbojas Panamas universitātē. Pēc viņa sniegtā ziņojuma atombumbu eksplozijas esot par iemeslu biežiem periodiskiem lietiem, vētrām un lielām sniega masām, kas pēdējā laikā tik bieži uz mūsu planētas. Vietām, kur lieti nekad neesot bijuši, tagad nedēļām ilgi plosoties lietus gāzes. Miljoniem daļiņu, kas izsviestas gaisā atombumbu eksplozijās, ceļojot atmosfairā un riņķodamas ap mūsu planētu, beidzot pārvēršoties lietus pilēs. Tām piemīt tās pašas īpašības, kādas ir sausam ledum un ķīmiskām vielām, radot mākslīgo lietu.

Tālāk fiziķis Kvailongs pastāsta savus pēdējos septiņu gadu pētījumu rezultātus attiecībā uz atmosfairas temperatūru. Visaugstākā temperatūra, kādā ledus dabiskos apstākļos pārvēršas lietus mākoņos, ir 32 gradu zem nulles (pēc C). Pētījumos ir novērots, ka pēdējo gadu laikā šīs pārvēršanās notiek jau pie —20 gradiem. Tas ir 12gradu mazāk kā normālos apstākļos. Līdz ar šiem novērojumiem zinātnieks mēģina pierādīt, ka atmosfairā notikušas nopietnas pārmaiņas, kas, loti iespējams, esot atombumbu eksploziju ietekmē. Interesanti esot noskaidrot, cik tālu atmosfaira piesātināta ar radioaktīvitāti, un pastāv šaubas, vai nākotnē temperatūra nepārmainīsies pilnīgi.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

ROČESTRA

⓫ Gadskārtējā Krusta draudzes pilnsapulcē draudzes valde un tās palīgorganizāciju vadītāji sniedza darbības pārskatu par 1954. gadu. Par vissvarīgāko panākumu pagājušajā gadā jāatzīst draudzes nostāšanās financiālā neatkarībā. Kaut draudzes valdē nebija vienprātības par sinodes ieteikumu noraidīšanu, kas paredzēja tās financiālo atbalstu draudzei, pēdējā lielā vienprātībā, atskaitot dažas pretbalsis, šos ieteikumus noraidīja un pati izšķīrās segt visus ar draudzes pastāvēšanu saistītos izdevumus, daloties ar Sirakūzu Kristus draudzi, ar kuŗu tai kopējs mācītājs. Notikuši 24 dievkalpojumi, draudzes locekļu skaits bez pārmaiņām, vēlama lielāka aktīvitāte baznīcēnos kā arī dzīvāka līdzdalība draudžu izdotajās Baznīcas Vēstīs. Financiālais stāvoklis labs. 1955. gada budžeta dažos posteņos mazi pārkārtojumi, bet kopsummu tie negroza. Vēlama lielāka aktīvitāte ALAs biedru skaita pieaugumam. Par līdzšinējiem panākumiem galvenokārt jāpateicas inž. Fr. Efertam. Dāmu komiteja ar sarīkojumiem ieņēmusi ap 800 dolarus. Atskaitot tiešos izdevumus, viss atlikums nosūtīts 45 grūtdieņu ģimenēm Vācijā. Sestdienas skolā mācās ap 20 bērnu, strādā 4 kvalificēti skolotāji. Vēl izkārtojams jautājums par labāku un ērtāku telpu sagādi kā mācībām, tā skolēnu nodarbībām. Mazskautu pulciņā 7 zēni ,kuŗiem tagad savs karogs. Valdē ievēlēja līdzšinējos, bet revīzijas komisijā no jauna A. Zviedri. Par delegātu ALAs kongresam izraudzī A. Niedolu. Pilnsapulci, kuŗā varēja būt daudz vairāk dalībnieku, vadīja A. Niedols, protokolēja — J. Kārlsons.

❷ Draudzes valdes, sestdienas skolas bērnu vecāku un skolotāju konsēde notiks svētdien, 20. februārī, pēc draudzes dievkalpojuma sv. Pāvila baznīcas apakšējā zālē. Darba kārtībā svarīgs jautājums par telpām sestdienas skolas vajadzībām. Visiem dalībniekiem vēlams ierasties, tāpat vēl atturīgie vecāki laipni aicināti sūtīt savus bērnus latviešu skolā. Pēc šīs kopsēdes turpat notiks draudzes dāmu komitejas pilnsapulce, kuŗā pārvēlamās vadība. Lai dāmu komitejas darbību varētu izvērst vēl plašāku un sekmīgāku, komiteja aicina iesaistīties jaunas biedrenes. Pašreiz dāmu komitejā 14 locekļu.

❸ ALAs biedru kartes izņemamas pie H. Aizstrauta, 614 Broadview; A .Sarmas, 1190 E., Main St.; A. Niedola 37 Selye Ter.

❹ Mākslinieciski darinātus šķīvjus un glezniņas (akvarelus) var iegādāties, 614 Broadway. A. Sarmas grāmatu galdā 1190 E. Main St., dabūjamas visas pēdējā laikā jauniznākušās grāmatas, to skaitā Marisa Vētras Karaļa viesi.

❺ Marta mēnesī YWCA rīko dažādu tautību festivālu, kuŗā dalībnieki uzstāsies ar tautiskajām dejām un dziesmām. Labākos godalgos. Festivālā piedalīsies arī latviešu jaunatnes deju kopa. As

KALAMAZU

❻ Draudzīgā aicinājuma atceri te rīkoja kopīgi Latviešu biedrība un Jaunatnes kopa. Aktu atklāja vietējās jaunatnes kopas priekšnieks A. Ruņģis ar attiecīgu uzrunu. Pēc tam runāja viesis Amerikas Latviešu jaunatnes apv. priekšnieks K. Sventeckis. Sventecka runa bija veltīta Draudzīgam aicinājumam, starp citu viņš aicināja to atbalstīt. Verēna Stelpe sniedza klavieru koncertu. Bet savus dzejoļus lasīja A. Pāvelkopa, V. Burģis, L. Lācis, V. Nolendorfs. G. Grīslīša dzejoļus lasīja R. Lapsa un stāstiņus A. Ruņģis. Visu sniegto klausītāji uzņēma loti atsaucīgi. Vakara dalībniekiem pateicās Latviešu biedrības priekšnieks P. Austriņš. Ar rīkoto grāmatu skati apmeklētājus iepazīstināja rakstnieks J. Veselis. Izstādītas bija pāri par 300 grāmatu, tās skatei bija devis J. Avotiņš no savas plašās bibliotēkas. Skate bija iekārtota mākslin. A. Vinklera vadībā. Kaut programma bija plaša, tomēr sarīkojumā apmeklētāju bija maz.

❼ Sestdien vietējā Daugavas Vanagu apvienība Recreation Parka zālē rīkoja savu gadskārtējo masku balli Zem līkā bērza. Dejas spēlēja Grand Rapidu latviešu dejas kapella. Apmeklēts bija vidēji, bet masku samērā maz.

❽ Svētdien, 13. februārī, Kalamazū ev.-lut. latvju draudzes dievkalpojumu vadīja draudzes mācītājs A. Piebalgs. To ar solo dziesmām kupliņāja jaunā dziedātāja R. Melliņa un prof. Ā. Ābeles ērģeļu solo. Dievkalpojums bija apmeklēts kupli. Kalns

SIETLĀ

❾ Sietlas latviešu b-bas un draudzes svētdienas skola rīkoja kultūras dienu latviešu namā. Agrie kultūras dienas apmeklētāji bija svētdienas skolas jaunatne. Biedrības nams bija uzposts svētku noskaņojumā ar latviskiem lietiškās mākslas izstrādājumiem, ko bija veikusi biedrības dāmu komiteja. Šis bija pirmais lielākais latviešu lietiškās mākslas demonstrējums, un jābrīnās, ka mazā latviešu saime Sietlā glabā tik daudz skaistu dažādu nozaru mākslas darbus. Netrūka arī grāmatu galda, bagātīgā saturā plaša. Kultūras dienu atklāja prof. K. Kundziņš, un šoreiz bija arī jaunatne klausītāju rindās. Par priekšniesumiem bija rūpējusies Sietlas mākslinieku saime. Dzirdējām Bārdas, Aspazijas, Jaunsudrabiņa, L. Bērziņa, Plūdoņa, Norvila un Jēk. Mediņa darbu atskaņojumus un deklamācijas rež. F. Rutka, J. Michailovskas, A. Grīnbergas Z. Pētersones, V. Gudrā un E. Rīdzenieces izpildījumos. Klavierpavadījumu veica E. Vāgnere.

Kultūras dienas pragramma turpinājās pēcpusdienā ar bij. skolu d-ta dir. J. Celma referātu par Draudzīgo aicinājumu. Referāts bija sevišķi saistošs, jo referents Draudzīgā aicinājuma laikā ir bijis Kultūras fonda vadītājs un pats redzējis, ar kādu aizrautību latviešu tauta ir sekojusi prezidenta K. Ulmaņa aicinājumam. Kultūras dienu sarīkojums apmeklēts bija tikai vidēji. Žēl neapmeklētāju, tie bija šī vērtīgā brīža zaudētāji. Nedaudzos viesus amerikāņus loti iepriecināja skaistās latviešu rotas lietas. Paldies rīkotājiem, kas šo lielo darbu bija veikuši tad, kad skatītāji atpūtās. J. V.

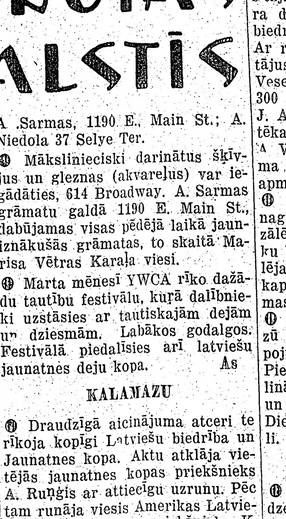

— Jā, partija gan runā par panākumiem un progresu, bet vēl vienmēr runasvīri nav panākuši, ka atceļ starplaiku, kas jāpavada darbā starp ēdienreizēm.

ITALIJAS SKOLĀS PAREDZĒTI ANONIMI PĀRBAUDĪJUMI

Reforma stāsies spēkā 1957. gadā

Itālijas izglītības ministrs Onorevole Martino izstrādājis jaunus pārbaudījumu noteikumus itāliešu ģimnazijām un citām augstākām skolām. Jaunie noteikumi paredz Italijā abiturientiem tikai rakstveida pārbaudījumus. Pārbaudījumu reforma bijusi nepieciešama tādēļ, ka līdzšinējā eksāmenu sistēma pārbaudāmos mocījusi ar pārmērīgiem dvēseliskiem apgrūtinājumiem, kuŗi bieži izraisījuši krimināles sekas. Līdz šim Italijā mutveida un rakstu pārbaudījumus vērtēja nevis attiecīgo skolu skolotāji, bet sveši profesori, kas pārbaudāmajiem radījuši neaprakstāmas eksāmenu bailes, kādēļ arī daudzi centīgi, uzmanīgi un apdāvināti audzēkņi „izkrituši" eksāmenos. Tā kā itāliešu ģimenēm bērnu sūtīšana augstākās skolās ir neiedomājami liels financiāls upuris, tad pēc nesekmīgiem pārbaudījumiem ļoti bieži iznākot smagas traģēdijas — pašnāvības un slepkavības, jo itāliešu bērni un vecāki, kā jau dienvidnieki, kā aiz eksāmenu bailēm, tā dusmās uz bērnu neveiksmēm reaģē pārāk karstasinīgi. Pārbaudījumu reformā, kas, cik paredzams, stāsies spēkā 1957. gadā, paredzēts arī, ka rakstu pārbaudījumus varēs izturēt vienīgi anonimi. Visi pārbaudījumu darbi Italijā tiks iesniegti pārbaudes komisijām šifrēti. Tikai pēc pārbaudījuma darba novērtēšanas komisija drīkstēs atvērt aploksni ar šifru, lai uzzinātu pārbaudāmā vārdu. Ar to cer novērst bailes, ka arī rakstu darbi var tikt vērtēti „pēc degunieм" un itāliešu ģimnazisti raidot uz debesīm karstas lūgšanas, lai jaunā reforma īstenotos pēc iespējas ātrāk.

CEĻA VĀRDI

Sieviete, „mūžīgi sieviš ķais", ir tikai iedomāta vērtība, kam tic vienīgi vīrietis.
Nīčše

Sieviete nav nekāds ģenijs, tā ir tikai dekorātīvā māksla. Viņai nekad nav nekā ko teikt, bet viņa savu sakāmo pasaka ļoti jauki.
Oskars Vailds

✻

Grūti iedomāties vēl kādu sistēmu, kas ar vēl izsmalcinātāku ļaunumu spētu sagraut cilvēcisko laimi, kā to izdara laulība. Sellijs

✻

Savs nams un pavards, un krietna sieva ir zelta un dimantu vērts. Goete

Tikai sieviete zina, kas ir uzticīga mīlestība.
Sillers

TRIMDAS

SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

BAILES NO ČIKĀGAS

Tas bija nepatīkams pārsteigums Čikāgas latviešiem, kad ALAs centrālā valde noraidīja viņu sirsnīgo ielūgumu noturēt šogad ALAs kongresu Čikāgā. Čikāga ir otrs pēc lieluma latviešu centrs Amerikā, un būtu gluži dabiski, ka pēc tam, kad jau notikuši 4 ALAs kongresi, tagad būtu pēdējais laiks piešķirt uzmanību tam latviešu daudzumam, kas dzīvo Čikāgā un ASV vidējos rietumos. Ir vienmēr dzirdēta nepamatota doma, ka ASV vidienā un rietumos dzīvojošie latvieši izturas pasīvi pret ALAu un ieskata to par austrumu piekrastes latviešu lietu. Tagad nu būtu laba izdevība pacelt interesi pret ALAu un tai ciešāk piesaistīt arī citu apgabalu latviešus. Turklāt vēl ierosinājums nāca tieši no šo latviešu puses. Tādēļ ir gluži nesaprotams ALAs valdes lēmums pagriezt Čikāgai muguru un sasaukt kongresu Nujorkā. Tas bija pārsteigums arī Nujorkas latviešiem, jo te neviens par to nebija domājis, nedz arī nācis ar tādu ierosinājumu.

Ja šis pārsteidzīgais lēmums ir pieņemts, tad tas ir darīts nevis lietderības, labā, bet tādēļ, ka partiju politiķiem, kas iefiltrējušies ALAs valdē, tur bija savi īpaši nolūki. Viņu balles no Čikāgas radījis tas apstāklis, ka no Čikāgas nāca ierosinājums ievēlēt ALAs valdi vispārējās vēlēšanās. Lai gan tas bija tikai vienas daļas Čikāgas latviešu ierosinājums, un tā nolūks bija piešķirt ALAi lielāku svaru, partijas politiķi to ieskatīja par sava stāvokļa apdraudējumu. Tie aizklāti pateica: „Uz Čikāgu mēs gan nebrauksim. Tur gaiss nav tīrs." Ja šīnī jautājumā izdarītu aptauju ALAā ietilpstošajās organizācijās, iznākums, droši vien, būtu pavisam citāds. Ar nožēlu jākonstatē, ka ALAs valde savā darbībā arvien vairāk ieslīd partiju ciņu gultnē, kas nenāk par labu ne ALAi, nedz arī trimdas saimei. Par kongresa sasaukšanu Čikāgā balsoja priekšsēdis prof. P. Lejiņš, E. Gallēns no Čikāgas un Daugavas Vanagu valdes priekšsēdis ASV A. Līdacis. Pārējie valdes locekļi atturējās vai balsoja pret Čikāgu. Arģus

Megolini un Gugenheima modes salons Romā, Itālijā, krāšņo dāmu tērpu demonstrēšanai lieto jauna veida manekenus. Attēlā redzams manekens ar sievietes ķermeni un dzīvnieka galvu. Greznā kleita, kas šim īpatnējam manekenam jāizceļ un jāplevelk daļo dāmu uzmanība, ir balta atlasa ar pieburu un ar zeltu izšūtu, mirdzošu ovālu priekšautu.

Rīgas Pulvertorņa akmens iemūrēšanas ceremonija Čikāgā

Uzņēmumā no kreisās: Latv. b-bas pr-ks E. Pētersons, Latv. organiz. apvienības pr-ks inž. A. Būmanis, Latvijas sūtnis prof. A. Spekke, Tribune pārstāvis Dona'ds, Nacion. centra pr-ks Ed. Gallens un valdes loc. A. Landmanis. Akmeni iemūrēja 24. janvārī, pl. 2 pēc. Čikāgā laikr. Chicago Tribune celtnes sienā.

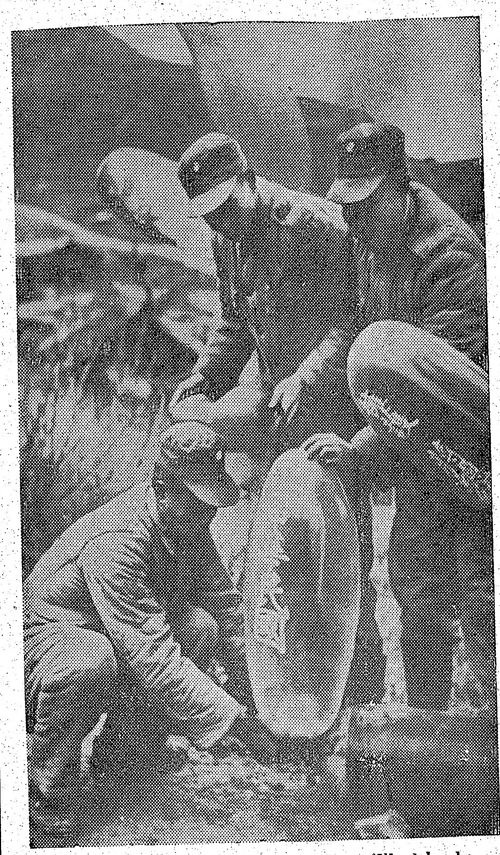

Nacionālās Ķīnas psiholoģiskā kara speciālās daļas karavīri iepilda gaisa balonos hidrogēnu. Propagandas cīņā ar komūnismu šādus balonus nacionālisti raida no Formozas un Tačenu salām uz Ķīnas cietzemi. Uz baloniem ir dažādi pretkomūnistiski saukļi, piem., „Nost ar komūnismu," „Ilgu mūžu brīvajai Ķīnai," „Uzticieties mūsu vadonim." utt.

KĀDA TĀLUMNIEKA PIEDZĪVOJUMI TORONTO

SPECIĀLA VĒSTULE TORONTIEŠIEM

Sveiki, tautieši, dāmas un kungi!

Ar siltām pateicības jūtām sirdī steidzos jums paziņot, ka pēc īsas, bet patīkamas ciemošanās jūsu pilsētā esmu sveiks un vesels atgriezies mājās. Man bija liels prieks par sagaidīšanu, lai gan bez dziesmām, daiļās dirigentes un rozēm, lai gan bez vērtīgām dāvanām, kādas es jums ieteicu man pasniegt, arī bez mielasta, ko jums man par godu vajadzēja sarīkot. Bet to visu kopā atsvēra žāvēts zutis, tik garš, ka ar to nevarēju tikt taksometrā iekšā, kādēļ krietnu gabalu vajadzēja nogriezt un uz vietas apēst, un tā mums tāda kopīga iekošana tomēr iznāca. Pēc šī notikuma manas gaitas jūsu pilsētā sākās incog-", un man jums ir ko pastāstīt par trim naktīm, kā es tās tur pavadīju.

PIRMĀ NAKTS

Vieta: Palace Pier. Saturs: Masku balle. Moto: Iekšā silts, ārā auksts, paliec vēl... Ieejas maksa: $2.00.

Tur es iegāju, kad visi galdiņi jau bija aizņemti un visas dāmas apņemtas. Es sāku skaitīt pārus, kas griezās flegmātiskās dejās pa pustumšo zāli, un tā izrādījās ļoti grūta nodarbošanās, jo viņi tur dejoja citi uz priekšu, citi atpakaļ, bet citi tik cieši kopā sablīvējušies vienā murskuli, ka, man šķita, labāk riskēt ar Nufaundlendas transakcijām, nekā saskaitīt dejotājus latviešu masku ballē.

— Piesēd, vecīt, atstaipi kājas, ko tu stāvi kā debesskrāpis mūsu akadēmiskā sarīkojumā?! — mani uzrunāja kāds jauneklis un norādīja uz brīvu krēslu pie viņa galdiņa. Tur viņu bija pavisam 4, un vienā stūrī vēl varēja piemesties. Es apsēdos, un, lai neizskatītos tā, it kā es atrastos kādā nabagmājā, gāju pie bufetes un prasīju ko stiprāku, un man tur par 50 centiem iedeva pus tējas glāzes tādas savādas sulas, kas negāja ne galvā, ne kājās. Kad jau 7 reizes tā biju savu galda stūri izrotājis un, apkārt skatīdamies, it kā glābiņu jaunu latviešu piepildītajā telpā meklēdams, atkal cēlos, lai ietu pēc 8. pusglāzes, tas pats jauneklis parāva mani pie svārku stūra atpakaļ.

— Tu, vecīt, laikam esi iebraucējs? — viņš man jautāja.

— Jā, tā ir, kommiliton, tikai šodien te iekūlos, tikai pirms dažām stundām apmetos viesnīcā, neesmu vēl no cela atpūties, zutis palika neapēsts, to man jūsu tautieši uzdāvināja, paši palīdzēja notiesāt, bija par garu, būtu labāk paņēmis līdzi, tagad tāds apetīts... No šītā dzēriena arī neko lielu nereibst.

— Vai es neuzminēju, ka tu esi iebraucējs, vecīt? Šejienieši tā nedara. Tu te izdosi 50 dolaru un aiziesi gulēt skaidrā prātā. Un tā tu pie mājas nekad netiksi. Es te dzīvoju jau 4 gadus, mani te neviens vairs nemācīs: ņemam pašam līdzi no ārpuses. Redzi, mēs par četriem šovakar esam izdzēruši 5 šitādas... tas ir rums, maksā 2 dolari pudele, bet nu arī ir bankrots, būs jāpāriet uz alu.

Sākās masku godalgošana, bet man vairs nebija nekāda prieka uzkavēties savu tautiešu vidū, es steidzos uz viesnīcu, kur mani gaidīja zutis, mans nabaga pusieēstais žāvētais zutis. Bet pašā pēdējā brīdī atstājot balles zāli, man vēl laimējās: es satiku pazīstamu meiteni, nezin kad un nezin kur es ar viņu kādreiz biju iepazinies — Rīgā, Minchenē vai Eslingenā — bet es viņu satiku un pazinu, un viņa pazina mani, un viņa solījās mani viesnīcā apciemot... Vai nu es vairs drīkstēju viens pats notiesāt zuti? Nē, nu bija jāgaida... Un tā es aizgāju gulēt ar skaidru prātu un skaidru vēderu.

OTRĀ NAKTS

Vieta: Toronto latviešu biedrība. Saturs: Jubileja. Moto: Lai dzīvo augstu, lai dzīvo augstu, lai dzīvo augstu! Repartīcija: $15.00.

Kad man savā laikā gadījās iebraukt no laukiem Rīgā, tad es, tāpat kā citi lauciniekl, gribēju redzēt visas ievērojamās vietas: Centrāltirgu, Sarkanos spīķerus, Bastejkalnu, Grīziņkalnu, Ciekurkalnu; aiziet uz Salamonska cirku; iekāpt karuselī, ja tāds kur bija uzstādīts; Vērmanes dārzā nopirkt bārdas nazi. Tēju vienmēr es gāju dzert Tērbatas ielā, kur deva pilnu kannu un cukuru par brīvu klāt, bet Marijas ielā man reiz laimējās nopirkt par puscenu sievai vatētu mēteli. Vai nu viss jāizstāsta, bet man no tiem laikiem visos trimdas ceļos nāk līdzi tā pati laucinieka daba: ja esmu ieradies kādā pilsētā, kur dzīvo latvieši, tad man jāredz viss, ko viņi dara, ko viņi sarīko. Un tā es nokļuvu arī jubilejas sarīkojumā.

Tur viņi dziedāja dažādas dziesmas, dažas es biju dzirdējis jau agrāk un varēju dziedāt līdzi, bet citas ne. Un kad es nedziedāju, tad viņi man deva nodzerties un teica, ka šie mani „iekarot." Tie bija „semestri," kas to darīja. Ar tiem nekādus jokus nevarēja dzīt. Tur bija arī vēl citādi titulējami kungi — seniori, oldermaņi, maģistri. Bija arī „tēvi," bet visdīvainākais bija tas, ka daži kungi tur saucās — „mātes." Man bija ko brīnīties visu nakti, tāpat kā čigānam. Uz rīta pusi viņi dziedāja kādu dziesmu, kuŗas vārdus neparko nevaru atcerēties, bet piedziedājums bija tāds: Balta bārda eņģeļam, melna velna kučieram. Un šoreiz viņi mani „iekāra" par to, ka es piedziedājumu rāvu līdzi. Ko tur varēja saprast! Tur ļoti daudz runāja pie galda, bet kad arī es piecēlos un gribēju teikt runu, tad amatpersonas saskrēja man apkārt un lūdzās, lai to nedarot, jo tad būšot skandāls.

Nomierinājos un apsēdos. Bet tūliņ atkal bija klāt viens „semestris." Šis ilgi nevienu neesot dabūjis „iekārt", visi esot vecāki par viņu, mani redzot pirmo reizi, es, droši vien, būšot par viņu jaunāks. Esot pie šī akta tā no seniem laikiem pieradis, ka bez tā nemaz nevarot dzīvot, lai atļaujot šim to prieku...

Kas man tur bija ko neatļaut? Un citi „semestri," uzzinājuši, ka ar vienu iebraucēju tik viegli var tikt galā, nāca tik pēc kārtas un mani „iekāra."

Un viņi visi pēc tam kļuva priecīgi, bet es priecājos par to, ka varēju iepriecināt, es aicināju pie sevis visus bēdīgos un grūtsirdīgos „semestrus" un izdzēru viņu pasniegtos kausus. Viņu acis mirdzēja priekā, „iekārdami" viņi aizmirsa dzīvi, šo dzīvi, kas nedod neko.

TREŠĀ NAKTS

Vieta: Forda viesnīca. Saturs: Rendezvous. Moto: Smaidi, meitenīt, skūpsti, meitenīt...

Dziesma:

Raug', cik rāmi strautiņš laistās,
Mēnesstari viņā mirdz;
Koki it kā sapņos saistās —
Nāc, jel nāc pie manas sirds!
Nāc pie manas sirds tik klusi,
Kā nāk puķēm pavasars,
Nāc, pie manas sirds un dusi
Tur kā strautā mēnesstars.

Esenberģu Jānis

Maksa par istabu: $3.50.

Lēse:

2 duči sarkanu rožu gariem kātiem no Lotusa puķu veikala $24; 2 pudeles laba vīna turpat no viesnīcas $16.80; kafija $4.50; torte $5.00; žāvēts zutis, tas pats ieēstais — dāvināts. Kopā $50.30.

Tai vakarā viņa mani apsolījās apciemot, tā meitene no Rīgas, Minchenes vai Eslingenas, un es visu dienu atrados lielā satraukumā. Vēl jau nu daudz ko vajadzēja sagādāt, bet stāvus par nabagu palikt arī nevarēja. Mājā sēdēt un gaidīt visu dienu nav labi, to es zinu no agrākiem laikiem, kad vēl biju jauns. Tādēļ gāju pastaigāties pa Toronto ielām, iegāju arī bazničā, mani uz to dzina pateicības jūtas. Un kā lai nepateicas par tādu gadījumu! Tik daudzos trimdā aizvadītajos gados neviena sieviete nebija solījusies atnākt, un nu pēkšņi — satikšanās viesnīcā! Iegāju vēl otrā bazničā, tikai par nelaimi ausīs skanēja pagājušā naktī dzirdētais piedziedājums: Balta bārda eņģeļam, melna velna kučieram.

Kad metās krēsla, tad jau es biju mājā un sakārtoju galdu. Rozes, šīs skaistās rozes! Un es sāku gaidīt... pagāja viena stunda, otra, trešā... Rozes smaržoja, vīns smaržoja, torte smaržoja zutis, smaržoja, bet sirds man kļuva ar katru minūti nemierīgāka... Viņa nenāca, nenāca un — neatnāca. Un tad es apzinājos, ka esmu izsalcis. Zutim nebiju pieskāries, jo tā būtu nelietība. Bet, vislielākā nelietība būtu tā, ja es, gaidot pie sevis ciemā patīkamu meiteni, ietu kādā restorānā uzdzīvot — bez viņas!

Bet viņa neatnāca, un nu man bija brīvas rokas. Vispirms es ķēros pie zuša. Pāris minūtēs no tā palika pāri tikai āda. No tortes nepalika pāri nekas. Vīna man pietiks visai naktij. Rozes es paņēmu ceļā līdzi. Kad sēdos autobusā, tad citi pasažieri mani noturēja par laimīgu līgavaini, un tā man bija laba kompensācija. Mājā sieva neko neteica, un nevarēja būt nekāda iemesla, jo es viņai pasniedzu divi duči asrkanu smaržojošu rožu! Tik drīz nu gan pie jums ciemos vairs nebraukšu. **Jūsu Alumsalums**

Montreālas tautieši priecājas savā tradicionālajā karnevālā

Montreālas Latviešu b-bas un Daugavas Vanagu jautrajā karnevālā godalgotās maskas. Vidū apakšā: G. Riekstiņa („velnēns"), 1. godalga; stāv no kreisās: A. Allers (ķiniete), 4. godalga, O. Rakauska (märgrietiņa) 3. godalga un Br. Kurmītis (pirāts), 2. godalga. O. Asmeņa foto.

BULGĀŅINA FAKTISKĀ SIEVA

1930. gadā Maskavas cietumu prnieks bija kāds Kornblits. Viņa jaunā un skaistā sieva — operetes aktrise — ar kādu padomju trupu tanī gadā viesojās Berlīnē.

Kad trupa no Berlīnes atgriezās Maskavā, savu karsti mīļoto sievu stacijā uz perona sagaidīja cietumu priekšnieks. Izplestām rokām viņš steidzās pie sievas, lai to apkamptu, bet atbraucēja straujo vīru vēsi atraidīja. Viņai aiz muguras stāvēja Kremļa kalps Bulgāņins, kurš toreiz vēl nenojauta, ka kādreiz būs Padomijas maršals un valdības premjērs, kaut gan tad jau ieņēma augstu amatu.

Sieva straujā vīra jūtu izplūdumu visvarenās Čekas vīra klātienē strupi pārtrauca šādiem vārdiem: „Man jāpasaka tev nepatīkams jaunums. Biedrs Bulgāņins, kas ar mums reizē atbrauca no Berlīnes, tagad ir mans faktiskais vīrs. Tev jāaiziet uz Laulību reģistrācijas biroju un šī lieta jānokārto."

Un atstājusi pārsteigto vīru ar valēju muti uz stacijas perona, skaistā operetes aktrise aizgāja ar Bulgāņinu. Vai Bulgāņins pēc tam viņu veda arī uz Laulību biroju, vai pēc kāda laika „nolikvidēja" — ir viens no Kremļa noslēpumiem.

Un pirmais, ko viņš pasāka, bija — mesties pie telefona. Viņš tieši pašreiz bija beidzis vakariņot un sāka pārskatīt laikrakstus. Šoreiz viņš bija ēdis mājās, ietērpies ērtos zīda svārkos. Viņam par visu vairāk patika zīds. Tas radīja viņa jutekļiem tīkamu apmierinājumu un pildīja viņa pašapziņu ar neizsakāmu baudu. Zīds viņā radīja līdzīgas izjūtas, kā aizkarot maigu sievietes ādu.

Viņš bija iebaudījis lieliskas vakariņas. Pirmās šķiras. Un tomēr tās nebija viņam īsti garšojušas. Cik tas gan bija netaisni, nekad nebija lemts izbaudīt īstu ģimenes mieru, pat tad ne, kad viņš atradās pats savās mājās, kur bērni spēlējās pa grīdu un sieva mierīgi izlika pasjansu. Jauzdams nemieru, Rijencijs pacēla tālruņa klausuli — vispār lielāko daļu savu veikalu viņš izkārtoja telefoniski.

Rijencijam bija cieši telefoniski sakari ar ļoti daudz personām — un daudzas no tām ieņēma ļoti ievērojamus postenus. Viņš piezvanīja vienam no šiem paziņām.

Otrs šo sarunu bija jau gaidījis vairākas stundas. Tādēļ viņa atbilde bija ilgi pārdomāta. Rijencijam tā pavisam nepatika.

„Kas diriģē visu šo lietu?" viņš jautāja nesaudzīgi. Tā bija vienīgā pareizā metode — uzbrukt tieši galvenajām personām, lai gūtu ātru uzvaru.

„Hučesons," skanēja atbilde.

„Hučesons? Tādā gadījumā parunā drusku par viņu..."

Rijencija sarunu biedrs mēģināja iebilst, ka viņa ietekme šai virzienā ir manāmi ierobežota.

„Nu tad griezies pie viņa personiski — tas līdzēs."

Augsti stāvošā persona telefona vada otrā galā saprata ļoti labi, ka tai gadījumā, ja viņš pats personiski uzmeklētu Hučesonu un mēģinātu viņu ietekmēt apklusināt Rijencija lietu, viņa paša politiskā karjēra tiktu nopietni pārbaudīta un viņa personība tiktu iztirzāta nākošā Dienas Ziņu numura pirmajā lapaspusē. Un tas nebūtu sevišķi patīkami. Hučesons nebija īstais vīrs, ar kuŗu varēja spēlēties. To viņš mēģināja paskaidrot arī Rijencijam — tikai ļoti uzmanīgā veidā.

„Es gribu runāt ar viņu," šņāca Rijencijs. „Personīgi."

Bet ja Rijencijs šai savas varas zenītā gribēja darīt kaut ko pats, tad tas nozīmēja, ka viņš sāka justies nedrošs.

Bet šai brīdī zināma nedrošība ieskanējās arī Rijencija sarunu biedra balsī. Tas mēģināja pārslēgties uz blakus sliedēm: apliecināt Rijencijam, ka viss šis uztraukums drīz būs pāri. Un ka būtu gluži veltīgi mēģināt runāt ar Hučesonu personiski — vai arī kādā citā veidā.

„Kādēļ?" jautāja Rijencijs neatlaidīgi.

„Hučesons ir ideālists," viņš teica. „Viņš tic likumam un taisnībai."

Rijencija lūpas savilkās nicīgā smīnā. „Kā jūs to domājat?"

„Viņš nav aizsniedzams," skanēja bailīga atbilde.

„Kurš katrs ir aizsniedzams," Rijencija balss pēkšņi skanēja ledaini salta. „To neaizmirstiet, tiesnešа kungs!"

Šis pēdējais Rijencija teikums nošņāca tiesneša ausīs kā pātagas cirtiens.

Piektā nodaļa

Gandrīz tai pašā brīdī Hučesons atcerējās, ka viņam bija norunāta satikšanās ar Noru. Tas bija apbrīnojami, bet tomēr patiesība, ka visu dienu viņam Nora ne brīdi nebija ienākusi prātā.

Bet tagad, kad viņš viņu bija atcerējies, viņa domas pielija ar neizsakāmu sirsnību. Pēdējais izdevums bija jau ekspedēts, viņš palīda zem dušas, noskuvās, un visu laiku svilpoja kā iemīlējies kolledžas audzēknis. Tikko izkļuvis no redakcijas, viņš pasauca taksometru un ap pus deviņiem jau ieradās Albatrosā.

Viņš tūlīt ieraudzīja Noru. Viņa sēdēja bārā un lasīja Dienas Ziņas. To pašu, starp citu, darīja gandrīz arī visi pārējie bāra viesi. Viņa ienākšana modināja vispārēju ievērību, un viņš jutās gandrīz kā apdzejota filmzvaigzne. Tomēr zināma humora izjūta pasargāja viņu no iedomības. Uzmanīgi viņš apsēdās Norai blakus uz augstā sēdekļa.

„Piedod, ka esmu mazliet nokavējies. Vai tu esi ar to apmierināta?" un viņš pamāja uz laikrakstu.

„Labākā pirmā lapaspuse pilsētā," atbildēja Nora, un izskatījās, ka viņa patiesi tā arī domātu.

„Kā parasts," viņš pasmaidīja, un pēkšņi jutās bezgala laimīgs un apmierināts pats ar sevi.

Bārmens nolika viņam priekšā glāzi viskija. Nora joprojām dzēra tomātu sulu.

„Pārlauzums," viņa teica pilna apbrīnas.

„Paldies," viņš nomurminaja.

„... zīmējumi, ievads, un paraksts — ‚Džons Garisons' ... to taču rakstīji tu, vai ne?" un viņas siltās, brūnās acis brīdi pakavējās viņa sejā ar patiesu apbrīnu.

„Mmmjā—" viņš pamāja.

„Tas viss ir lieliski," viņa teica.

„Kā parasti," viņš teica it kā jokodams. „Bet mēs? Vai arī mēs esam tādi paši kā parasts?"

Viņš nolūkojās Norā ar neapslēptu apbrīnu. Viņa patiesi bija sagādājusi viņam pārsteigumu: tumša samta tērps ar maziem zelta rotājumiem, bīstami dziļi izgriezts, un tam klāt maza melna cepurīte. Un turklāt viegla smaržu dvesma — tikai viegla nojauta — nekad tik stipra kā Alisei, kas spēja gandrīz apdullināt un nonāvēt katru, kas gadījās tuvumā. Viņa pēkšņi novērsās — gandrīz kautrīgi viņa pētīgā skata priekšā. — Vakars solās būt lielisks, viņš domāja pie sevis, katrā ziņā patīkams noslēgums šai drudžainajai dienai.

Nora vēl vienmēr nebija atbildējusi viņa jautājumam. Tai vietā viņa teica:

„Varbūt tagad mantinieki sāks domāt citādi?"

„Vai par mums?" viņš atjautāja, pēkšņi gluži aizmirsdams laikrakstu. Un viņam likās, ka viņš bijis pilnīgi traks, neveltīdams šim burvīgajam radījumam visu dienu ne vienu domu.

Tomēr Noru nespēja samulsināt viņa dīvainie domu lēcieni.

„Viņi taču nevar tagad pārdot avīzi — ne tagad," viņa teica nopietni. „Ne tādas kampaņas brīdī, kāda ir šī. Tas nozīmētu — glābt Rijenciju."

Tas bija tik rakstūrīgi Norai — saskatīt katras lietas kodolu. Kāds intellekts! Kāda lieliska sieviete gan bija viņa sieva — un mīļākā! Tādēļ viņš teica:

„Kāds tev ir lielisks tērps šovakar, Nora!"

Beidzot viņa pacēla acis pret viņu, un viņš pilnīgi nogrima Noras tumši brūnajā skatā.

„Man šķiet, tu jūties tagad daudz spirgtāks nekā pagājušā naktī?" viņa teica, un viņas balss skanēja tā, it kā tā piederētu dežūrējošam rajona ārstam. „Kā tu tagad jūties?"

„Slims aiz mīlestības," viņš teica.

Šai brīdī viņam blakus nostājās Alberto, pazemīgi smaidīdams.

„Labvakar, Hučesona kundze," viņš teica.

—„Hučesona kundze! Ievēro labi ..." Pēkšņi viņš bija ieguvis sev sievu no jauna...

„Labvakar," Hučesons atbildēja sirsnīgi, un pēkšņi sajuta, ka Alberto ir viņa draugs un sazvērnieks.

„Hučesona kungs," Alberto paklanījās vēlreiz, „jūsu galds ir kārtībā, sēr. Varbūt jūs vēlaties pasūtināt tūlīt? Varbūt vispirms kādu aperātīvu?"

„Nē, paldies — man jau ir viens," viņš nomurmināja, un no jauna nevarēja atraut skatu no Noras acīm.

Nora nosarka. Jā, patiesi, tas notika, un Hučesons pēkšņi jutās bezgalīgi laimīgs.

Viņa bija brīnišķīgi meitenīga šovakar. Gandrīz kā jauna līgava, kautrīga un laimīga, domāja Hučesons, kaut arī viņa bija izgājusi vakariņot ar savu jaunatgūto vīru.

„Pēkšņi pienāca kāds sulainis.

„Jūs aicina pie tālruņa, Hučesona kungs," viņš teica.

„Sveicini aicinātāju un saki, ka es vakariņoju," viņš atbildēja.

„Bet tas teica, ka ir kāda ļoti svarīga lieta," neatlaidās sulainis.

Nora pēkšņi paraudzījās viņā, bet viņas skats bija pārmainījies.

„Pienākums sauc, mīļais draugs," kā parasts, viņa nomurminaja.

Hučesons piecēlās. Garāmejot viņš uzsita Alberto uz pleca par zīmi, lai tas viņam sekotu.

Viņš aizgāja pie telefona, kas atradās pie garderobes. Garderobes meitene bija slaida, labu augumu, un viņai bija gaišas, maigas acis, tieši tādas, kā simtiem citām līdzīgām meitenēm. Viņa bija ņipra un acīga. Atspiedusies pret garderobes galdu, viņa uzmeta Hučesonam pētīgu skatu, kad viņš pacēla klausuli.

„Šeit runā Villebrande," teica balss otrā galā. „Es pašreiz atrodos pilsētas morgā. Tai vietā, kur tā jaunā dāma nolika savu minka kažoku."

Jā, kur gan Villbrande citur varēja būt, ja ne tur? Domāja Hučesons. Uzmanīt šīs un līdzīgas vietas jau bija viņas uzdevums, ja vien viņa nebija tieši redakcijā.

„Vai tā ir noslīkusī meitenes kažokā?" viņš jautāja diezgan garlaikots. „Kas tad jauns šai lietā?"

Garderobes meitene pārliecās pāri aizgaldam, parādīdama savu šmaugo augumu drusku vairāk nekā tas būtu vajadzīgs. Un tai pašā laikā viņa rādīja lielu un skaistu lelli.

(Turpinājums sekos)

RAŽENO SAIMNIEKU PIEMINOT

„Es palieku savā vietā" (8)

Māc. A. Lūša atmiņas par tikšanos ar Kārli Ulmani

Pēc dažiem mēnešiem brīvās Latvijas vairs nebija. Satrakots, Maskavas algotņu saridīts pūlis gar prezidenta pils logiem staigāja ar plakātu, kuŗā Kārlis Ulmanis bija redzams šķirstā, pūlis brēca: „Nost!"

Vai prezidents nenojauta, kādas briesmas draud mūsu valstij un mūsu tautai?

Kādēļ viņš nebēga?

Kādēļ neskubināja citus bēgt?

Ko nozīmē viņa vārdi: „Es palieku savā vietā, un palieciet jūs savējās"?

Es esmu dzili pārliecināts, ka prezidentam trūka īstas informācijas par stāvokli starptautiskā politikā un par Maskavas īstiem nodomiem. Šai ziņā daļa atbildības, drošī vien, gulstas uz viņa ārpolitiskiem padomniekiem. Latvijas ārlietu ministram daudzi neuzticējās. Prof. Tentelis jau pirms pāris gadiem to bija kvalificējis kā savam amatam neplemērotu, un pats pēc tam zaudēja izglītības ministra posteni. Pēdējā ārlietu minstra kundzei, kas, ja nemaldos, bija krieviete — Staļins Maskavā bija parādījis aizdomīgi lielu uzmanību, dāvinot tai dārgu kažokādas apmetni, kuŗa dēļ draudējās tīri vai diplomātisks skandāls, jo kāda cita vēstnieka kundze atļāvusies piezīmēt, ka tādas dāvanas nevienam nedodot „par velti." Bet — Munters bija iznesīgs diplomāts, ieguvis sev labu vārdu Tautu Savienībā! Nebija viegli atrast viņam aizstājēju. Optimistu netrūka arī starp citiem prezidentam tuviem cilvēkiem. Kādas kameras vadītājs, no Maskavas atgriezies, piemēram, teica: „Satiku Mikojānu. To pazīstu jau no studiju gadiem Rīgas Politechnikā. Viņš deva man goda vārdu, ka Maskava grib tikai bāzes. Mūsu valsts iekšējā politikā iejaukties tā nevēloties . . ."

Kāda naivitāte — ticēt rūdīta komūnista goda vārdam!

Un tomēr — daudzi ticēja. Ticēja, varbūt, arī Kārlis Ulmanis, kuŗam trūka tās viltības un rutīnas, kāda šais laikos nepieciešama politiķiem un valstsvīriem.

Kad viņš sāka atskārst īsteno stāvokli, bija jau par vēlu.

Komūnistu tanklem ripojot Rīgas ielās Kārlis Ulmanis, liekas, vēl nebija zaudējis cerību. „Es, palikšu savā vietā — palieciet jūs savējās"

Prezidenta dzīvei jēgu piešķīra kalpošana — Latvijai.

Viņš, liekās, zināja, ka pārmaiņas būs saistītas ar upuriem. Bet, atkāpjoties un bēgot, ciņu neviens vēl nav uzvarējis. Kārlis Ulmanis bija nolēmis cīnīties. Ne ar fiziskiem ieročiem, bet ar tiem ieročiem, ko dod drosmīgs gars un tēvzemes mīlestība. Šie ieroči tomēr bija par vājiem, lai uzvarētu tik rupju un brutālu varu, kāds ir komūnisms.

Kārlis Ulmanis bija atbruņots, pirms viņš to atskārt...

Preses nodaļas vadītājs V. Jankavs 1941. gada ziemā, īsi pirms savas apcietināšanas, man teica: „Sajukumam iestājoties, apsvērām visas varbūtības. Kāds no bijušiem ministriem Vācijas sūtņa uzdevumā jau agrāk bija piedāvājis Latvijai brīvprātīgi pieņemt Vācijas protektorātu. Toreiz tā likās valsts nodevība. Maskavai uzstādot savas prasības, kāds ierosināja pat tādu šķietami absurdu priekšlikumu, kā kara pieteikšanu Vācijai, lai tā pirms krieviem okupētu mūsu zemi . . ."

Bet — arī tas neko nebūtu līdzējis. Latvija Maskavā jau bija iztirgota. Tā gāja bojā.

Un tās drupas apraka arī zemes Raženo saimnieku.

*

Īsi pirms vācu armijas iesoļošanas Latvijas territorijā kāds Kārlim Ulmanim tuvu stāvošs cilvēks man rādīja kādu prezidenta vēstuli, kuŗā bija notēlota viņa izsūtīšana no Latvijas:

„Man teica, ka mani sūtīšot uz Šveici. Lūkins (prezidenta adjutants) gribēja braukt līdz, bet viņam to neļāva. Pret Rudumu iebildumu necēla. Pie robežas maršrutu mainīja, un mēs nokļuvām Maskavā. Rudums uz īsu brīdi atstāja vagonu, un vairs neatgriezās. Man šī jaunā cilvēka ir žēl."

Vai Kārlis Ulmanis vēl ir starp dzīvajiem? Es personīgi tam neticu. Viņa veselība bija pārāk vāja, lai viņš izturētu koncentrācijas nometņu un izsūtīšanas grūtības. Bet — notiek jau arī brīnumi.

Prof. Spekke 1950. gadā man rakstīja, ka no gūsta Pad. Savienībā atgriezies kāds italiešu virsnieks, kas tam atnesis sveicienus no kāda cita izsūtīta, prezidentam tuva cilvēka, kas ilgus gadus mocījas ar grūtu slimību . . . Varbūt, ka arī Kārlis Ulmanis — ir izturējis. Bet — vai viņš vēl redzēs brīvu Latviju? . . .

*

Visu nakti esmu rakstījis šīs atmiņas, vēloties no atmiņu klāsta izlasīt tos sīkos, ikdienišķos notikumus, kas Kārli Ulmani raksturotu kā cilvēku, kā personību. Tagad aiz mana loga jau svīst agras pavasaŗa dienas rīta rožainā gaisma.

Un šajā mijkrēslā es raugos uz balto bērzu sava nama priekšā, ko esot dēstījis tāds pats trimdinieks.

Šis koks viņam, laikam, atgādināja dzimteni . . .

Pret rožainām rīta debesīm es redzu, ka sīkie pumpuri bērza zaros riežas, briest, un ar katru dienu kļūst lielāki . . . Nē — labāki sakot — es jūtu, ka, pavasaŗa spēkā šie pumpuri sāk atdzīvoties . . .

Par pagātni domājot, arī šī laikmeta mijkrēslā atdzīvojas nākotnes cerības, un sirds ņogiež rīta blāzmas atmošanos . . .

Latvija būs — es saku pats sev.

Un man kļūst vieglāk.

Man liekas, ka ar šo ticību es esmu izpircis kādu parādu.

Parādu tam vīram, kas palika savā vietā, jo viņš nevarēja dzīvot — bez Latvijas.

(Visi šī apcerējuma serijā publicētie K. Ulmaņa fotoattēli no A. Sevela kollekcijas)

„DIRIĢENTS" LONDONĀ, ONT.

Londonas latviešu Jaunatnes pulciņa teātŗa kopa uzveda E. Skujenieka 4 cēlienu komēdiju Diriģents š. g. 6. februārī, noslēdzot savu pirmo darba gadu. Sakarā ar dzīves vietas maiņu daži tēlotāji bija jāaizstāj, un uzvedumā piedalījās arī biedri veicinātāji, tomēr jauniešu pašu rokās bija vairums tieši grūtāko lomu.

Pilsētas galvas Lieliņa kundzi ļoti labi tēloja Anita Atara ar īstu dāmu komitejas priekšnieces stāju un iznešanos. Grūtajā Ernas lomā bija Evija Cauka ar dzīvu mīmiku un kustībām un Pētersoni — jau no iepriekšējām izrādēm londoniešiem labi pazīstamā Gaida Bite tēloja ar attiecīgo pārdzīvojumu un izteiksmi.

Vīriešu lomās vislabākais bija R. Hāns (Bullītis), kas var droši sacensties ar labākiem profesionālo komisko lomu tēlotājiem. J. Laugalis pilsētas galvas Lieliņa lomā sākumā šķita par nedzīvu, bet vēlāk iespēlējās un pēdējā cēlienā izcēlās ar savu veiklo uzstāšanos. Arnoldu Sēju, vienu no grūtākām lomām, visumā labi tēloja Guntars Brikmanis. Skatītāji, kas viņu labi pazina (Jaunatnes pulciņa priekšnieks) personiski, gan ieminējās, ka grima trūkums neļāvis tik drīzi pārslēgties no Brikmaņa uz Sēju. To pašu dzirdēja sakām arī par citādi labi tēloto Lapinsonu — Baigo, kuŗa lomā bija Gunārs Milicis, un Antonu Priedolu (Robertu Zacharēviču). Toties pilnīgi pārvērties un ļoti labs bija Alfs Ūdris Pēteŗa lomā un mazākās lomās B. Bajevskis (Aploks) un A. Banga (pastnieks). Režisors Ervins Ūdris ar pareizu stāju notēloja sākumā apvainoto, bet vēlāk atzīto diriģentu Kleistiņu. Labi suflēja Austra Hāna un apgaismojumu pārzināja Ivars Rapa.

Šī izrāde bija pulcinājusi parasto Londonas teātŗa publiku — ap 150 un uzvedums tiešām patika. Zinot, cik daudz vakaru un svētdienu ir Jaunatnes pulciņam un tā labvēļiem prasījusi Diriģenta sagatavona, jāvēlas, kaut to vēl atkārtotu arī citos tuvējos latviešu centros (Londonā latviešu ir par maz, lai vēl varētu sarīkot otru izrādi).

Pēc teātŗa izrādes, kas notika jaunceltā Polu katoļu baznīcas zālē, tās mācītājs priesteris Pluta sveica klātesošos latviešus, atgādinādams, ka mums jāturpina attīstīt savas īpatnējās kultūras vērtības, ar kuŗām mēs varam papildināt šejienes angļu — saksu kultūru, kā arī rādīt mūsu kultūrālos sasniegumus. Bez tam mēs iecelotāji no Austrumu un Viduseiropas nedrīkstam aizmirst, ka mūsu dzimtenes ir verdzībā un tās jāatbrīvo. Šis kopīgais mērķis lai vieno visas iecelotāju tautības, aizmirstot kādreizējās pretešķības pagātnē.

Drīzumā, 22. februāŗa vakarā, (otrdienā) Londonā sagaidāma atkal teātŗa izrāde tajās pašās telpās — viesosies Austrālijas Celojošais teātris ar V. Kārkliņa Indīgo ēfeju.

Ps.

Edmunds Zirnītis

RUDZU PUĶE UN RUDZU VĀRPA

Fābula

„Pēc manis visi laudis līksmodamies liecas.
Tie manu skaistumu un daili cienīt zin:
Lūk, acīm mirdzošām tie, pilni tīras priecas,
Kā mīlā apskurbuši, vainadziņus pin!

Bet tev ikviens kā smīnot garām aizlieč tiecas.
Ja nevar mani sasniegt, tevi kājām min,"
Tā zilā rudzu puķe lepni mēli trin
Par slaido rudzu vārpu kādas stundas piecas.

„Ai zilā uzpūtība, iznīcības malds!"
Teic rudzu vārpa gaiši, drīzi klusot domā,
„Gan ziedu skaistums košs kā sapnis gaisīs salds.

Bet vai tu tici, laudis būtu līksmā omā,
Ja vien ar manu devu nerotātos galds
Un nebūtu ne donas viņu ceļa somā?"

Edvins Mednis

RAKSTNIEKS MEKLĒ LAIKMETA SEJU

Trimdā ir vieglāk labi paēst nekā apmierināt garīgo izsalkumu. Dažreiz ir skumji aizvērt grāmatu vai preses izdevumu, ja esi saņēmis mazāk nekā sagaidīji. Ir žēl atstāt teātri, ja nav piepildīta kaut kāda dziļāka ilgošanās.

Kas pie tā vainojams? Rakstnieki, lasītāji, materiālie apstākļi, vai vēl kas cits? Tas ir ļoti sarežģīts jautājums, bet jāsāk meklēt tam atbildi.

Kā tad vispār raksta tagadnes rakstnieki, un kam domāti viņu darbi? Vispirms rakstniekam jāraksta zināmai lasītāju grupai un noteiktam momentam. Ja īstais brīdis nokavēts, tad interesi uzsildīt vai iededzināt ļoti grūti. Rakstnieki, kas mēdz aizkavēties, gan runā par attāluma sajūtas un perspektīvas nepieciešamību. Tomēr ir skaidrs, ka par Baigo gadu, vai par bēgļu laikiem Vācijā tagad ir daudz grūtāk ieinteresēt masas, nekā tas bija īstā laikā. Tagad būtu nepieciešama daudz īpatnējāka un pavisam jauna pieeja, vai desmitkārtīgs talanta sakāpinājums. Un arī tad panākumi nebūtu pārāk droši.

Tik svarīgs ir īstais moments un lasītāju grupa, kas vēl nav pārsātināta ar zināma veida stāstiem vai romāniem.

Tālāk. Lasītāji bieži vien brīnās un pamāca: Kālab jūs nerakstāt par to un to?! Īstenībā rakstnieks grib justies brīvs no lasītāju grupu pasūtinājumiem, un arī no tiem viņš pieņem tikai tos, kas tuvi vai radnieciski viņa radītājai īpatībai.

Liriska dzejniece parasti neaprakstīs, kā bumboti kuģi, kad viņa atstāja Liepāju. Ja daudz, viņa pieminēs rozi, kas salusi viņai blakus pie krūtīm, Vidusmēra lasītājs nevarēs izprast, kā roze var būt svarīkāga par bumbām, bet dzejniece sapratīs, ka par visu svarīgāka ir tās radītāja īpatība un arī — roze.

Īstenībā rakstnieki (tāpat kā dzejnieki) izveido ap sevi pavisam jaunu pasauli, kas atrodas vai nu blakus pastāvošai, vai arī to stipri pārveido. Gluži tāds karš, kā tas notēlots Tolstoja Karā un mierā, nekad nav noritējis, jo visas šīs krāsainās un drāmatiskās norises ir paša grāfa Ļeva Tolstoja fantazijas karš. Tas pats, protams, sakāms arī par Aleksandra Grīna Dvēseļu puteni, kas ir paša Grīna fantazijas putenis šīs izteiksmes krietnā mākslinieciskā nozīmē. Pati karošana bieži vien noritējusi daudz pelēkāk nekā tas saskatāms autora drāmatiskos traģikomiskos vai pat bengāliskos kāpinājumos.

Tātad ir vairāk kā skaidrs, ka rakstnieki rada paši savu pasauli un to piepilda ar personāžu,kas kustas un darbojas vai nu drāmatiskā, vai traģiskā, vai amizantā, vai pat ļoti dīvainā veidā (kā Hamsuns vai Gailīts). Tomēr šiem tēliem jābūt pietiekami dzīviem, lai tie sakāpinātu un padarītu dzīvu mūsu interesi.

Ja rakstnieks tikai notēlo dzīvi vai apraksta tās parādības, tad viņš kļūst līdzīgs stāstniekam — reportierim. Tādi bieži vien ir dažādu kauju aprakstītāji un sarkanā terrora parādību vērotāji. Galvenais tomēr ir spējas — visu vielu pārklāt pilnvērtīgā mākslas darbā un to atdzīvināt ar jaunu vai savdabīgu dzīves filozofiju.

Kas tad rakstnieku atšķir no parastā vērotāja? Kālab cilvēks, kas daudz ko piedzīvojis, tomēr iet garām ciemos pie rakstnieka, kas, varbūt ,pieredzējis mazāk?

Kāpēc veci kauju vilki vēl tagad lasa A. Grīna romānus, lai gan viņa kauju piedzīvojumi varbūt bijuši mazāki kā lasītājiem? Tam vairāki iemesli. Rakstniekam ir asāka redze un dzīvāka intuīcija. Tā viņš ne vien labāk saredz un saskata ārējo pasauli, bet spēj tanī ieskatīties arī it kā aiz „dvēseles ādas", uztverot parādību iekšējo būtību un tā kopumā labāk parādot visa laikmeta seju.

Galvenais fakts ir rakstnieka talants un viņa stāstīšanas maģija. Mums ir tā, it kā kāda apburta roka satvertu mūs, celtu gaisos, mestu zemē, vilktu un lidinātu no viena pārdzīvojuma otrā un pārceltu no viena atziņu kalngala otrā.

Tas liek mums iziet cauri daudziem un dažādiem pārdzīvojumiem, katarsi ieskaitot. Līdz ar to mēs ne vien garīgi atraisāmies, bet pat it kā šķīstāmies un pārdzimstam jaunai dzīvei. Mūsu izjūtas ir jau pieradušas pie atdošanās šiem maģiskiem ritmiem (kā literātūrā, tā citās mākslās). Un mums ir grūti, rodas garīgais izsalkums, ja nesaņemam parasto „normu".

Kas tad nav vairs kārtībā? Vai spalvai pietrūkst maģisko lidojumu, vai apkārtējā dzīve vairs nesniedz pietiekami ierosinājumus?

Kā jau teicām, apkārtne nav galvenais rakstnieka ierosinātājs. Nenoliedzama vērtība arī apkārtējās dzīves parādībām, jo tās piešķir visam krāsu, toni un jūtīgu laikmeta elpu. Jo ja mēs visu radītu tikai smadzenēs, tad tēli kļūtu pārāk mazasinīgi.

Aleksandram Grīnam bija vajadzīgs karš, lai viņš varētu rakstīt par karu. Bet to ir pārdzīvojuši arī citi, kas karu tomēr nav labāk notēlojuši par Grīnu. Jo, kā jau zinām, Grīns karu izlietoja tikai kā materiālu, lai no tā izveidotu savas mākslinieciskās norises un tēlus. Rakstnieks savus vērojumus pārkal janā mākslinieciskā kalumā un pacel jaunu problēmu plāksnē.

Tagad varam sākt apskatīties, kādus darbus gaida trimdinieki un ko tiem sniedz mūsu rakstnieki.

Pie mums, Amerikas kontinentā, jaunie atbraucēji jau daļēji nostabilizējušies un sāk vērot, kā viņu dzīve sāk atspoguļoties mākslā.

Rakstnieki visvairāk paspējuši parādīt mūsu pirmos soļus Jaunajā pasaulē, kas gan vēl neiziet laukā no mietpilsonības rāmjiem. Bet, protams, tas, kas domāts laika pākavēšanai, nevar noderēt garīgā izsalkuma remdēšanai.

Mūtu garīgais izsalkums vēl ies plašumā. Un kas to remdēs, nebūs — mietpilsonis.

Jaunatbraucēji drīz vēlēsies skatīt cilvēkus un sasniedzējus, kādi ir un būs viņi paši. Tie gribēs vērot problēmu ciņas un jaunu atziņu iemirdzēšanos pāri to galvām un tieši jaunā, maģiska mirdzumā.

Tie, kas paraduši atdoties rakstniecības un citu māģiju klusajiem ritmiem Eiropā, nevarēs bez tiem iztikt arī Amerikā.

Bruno Skulte — piecdesmitgadnieks

Komponists un diriģents Bruno Skulte 22. februārī atskatīsies uz 50 mūža gadiem. Nujorkas latvieši godinās iemīļoto skaņradi 21. februārī Arlingtonas zālē. V. Bērzkalns sniegs pārskatu par mākslinieka dzīvi un darbu. Dziedās jubilāra vadītie draudzes jaukts koris un Daugavas Vanagu vīru koris. Piedalīsies arī solisti.

Bruno Skulte dzimis 1905. g. Rīgā. Skultes ģimenē ir pieci brāļi, un visi tie ir mūzikāli apdāvināti. Adolfs Skulte ir pazīstams komponists, palicis Latvijā, bet pārējie 4 brāļi dzīvo Nujorkā. Bruno Skulte beidzis Latvijas konservātorijas prof. J. Vītola kompozicijas teorijas pilno kursu un prof. J. Mediņa vadīto diriģentu klasi. Diriģēšanā viņš vēl papildinājies pie dir. Leo Blecha un pie prof. K. Krausa Mocarteumā, Zalcburgā. Darbojies par diriģentu Latvijas raidofonā simfoniskā orķestrī un Liepājas operā. Trimdas laikā uzturējies Oldenburgā, kur piedalījies latviešu operu uzvedumos. Oldenburgā Skulte komponējis operu Vilkaču mantiniece, kam libretu sarakstījusi Tonija Kalve pēc Ilonas Leimanes romāna. Turpat viņš komponējis arī divas kantātes — Dievs, Tava zeme deg" (Andreja Eglīša teksts) un Lāsma (L. Breikša teksts), kā arī vairākas solo un kora dziesmas.

1949. g. novembrī B. Skulte iecelo ja Amerikā un tūliņ saistījās pie Nujorkas latviešu draudzes par ērģelnieku un diriģentu, kur darbojas vēl tagad. Arī Nujorkā pavadītos piecus gadus komponists ir veltījis radošam darbam. Šeit viņš komponējis baladesku par Kalpaku (korim un solistiem), vairākas dziesmas un patlaban strādā pie Latvju tautas rekviēma (korim, solistiem un orķestrim) 1951. gadā Bruklīnas mūzikas akadēmijas koncertzālē notika Dievs, Tava zeme deg pirmatskaņojums, kas bija pirmais lielākais latviešu mākslas sarīkojums Amerikā. 1952. gadā uzveda viņa Latvju lūgšanu aizvestos piemiņai (korim, solistiem un ērģelēm). 1953. g. B. Skulte diriģēja latviešu darbus Baltiešu simfoniskās mūzikas koncertā Karnegi lielajā zālē, Nujorkā. Viņa vadītie koŗi iestudējuši un Nujorkas latviešiem snieguši tādus priekšnesumus, kā Mocarta Rekviēmu, Sen-Sānsa oratoriju Kristus pēdējie septiņi vārdi. Bez tam viņš ir uzstājies ar saviem koŗiem daudzos garīgos un laicīgos koncertos kā Nujorkā, tā arī citās pilsētās. Pēdējā laikā Skulte uzņēmies arī Nubransvikas koŗa vadību. ALAs Kultūras fonds piešķīris Bruno Skultem godalgu. Viņš bija viens no Čikāgas dziesmu svētku virsdiriģentiem un ir izraudzīts par virsdiriģentu arī nākošajos dziesmu svētkos Nujorkā.

SĒRS ERNESTS AIZIET ATPUTĀ

Viens no Kanadas visievērojamākiem mūzikiem — sērs Ernests Mekmilens — pēc pašreizējās simfonisko koncertu sezonas nobeiguma Toronto, aiziet no diriģenta posteņa.

Sērs Ernests ir torontietis, 62 g. vecs; publikas priekšā sācis uzstāties kopš desmitā dzīvības gada. Šai vecumā viņš ar ērģeļu koncertu sajūsmināja 4.000 vietu lielās Maseja zāles klausītājus. Jau 13 g. vecumā bija Londonas Royal College of Organists biedrs-veicinātājs un 17 gadu vecumā viņu uzņēma par biedru minētā iestādē.

Kad izcēlās Pirmais pasaules karš, Ernests Mekmilens studēja Eiropā un bija devies no Parīzes uz Baireutu, lai noklausītos kādu koncertu. Viņu internēja līdz kara beigām. Bet šo laiku viņš lieliski izmantoja: komponēja kādu darbu, par ko ieguva mūzikas doktora grādu un pasaules slavu.

1931. gadā Ernestam Mekmilenam uzticēja Toronto simfoniskā orķestŗa diriģenta postenis, bet 1935. g. — par izciliem sasniegumiem savā darbā lakā, karalis Džordžs V viņu iecēla bruņinieka kārtā.

Sērs Ernests sevišķi izcēlās kā diriģents-viesis dažādos Savienoto Valstu, Britanijas un Eiropas cietzemes koncertos, bija izcils pasaules slavenā Toronto Mendelsona koŗa diriģents.

LUDMILAS SEPES KONCERTS ČIKĀGĀ

Šo koncertu čikāgieši gaidīja un sagaidīja, un kas tika koncertzālē iekšā, nebija vīlušies. Šoreiz daudz bija tādu, kam nelaimējās — Hull House zāle bija izpārdota jau vairākas stundas pirms sākuma, un tā dimdēja no aplausiem, kad māksliniece parādījās uz skatuves. Vētraini aplausi pavadīja arī katru nodziedāto dziesmu. Un Ludmila Sepe tos arī pelnījusi.

Vai nu tā bija Jau aiz kalniem, Verdzenes dziesma vai Birztaliņa— māksliniece sniedza katru niansi izlīdzinātā balss technikā, vitāli svaigā dziedājumā, labā dikcijā un augstas klases priekšnesumā. Sevišķi izcēlās vidējie toņi, un tajos slēpjas viņas spēks. Ludmila Sepe spēj parādīt arī dzīvās gleznas. Laikam taču tā ir liela māksla. Un nevienam gan nebūs iebildumu, ja teiksim, ka Ludmila Sepe šai koncertā sevi parādīja kā lielu māksliniecī. Starp 15 viņas programmā uzņemtajām dziesmām (A. Kalniņa, J. Zālīša, J. Mediņa, J. Brāmsa, E. Grīga un J. Sibeliusa), tāpat starp P. Čaikovska, G. Verdi un B. Skultes ārijām nebija neviena tāda dziedājuma, ko māksliniece nepasniegtu klausītājiem kā veldzi, kā svaigu ziedu. Un tad vēl piedevas, no kuŗām beidzot viņai izdevās atbrīvoties, apsolot nākamo koncertu Čikāgā 27. februārī.

A. K.

CILVĒKU GŪSTĪŠANA

30. turpinājums

„Piecdesmit gadu jau dzīvoju uz Daugavas, zvejoju. Pārdevu zivis Jelgaviņas žīdiem. Pazinu visus pēc vārdiem un bodēm. Esmu bijis pārcēlājs. Kad juka ledus, negāja kuģītis. Kad juka valstis — tāpat. Palos tikai es ar savu laiveli pratu izlavīties starp lediem, rudeņos pēdējais cīnījos ar vižņiem, čūgām. Atminos Piekto gadu. Tur kalnā Skrīveŗos dzīvoja rakstnieks Andrejs Upīts. Cik reižu netiku viņu cēlis pāri! Stāv tāds kalsns, liels ar tumšām ūsiņām, vēro mani, lai aprakstītu kā tipu romānā vai stāstā. Arī tagad viņš tur dzīvo, maz gan atbrauc uz savu māju, ko pats savām rokām cēlis. Vairs nekāpj pāri Daugavai. Aizmirsis veco laivinieku. Neprasa vairs, ko prastā tauta domā. Esot lielā amatā pie krieviem, kas šim pat māju neņēmuši nost kā citiem nabagiem. Tolaik tai trakajā gadā — tagad jau vēl trakāks — pats biju jauns puisis, meitas teica — glīts. Augu dienu dzīvoju uz ūdeņiem. Plosti, liellaivas bija manas mājas. Paša laivele — tikai pa vaļas brīžiem. Kā pavasarī sāku dzīt plostus no krievu robežas, tā dzinu visu vasaru līdz Rīgai. Tur tos ievadīju Sarkandaugavā. Tur piesmadzējuši koki stāvēja gadiem. Plostniekiem bija paradums visu naudu nodzert. Reti kāds ko pārveda sievai, bērniem. Es nu gan visu nenodzēru. Bija man tepat Sērenē meitene Erna. Apprecējāmies. Uzcēlām mājiņu Daugavas krastā. Rę kur stāv, maza, pelēka. Divi lodziņi. Mums bija diezgan. Radās bērni — Jānis, Pēteris, Mikus, Aina, Vija. Visi aizklīda pasaulē. Erna aizpērn nomira, nepieredzēja mīlule šos kaŗus. Apglabāju viņu Sērenes kapos. Bērni bija atbraukuši no Rīgas. Tad pēdējo reizi bijām kopā. Māte gulēja zārkā. Vakar saņēmu bēdu vēsti: Jānis trīspadsmitā aizvests. Padzirdu, ka gar Skrīveŗiem vedīšot. Aizgāju, divas dienas nostāvēju stacijā. Ripoja gaŗām aizrestoti lopu vagoni, gaŗas gaŗas rindas, bet neviens nepiestāja. Aiz restēm pavīdēja izmocītas sejas. Mēģināju saskatīt, neredzēju savu dēlu. Tuvu jau nelaida. Visgaŗām sliedēm stāvēja puļķi uzspraustiem durkļiem. Kur tagad mans dēls? Neredzēs vairs savu veco tēvu, Daugavas laivinieku."

Te nu šķita, ka vecais vīrs aizkustinājumā apraudāsies, apslaucīs acis ar mutautiņu, bet nē: viņš slaidi nospļāvās upē, spēlaucīs acis ar mutautiņu, laiva ar priekšgalu drīz iegriezās Vidzemes cīgāk pievilka aiŗus, laiva ar priekšgalu drīz iegriezās Vidzemes krasta grantī. Meiklis izkāpa, tencināja, sniedza naudas gabalu.

„Ko nu, dēls. Es jau tāpat. Tā nauda jau tāpat nekur nederēs. Piemini labāk veco pārcēlāju Miķeli Lapiņu. Kad atkal esi šai pusē, tad apciemo, lūk, tai pelēkajā mājelē. No šī krasta tikko var vīdēt to lielā putna pērkli."

Viņš veikli atgrūdās no krasta, ar pāris aiŗu vēzieniem bija Daugavas vidū. Meiklis gar bijušo Celtuves krogu kāpa kalnā uz Skrīveŗiem.

6

Pa šo vietu viņš reti bija gājis savā mūžā. Dažas reizes bērnībā ar tēvu te brauca gaŗām uz Rīgu. Atvizēja bālas atmiņu ainas pret ziedošo zemi. Lapu koki lepojās ar savu smago zaļumu, tomēr — māju dārzos lielākā daļa ābeļu, bumbieŗu, ķiršu izsalusi. Drausmīgi rēgojās nokaltušie zari kā tautas rokas, kas velti sauca žēlastības. Meiklis gribēja redzēt māju, kuŗā mita Andrejs Upītis. Kāda sieviete viņam to parādīja, savādi noskatīdamās uz svešinieku, kas taujāja lielā komūnista. Viņš pameta skatu uz rakstnieka mītni, kas bija tāda pati kā citas miesta mājas, pagāja tai gaŗām, domādams, vai Andrejs Upītis arī tiks aicināts Gaismas Pilī, ieņems savu vietu tautas gara veidotāju vidū. Viņš atceŗējās rakstnieka tēlus. Tepat ap šiem uzkalniem bija norisinājušās Robežnieka cīņas 1905. gadā. Tur muižnieka pils pagrabos soda ekspedīcija Brimmera vai Orlova vadībā bija tēŗējusi noķertos revolūcionārus. Tur bija skanējusi Mārtiņa Robežnieka cietā, pavēlošā balss, rīkojot dumpiniekus, kuŗi labu gribēja, bet nenojauta, kādu likteni gatavo savai tautai. Tur mīkstais, gļēvais, visādi nicinātais, bet īstenībā paša autora zīmīgais attēls — Jānis Robežnieks centās pielabināties, izdabāt abām pusēm, vēlāk atklādamies par to veco sirdsskaidro Andŗa vai Zalkšņu tēvu, Antiņu, nevarīgu dzīves cīniņos, godīgu, palīdzīgu milzīgu, taisnu līdz pēdējam, kamēr varonīgais Mārtiņš izvērtās par karjēristu. Tur vecais Robežnieks, nešaubīgi ticīgs baznīcas Dievam, kaut arī baznīcas kalpi viņu pērtu tādēļ, ka viņa dēli izauguši par dumpiniekiem. Tur latviešu Don Kichots, Ripuļu pusmuižas īpašnieks tepat Skrīveŗos — Alberts Kalve, kuŗš mēģina pilsoņu sabiedrību iztīrīt no nelatviskām parādībām, bet tas viņam pagalam neizdodas. Tur vecais Jelgaviņas drēbnieks Sveilis, kam acis metas tumšas šujot pie mazas petrolejas lampiņas, tā saukātās „vilka acs", tur viņa sekmīgais dēls Augusts, kas— nez' kā tieis pie pasakainas bagātības — dzīvo pa Rīgu zaļas dienas, ripinādams zeltu, bet līdz ko viņam iesākas grūtības veikalos, vienu laiku pie viņa žēlīgi uzņemtais tēvs vecais Sveilis vāc savu veco šujammašīnu no dēla lepnā nama augšas, brauc atpakaļ uz savu nabadzīgo vietu Jelgaviņu. Tur ideālā „brīvmīlniece" Aina Zvaigzne, kas ir tik skaista, ka viņas priekšā sastingst visi vīrieši. Vai visi šie latviskie ļaudis negūs sakaru ar nākamo Gaismas Pili, kad Latvija būs atkal brīva? Tomēr viņu sacerētājs parakstīja svešās varas diktētos rīkojumus par latviešu tautas un dzīves iznīcināšanu, cilvēku nodošanu verdzībā un nāves mokās, tomēr viņš trijos līkumos lieca savu stīvo mugurkaulu pret iebrucējiem, no austrumiem nākušajiem kakla kungiem. Vai bailīgais Jānis Robežnieks — rakstniekā garīgais līdzinieks — tā drebējis par savu kailo dzīvību? Laikam gan. Meiklim ļoti gribējās ieskatīties Andreja Upīša tagadējās domās.

Viņš jau bija pagājis rakstnieka mājai gaŗām, sasniedzis staciju, kuŗā iespraucās ar lielu uzmanību, jo kas varēja zināt, vai te neglūnēja cilvēku ķērāji, vai kaut kur mīlīči nepārbaudīja dokumentus. Katrs krievs viņam likās aizdomīgs, bīstams. Uzgaidāmās telpas bija gandrīz tukšas, piesmacētas ar īpatnējo smaku, kas rodas no sasvīdušām drēbēm, nemazgātām miesām. Bez tam vēl garoja īpaša smaka, ko Meiklis neatceŗējās saodis nekur, iekāms Latvijā nebija iebrukuši krievi. Tā bija skāba, īdzīga, neganti spīva. Nevienu nepazīdams, Meiklis zināja, ka te nesen bijuši krievu zaldāti. To pašu smaku viņš bija saodis, kad bija vests uz nošaušanu. Kāda meitene vienīgā pleknēja uz gaŗa sola, pelēkā lakatā, zem kuŗa spīdēja skumjas acis. Kad Meiklis grozījās plāna vidū, vēl minstinādamies, kur piemesties, viņa glezni parādīja ar roķeli sev blakus.

Krievi aizgāja rībēdami," viņa teica. „Tagad droši."

„Ko tu te gaidi? Vai kur gribi braukt?" jautāja Meiklis, jo skuķe nelikās būt vecāka par divpadsmit gadiem.

„Gribu uz Rīgu," viņa atbildēja diezgan pašapzinīgi.

„Ko tur?"

„Braukšu tēti, māti meklēt. Tos krievi aizveda aizvakar. Paliku viena."

(Turpinājums sekos)

DAIRA SPROĢE UN ULDIS BROKS MIĻĀKIE AUDZĒKŅI 1955. GADĀ

Vadošais amerikāņu žurnāls Dance Magazine, kas iznāk Nujorkā, februāŗa mēneša izdevumā publicējis 33 baleta skolu audzēkņu uzņēmumus, galvenokārt no ASV, liekot virsrakstā "Our 1955 young dancer Valentines". Starp tūkstošiem iesūtīto uzņēmumu žūrija izvēlējusies arī Veras Keišes latviešu baleta skolas audzēkņus — Dairu Sproģi un Uldi Broku. Šī publikācija Verai Keišei ir sevišķs pagodinājums, vēl jo vairāk tāpēc, ka latviešu baleta skola ievērību ieguvusi kā vienīgā no Kanadas. Jāņem vērā, ka pašā Amerikā baletu mācās 200.000, bet Kanadā 20.000 audzēkņu, un izdevumu lasa ne tikai Amerikas kontinentā, bet arī Eiropā.

Latvietis, kas piegādāja pulksteņus Krievijas galmam

Kā strādā un tirgojas pulksteņu meistars un juvelieris Mārtiņš Zitmanis

Tas bija nejaušs gadījums, kad, Hamiltonā iepērkoties kādā no lielākajiem preču namiem, salīdzināju pareizo laiku veikalā ar savu kabatas pulksteni. Kāda dāmiņa, drāžoties gar aizmuguri, skāra manu elkoni, un mana pagājušā gadā dzimšanas dienā saņemtā dāvana skanēdama noripoja pa gludo grīdu. Gāju tūlīt nākošajā pulksteņu veikalā konstatēt savu šīs dienas neparedzēto izdevumu. „Ass lūzusi — spirālatsperes jāliek jaunas — un vēl kaut kas jāliek, bet to speciālnosaukumu es latviešu valodā neprotu pateikt. Divpadsmit dolaru un divu nedēļu laikā būs gatavs! Bet es jums noteikti ieteicu labāk nopirkt jaunu, kādu no šiem Amerikas labākajiem pulksteņiem," — laipni norādīja pārdevējs. Nākošajā veikalā vaina bija pavisam citāda, arī salabošana par pusceturtu. Kam lai nu ticu? Tad manam līdzbraucējam iešāvās galvā laba doma: šinī pilsētā esot arī kāds latviešu uzņēmums, pulksteņu veikals. Noskaidrojām, ka meklētais veikals atrodas 170 James St., un saucas Atlantic Juwellery. Veikala īpašnieks Mārtiņš Zitmanis, apskatījis manu pulksteni, skaidrā latviešu valodā man izstāstīja, kas par vainu, un teica, ka salūzušo daļu pavisam īsā laikā varot ielikt jaunu. Cena arī bija stipri zemāka par iepriekšējos veikalos prasītajām. „Man ieteica pirkt jaunu, vai tad mans pulkstenis ir tik slikts? Pilnīgi pretēji, esot labs — 17 „akmeņu" Šveices pulkstenis, un es viņu varēšot pēc salabošanas lietot vēl ilgi, to viņš garantējot. Nodevis pulksteni labošanā, sāku iepazīties ar veikalā izstādītajām mantām. Stikla vitrīnās atradās lielā izvēlē latviešu keramika, ādas izstrādājumi un citi latviešu daiļamatnieku darbi, tāpat arī importētas preces: Bavārijas porcelāns, čechu kristalls utt. Mani visvairāk interesēja dzintara izstrādājumi, jo biju apsolījis savai meitai dāvināt tautas tērpam nepieciešamās dzintara krelles. Runājot par dzintara izstrādājumiem, veikala īpašnieks varot īstenot katru vēlēšanos, jo dzintara viņam esot daudz un visādos veidos: rokas sprādzes, cigarešu iemutes, kakla rotas, gredzeni un saktas ar iestrādātu dzintaru un piemiņas lietas.

Pulksteņu meistars un juvelieris M. Zitmanis ar kundzi veikalā Hamiltonā iesaiņo preci. Foto: J. Ligers

Jautāju viņam, kur visi tie dzintara izstrādājumi gatavoti, sevišķi skaistās, gaŗās krelles? Te man Zitmaņa kungs pastāstīja tādu lietu, ko nekad nevarēju iedomāties: visi šie skaistie dzintari „atceļojot" šurp no krievu okupētās Austrumvācijas cauri Berlīnei, un viņam tos piegādājot firma, kas šai nozarē esot pati lielākā Baltijas jūras piekrastē. Dzintara izstrādājumus un keramiku, kas viņa veikalā, varot pirkt arī Sadberijā pie viņa pārstāvja V. Kārkliņa, 104 Minto St. Iepazinos arī ar juvelieŗa izstrādājumiem — skaisti mirdzošiem dimanta slīpējumiem, visādās variācijās. „Cik tad maksā tādā dimanta gredzeni?" Saņēmu paskaidrojumus, ka tas atkarājas no dimanta lieluma, slīpējuma un materiāla, kurā tas iestrādāts: no 60 līdz 1000 dol.

Manu uzmanību saistīja kāds liels, veikala tālākajā stūrī, uz paaugstinājuma atsevišķi novietots kamīna pulkstenis, Ludviķa 16. stilā. Noskaidroju, ka to pasūtinājis kāds no Hamiltonas augstākajiem pilsētas valdes ierēdņiem, un to M. Zitmanis pēc zīmējumiem licis izgatavot Šveices Le Castele pulksteņu rūpnīcā, ar tīriem 22 karātu zelta apkalumiem ;tā cena esot 300 dol.

Pārrunās uzzināju, ka M. Zitmanis jau no 1913. gada uzņēmis ciešus veikala sakarus ar tālākajām Šveices firmām, toreiz, līdz 1920. gadam Maskavā un Kijevā bijis visā pasaulē pazīstamās firmas Paul Buhre pārstāvības tehniskais vadītājs un piegādājis krievu galmam speciāli gatavotus Šveices augstvērtīgus pulksteņus, tāpat arī iestādēm. Pirmā pasaules kaŗa sākumā viņš vairākkārtīgi galma uzdevumā šķērsojis ceļu uz Šveici un atpakaļ ar smagiem, pulksteņiem piekrautiem koferiem. Bijis jāmēro gaŗš apkārtceļš, — kā nu kuŗo reizi — cauri Anglijai, Francijai, Zviedrijai, vai Somijai. Atgriezies Latvijā, 1920. gadā nodibinājis minētās firmas filiāli Audēju ielā 1, pārdodot pulksteņus tikai vairumā. Viņa līdzīpašnieks bijis James Girard. Pēdējos Latvijas pastāvēšanas gados darbojies auto tirdzniecībā.

Tā trimdas ceļi cauri Vācijai 1949. gadā viņu atveduši Kanadā. Lai sāktu strādāt savā speciālitātē, te bijis jāiztur pārbaudījums, iegūstot Kanadas diplomēta pulksteņtaisītāja gradu. Veikala sākums bijis pagrūts, kamēr iemantojis klientu uzticību, un nu pircēji esot vietējā Kanadas publika un latvieši, bet arī vācieši, igauņi un lietuvieši labprāt iegriežoties viņa veikalā. Kamēr mēs ar īpašnieku tā pārrunājām visas šīs veikalu lietas, tikmēr Zitmaņa kundze veikli apkalpoja pircējus. Kamēr es biju veikalā, apm. kādu stundu, „aizgāja" galda pulkstenis, liela māla vāze (pircēja, pēc izrunas spriežot, noteikti bija švābiete) un rokas pulkstenis; to pārdodot noklausījos, ka tādiem Šveices pulksteņiem, pret sitieniem un ūdeni drošiem, cena svārstās no $23.00 līdz $210. Pulksteņa pircējs bija latvietis, kas to nopirka par 80 dol., gan iemaksājot tikai daļu no vērtības. Dzirdēju, ka pirkumiem uz nomaksu procenti netiekot pieskaitīti. Tuvojās veikala slēgšanas laiks, un īpašnieks atvainojās, ka viņam jāizņemot no skatu loga visas vērtīgās mantas un jānovietojot seifā, jo apdrošināšanas sabiedrības maksājot par zādzībām skatu logos tikai līdz 500 dol. vērtībā.

Šķiroties noprastīju, kādi īpašniekam nākotnes nodomi. Vispirms gribot paplašināt latvisko izstrādājumu un keramikas nodaļu, arī pulksteņu darbnīcai veikala aizmugurē vajadzēšot lielākas telpas, jo labošanas darbu nākot arvien vairāk. Pie veikala izejas, telpas iekšpusē latviešu sarīkojumu plakāti liecināja, ka M. Zitmanis atbalsta arī latviešu sabiedrisko dzīvi — esot biedrs gandrīz visās Hamiltonas latviešu organizācijās un darbojoties mednieku un makšķernieku kluba valdē. Izejot no veikala, biju pārliecināts, ka savu pulksteni esmu nodevis labošanai drošās rokās.

J. Ligers

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

68 Wellington W, (tuvu Bay St.) Toronto, Ont. tel. EM 6-6451

Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notāriālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās. Runā krieviski, vāciski un latviski

NODROŠINIETIES priekšdienām

Tikai dažas lietas var jums daudz ko palīdzēt jūsu dzīvē jaunajā zemē tāpat kā skaidra nauda. Ja jums ir ietaupījums, jums ir iespēja to izmantot dažādos veidos.

Viens svarīgs faktors ir naudu noguldīt THE CANADIAN BANK OF COMMERCE. Jūsu nauda būs drošībā; jūs saņemsit procentus par noguldījumu; jūs naudas noguldīšanu ieskatīsit kā izpriecu. Iegriezieties mūsu tuvākajā nodaļā un atveriet kontu jau šodien.

The Canadian Bank of Commerce

PĀRI PAR 640 NODAĻU VISĀ KANADĀ

GAIDAS SAŅEM KAROGU

Klīvlendas gaidām Latviešu biedrība dāvināja koragu, kuŗa kāta galā iegriezta gaidu nozīme. Priekšā gaidu pr-ce Daine, pie janā karoga inžen. Bunga (x) un Avens. Ar (x) apzīmēta 14 g. v. Dzintra Bunga, kas ar labiem panākumiem diriģēja gaidu kori.

VIENMĒR MODRAS

Cikāgā jau 4 gadus darbojas Gaujas gaidu vienība, kuŗā 50 dalībniecēs: 14 lielgaidu, 20 gaidu un 12 guntiņu. Ar lielgaidām nodarbojas pati vienības vadītāja Lilija Klētniece, gaidu vadītāja ir Gaida Dumpe, bet guntiņu nodarbības vada Elīna Gensbigele. Jau 3 reizes nodoti solījumi, bet šogad solījuma devēju skaits bijis vislielākais — 10.

Saņēmis no vadītājas Gaidas Dumpes atļauju apciemot gaidu pulciņu Field House telpās, kur viņām katru otrdienas vakaru ir nodarbības ar latviski-gaidisku saturu, dodos turpu.

— Šovakar visas nav ieradušās — stāsta vadītāja pēc tam, kad uz viņas uzsaukumu „Gaidas, esiet modras" meitenes atbildējušas „Vienmēr modras." Tad viņas nosēžas aplī un pieraksta vārdus tautas dziesmai Teici, teici, valodiņa, ko vadītāja tām diktē.

— Ko bez tautas dziesmām vēl mācāties? — jautāju vadītājai.

— Pārrunājam un svinam visus latviešu svētkus, mācāmies visas latviešu paražas... Meitenes labprāt nāk un ar interesi cenšas visu latvisko piesavināties... Viņas uz to neviens nespiež. Un tā mēs saglabājam arī latviešu valodu.

Saprotams, pieminētajiem priekšmetiem trimdas apstākļos ir ļoti liela nozīme, un jāatzīst, ka skautu un gaidu organizācijas šeit veic to pašu nacionālo darbu, ko dara latviešu skolas. Bet gaidu reglāmentā ir arī likumi ar pārnacionālu raksturu: draudzība, izpalīdzība, sadarbība. Ļoti daudz jau izteic gaidu likums — darboties visu labā. Šo tikumu viņas piesavinās, visas intereses piesaistot organizācijas mazākai vienībai, kas viņu terminoloģijā saucas „kops." Latviešu valodas pareizrakstības vārdnīcā gan tāda vārda neatrodam, bet, liekas, reiz tas vārdnīcā būs jāuzņem.

Stāv: no kr.: 1. kopn. Vija Briede, 3. Māra Vilciņa, 4. vad. G. Dumpe, 8. Ligita Ziriņa.

Gaidas katru vasaru apm. 2 nedēļas pavada nometnē. Nometnot ir atļauts arī katrā nedēļas nogalē.

— Ko tur labu darāt?

— No rītiem uzvelkam karogus — Latvijas un ASV; tad ir šķēršļu gājieni; vakaros ugunskuri; dziedam un ejam rotaļās.

— Skaisti!

Vadītāja man atļauj uzkavēties un novērot gaidu nodarbības, kas seko viena otrai gan kā mācību priekšmeti, gan dažādu rotaļu veidā, bet es neko lielu nesaprotu, un man neērti prasīt paskaidrojumus.

Kopniecēm Līgitai Ziriņai, Vijai Briedei un Mārai Vilciņai ir īpašas nodarbības, tās vadītāja viņu pienākumiem sagatavo atsevišķā nodaļījumā.

Kad labs laiks jau ir pagājis, es atvados, bet gaidām vēl jāpaliek un jāmācās punkti, kas viņām palīdzēs tikt par ārgaidām.

— Ar labvakar, meitenes, dzīvojiet godīgi un klausiet vadītāju! — es saku aizejot, bet vai tā ir labi un gaidiski — nezinu; labāku neko izdomāt nevaru.

Spiritus

APCIETINĀTS IZPLĒTŅU LĒCĒJS

Bulgāru ziņu aģentūra vēstī, ka apcietināts un nodots tiesāšanai kāds rietumnieku sūtīts „slepenais aģents." Mīklainais vīrs, pēc tautības bulgārs, esot amerikāņu slepenā dienesta darbinieks un izmests no amerikāņu lidaparāta ar izplētni, bet sagūstīts bulgāru teritorijā.

Amerikāņu slepenā dienesta vīri — ārzemnieki — tiekot iesaukti ASV slepenā dienestā un spiegu skolā mācoties kaut kur Parīzes apkārtnē. No turienes viņi tiekot nosūtīti uz Grieķiju kāda Savienoto Valstu pilsoņa pavadībā un tālāk ar izplētņiem izmesti Bulgārijā. Apgādāti ar radio raidītājiem, uztvērējiem un ieročiem, viņi sazinoties ar ASV slepenā dienesta vadību Atēnās un Parīzē, un viņu uzdevums esot piegādāt arī vairāk personu amerikāņu slepenam spiegu dienestam.

PADOMI NAMAMĀTĒM

M. Krone-Balduma

VIRAS

1 ltr. ūdens, 4 lieli kāti sīpoli, 50 gr. sviesta, 3 ēd. kar. sarīvēta siera. Sāls, baltmaize.

Sīpolus nomizo un sagriež šķēlēs. Ieliek ugunsdrošā traukā, sviestu izkausē un ieliek sīpolu šķēles un sabrūnina gaiši brūnus. Tad pielej vērdošu ūdeni un vāra tik ilgi, kamēr puse šķidruma novārījusies. Baltmaizi sagriež plānās šķēlēs, apgraužde un ieliek virā, pārkaisa ar sarīvētu sieru. Ieliek cepeškrāsnī, cep līdz virsējā kārta ir gaiši brūna.

KARTUPEĻU VIRA

6 vārīti kartupeļi, 50 gr. sviesta, 2 ēd. karotes miltu, sāls un muskatrieksts, 1½ — 2 ltr. gaļas novārījuma.

Kamēr vēl kartupeļi ir karsti, tos izrīvē caur sietu. Ja kartupeļi ir auksti, tad jārīvē ar rīvi. Miltus viegli sabrūnina sviestā, pieliek izspiestos kartupeļus un sautējot lēnām pielej gaļas buljonu. Klāt dod sagrauzdētus baltmaizes gabaliņus.

FRANČU SIERA VIRA

1 ltr. gaļas novārījuma, 1 sīpols, 1 lauru lapa, 1 ēd. kar. miltu, 1 ēd. kar. sviesta, sāls pēc garšas, 100 gr. Emmertālsiera, Baltmaize.

Sasmalcinātus sīpolus, lauru lapu, miltus sautē sviestā, pievienojot drusku gaļas novārījuma. Pēc stundas vārīšanas pielej pārējo buljonu un visu kopā uzvāra. Baltmaizi sagriež šķēlēs un saliek ugunsdrošā traukā. Pārlej ar iepriekšminēto viru un uzliek virsū šķēlēs sagrieztu sieru. Formu ieliek ūdens peldē un krāsnī viegli apcep.

GULAŠA VIRA

250 gr. vērša gaļas, 1 liels gaļpols, 3 ēd. kar. tauku vai sviesta, 2 tomāti, 2 ēd. karotes miltu, 4 lieli kāti kartupeļi, kimenes, majorāns un paprika. Sāls pēc garšas.

Sīpolus šagriež šķēlēs un vārāmā katlā sacep gaiši brūnus, pievienojot klāt gabaliņos sagrieztu gaļu, tomātu un garšvielas. Sautē, kamēr sula izzudusi, tad pārkaisa ar miltiem un pielej 1 litru ūdens. Tad pieliek iepriekšējā dienā novārītus un mazos gabaliņos sagrieztus kartupeļus.

PANKŪKU VIRA

125 gr. miltu, 1—2 olas, ½ ltr. piena, 1½ — 2 ltr. gaļas buljona, sāls un tauki pēc vajadzības.

Miltus samaisa ar pienu pavisam gludi, pievienojot olas un sāli. Cep uz dzelzs pannas karstos traukos plānās pankūkas. Kad pankūkas atdzisušas, saveltnē, sagriež kā nūdeles un pērlej ar karstu buljonu.

JAUKTU SAKŅU VIRA (Boršč)

3 mārc. vērša gaļas, 4 ltr. ūdens, 400 gr. sarkano biešu, 300 gr. burkānu, 200 gr. kāļu, 300 gr. svaigu kāpostu, 400 gr. kartupeļu. Selerija, puravs, pētersīļi, 4 tomāti, lauru lapa ,vīrces un 100 gr. skāba krējuma.

Gaļu uzliek vārīt aukstā ūdenī. Kad uzvārās, nosmalsta putas un pieliek sāli un vīrces. Saknes liek pēc kārtas: seleriju, puravu, pētersīļi, kāpostus, kāļus, burkānus un kartupeļus. Bietes iepriekšējā dienā novāra, smalki sakapā vai arī sarīvē ar biešu rīvi un tad pievieno virai. Vienu bieti sarīvē nevārītu un pārlej drusku etiķa, tad izkāš caur sietu un sarkano šķidrumu pielej virai vai ielej viras traukā, pieliek klāt skābu krējumu un tad pielej pārējo viru.

NABAGA AVĪŽNIEKA LIKTENIS

P. Vārpas pārdomas par to, ko drīkst un ko nedrīkst rakstīt avīzē

„Avīzē raksts no mūsu pagasta!" — „Avīzē raksts par mūsu biedrību!" Cik reižu gan nav dzirdēti līdzīgi izsaucieni? Cik gan reižu nav tāds avīzes numurs paglabāts, un izgriezums nolikts piemiņai! Pagastā, biedrībā, draudzē un starp draugiem tāds „ziņojumiņš" avīzē bieži šķitis pats svarīgākais „raksts," kas novērtēts augstāk par daudziem ievadrakstiem, starptautisko notikumu uń kaŗa ziņojumu vērtējumiem.

Bet mūsu „pagastā" nav tā; mūsu pagastā ziņojumiem reizēm ir ražena lietus, citu reizi negaisa sekas.

BRIVEKSEMPLARS UN TABAKA PIPEI

Gadus četrdesmit jau esmu „rakstījis avīzēm;" gan no sava pagasta, gan no biedrībām, draudzes, DP nometnes, pilsētas, no sava tālā krasta. Ar to esmu nopelnījis avīzes brīveksemplāru, pīpei tabaku un dažreiz arī žurnālista titulu un uzslavu, bet — esmu arī tēsts. Kādreiz man laimējies ar šīm korespondencēm veikt šo to labu, visvairāk tik daudz, ka tās iepriecinājušas dažu „tautas druvas arāju," bet kādreiz varbūt arī samisējies un iznācis otrādi: esmu kādu censoni apbēdinājis un viņš iecerētam atmetis ar roku „pasaules nepateicības" dēļ.

CENĀ RAKSTI, KAS KRIETNI „SADOD."

Kamēr rakstu avīzēm, mainījušies visādi laiki un arī prasības no rakstītājiem. Kādreiz cenā bija raksti, kuŗos pretiniekam pamatīgi „sadots pa ādu." Ar ķengāšanos avīzēs tad dažs labs taisīja labus privātus veikalus, apvienotus ar „valsts" politikas „dzīšanu." Avīžnieki tad tik ļoti raka augšā visu melno un netīro, ka šādam materiālam aptrūkstot, klāja vaļā plikus melus un nekītrības; — atbildīgā redaktora postenī bija formāli nosēdināts neaizkaŗamais Saeimas deputāts, kas sedza avīzi no tiesas iejaukšanās.

Un tad nāca cits laiks, kad uzziedēja otra galējība — pozitīvisms: rakstītājiem un ziņotājiem stingri bija „likts pie sirds" rakstīt tikai par visu labu, jauku, slavējamu, bet launajam zagties gaŗām ar pievērtām acīm, ar vati ausīs.

Abos gadījumos rakstītājam bija lielas grūtības pēc dotajām receptēm sagatavot lasāmo „viru," kas lasītājiem „gaŗšotu." Abu okupāciju laikā daudzi rakstītāji apklusa pavisam, jo rakstīt pilnīgi pret savu pārliecību un sirdsapziņu viņi nevarēja, arī šo rindiņu autors

VAI LAIKI TAGAD MAINĪJUŠIES?

Tagad nu būtu it kā pavisam savādāki, it kā pilnīgi brīvi un pilnīgi atklāti varētu rakstīt, ko sirds un saprašana diktē.

Bet vai tā ir? — Izdevējam jāuztur savas avīzes tiraža, kā saka, par katru cenu; redaktoram jāklausa izdevējam, bet nabaga korespondentam jākalpo viņiem abiem... Ir dzirdēts, ka avīzes nevarot atļauties ieņemt pārāk noteiktu stāju; tas daudziem varbūt patiktu, bet daudziem arī ne. Izrādās, ka šai medaļai vairs nav tikai divas puses, bet tā kļūst par savādu, ar 16, varbūt 24 šķautnēm apslīpētu stikla gabalu, kam jāatgādina dārgakmens: avīzei jāžonglē starp dažādiem lasītājiem. Un tāpēc, lūk, redaktori avīzē liek iekšā visādus rakstus, par kuŗiem lasītājs te priecājas, te skaišas un beigās „netiek gudrs."

...AR AUTORA VĀRDU VAI INICIĀLIEM..."

Katrā n-rā viņš lasa, ka „Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izsacītās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas." Tā dažu labu misekli var vieglāk atvairīt, pieskaitīt „gadījuma rakstītāja" vai pat nabaga korespondenta grēku kontam.

Ka tas patiešām tā, labi parādīs fakts, ka, izņemot par Latviju Amerikā, ne par vienu avīzi nevaru teikt, ka „Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos un laikrakstā iespiestajos rakstos ne vienmēr ir palikusi rakstītāja doma un stils," jo pie katra manuskripta „redakcija patur tiesību" utt.

RUNAS VĪRI „IZNES LĒMUMU"

Ir biedrības, draudzes un citas organizācijas, kas bieži runājušas, ka jācenšas panākt „lai no mūsu puses un arī par mūsu darbu ziņas vairāk un biežāk parādītos avīzēs"; citreiz tam vai citam pat „oficiāli lūgts" vai „uzlikts par pienākumu rūpēties, lai avīzēm arī par mūsu b-bu un darbu iesūtītu labas ziņas" un „iznesti lēmumi," ka tam vai citam „noliedzams avīzēs par mums rakstīt, jo viņš raksta visu, ko vien noķer." Es lieku atsevišķus pateicienus pēdiņās tāpēc, ka, „katram gadījumam," manā rīcībā ir oficiālu protokolu un vēstuļu fotokopijas, kur taisni tā rakstīts. Nē, ne no pagastskolu beigušiem, bet no vīriem ar augstskolas diplomiem kabatā un par rakstītā iedzīvināšanu balsojuši vēl dižāki vīri!

KAS „PAS" BIEDRIBAI, „NEPAS" AVIZEI

Taču — tas noticis aiz pārcenšanās. Nav padomāts, ka neviena b-ba, draudze, vai kāda cita organizācija un tās valde nevar ne ievēlēt, ne iecelt ,ne nocelt kādu korespondentu avīzei, ja vien šīs avīzes izdevēji nav viņi paši. Korespondentus sev izvēlas avīzes izdevēji un redaktori paši un — bez padoma prasīšanas no „runas vīriem pagastos," kaut pēdējo slava izplatās caur avīzi tuvu, tālu visā pasaulē.

Tātad — nevienmēr raksti un korespondences, kas „pasētu" runas vīriem pagastos, „pas" arī avīzei.

To visu iegaumējot ir nepareizi, ja par avīzē iespiesto visu vainu uzkrauj, teiksim, nabaga korespondentam un to kaunina un lād atklātā sapulcē un, belgās sūdz vēl tiesā. Īpaši vēl tad, ka, šis korespondentiņš savu ziņoto nebūt nav izzīdis no pirksta, bet rakstījis pēc b-bas protokola un tik pamatīgi, ka to un citus protokolus pat nofotografējis!

PARĀDAS — „PATIESIBAS LABĀ"

Biedrību runas vīri bieži ļoti pārcenšas arī ar dažādu atsaukumu ievietojumiem avīzēs „Patiesības labā." Pirms to dara, nekad nav par sliktu atminēties raksturīgo mūsu tautas parunu: „Jo min, jo plēšas..." Tā bieži iznāk arī ar atsaukumiem: reti ar tiem izdodas atkost avīzei vai korespondentam, bet allaž gadās, ka atsaucēji pašigan sevi un patiesību atklāj visvairāk. Šeit der atcerēties stāstiņu: reiz rindā stāvējuši 10 vīri, un kaut kur kāds iesaucies — „Keriet zagli!" Deviņi mierīgi palikuši stāvot, bet viens sācis bēgt.. Tā bieži gadās arī ar „Atsaukumiem no pagasta."

AVIŽRAKSTS NAV PROTOKOLS

Ir ļoti daudz vēl avīžu lasītāju un arī sabiedrisku darbinieku, kas maldīgi domā, ka avīžu rakstītājam, teiksim, atreferējot kādas b-bas darbu vai sapulces gaitu, par to būtu jāpastāsta viss un pēc kārtas. Nebūtu slikti, ja to ierakstītu biedrības valdes sēdes vai sapulces gaitas protokolā, bet korespondents taču nav protokolists; korespondentam nav jāraksta viss, bet „jānoķer" tikai tas, kas der avīzei.

NĀK KLAJĀ PATIESIBA BEZ „MAKE UP"

Ko korespondentam rakstīt, to nevar nosacīt b-ba, draudze, sapulce, ne runas vīri pagastos; to var nosacīt tikai avīze, kam viņš raksta. Ja korespondentam brīvas rokas, tad viņš raksta vai nu to, kas tuvāks viņa sirdij vai citām interesēm; piem., kaut vai to, kur iznāk vairāk rindiņu, bet visbiežāk gan, to, ar ko viņš cer tieši vai aplinkus pozitīvi ietekmēt aprakstītās biedrības nosvēršanos uz to pusi, kuŗa viņam šķiet tā pareizā.

Un vai tiešām patiesības rakstīšana par notikumiem pagastā, ja patiesībai nenokrāso lūpas, uzacis un vaigus, bet pat noņem krāsu, atnes sliktu? Varbūt atsevišķiem „censoņiem," bet taču ne sabiedrībai!...

Šī pagaŗā rakstījuma nolūks nav bijis cits, kā vien pasacīt, cik mazs, sīks cinītis trimdinieka ceļā ir korespondents, un cik smaga kādreiz jānes viņam nasta pat vezums. „Koeksistence" tomēr iespējama: nebraukt šim cinītim tieši virsū, bet — jāteniski pāri.

P. Vārpa

A. W. FARLINGER R.E., LTD.

Pirms pērkat vai pārdodat nekustamus īpašumus, sazinieties ar mūsu latviešu pārstāvi

587 BLOOR ST. W. (Bathurst-Bloor)

- Piedāvājam izdevīgākos īpašumus visos pilsētas rajonos
- Palīdzam obligāciju sagādē
- Palīdzam sagādāt aizdevumus iemaksām līdz $2.000 un vairāk par 3 proc. gadā.

L. VĒVERIS

Birojā OL 6357 Mājās JU 5049

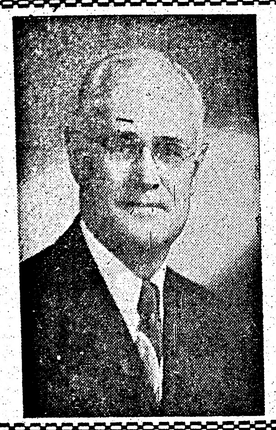

PASAULE KRUSTCELOS

Sestdien, 19. februārī, plkst. 8 vakarā,
Walmer Road Baptistu baznīcā

MĀC. J. LAMBERTS

NO ČIKĀGAS

rādīs GAISMAS BILDES un stāstīs par piedzīvojumiem KRIEVIJĀ, LATVIJĀ, SKANDINĀVIJĀ (legionāru izdošana) un AMERIKĀ

Visus ielūdz Toronto latv. baptistu draudze

P.S.: Walmer Road baznīca ir Walmer Rd. un Lowther Ave stūrī, pie Bloor un Spadina

---

KOPŠ 1910. GADA

Kanadas vīrieši pasūtina apģērbus Tip Top Tailors — Kanadas vecākajā un lielākajā apģērbu darbnīcā. Tip Top pēc mēra gatavotās drēbes ir vispopulārākās Kanadā tāpēc, ka tām ir gaumīgs stils, laba kvalitāte un tās ir vērtīgas. Pajautājiet saviem kaimiņiem — tie jums pastāstīs

Tip Top tailors

Kanadas plašākā drēbju izvēle

Jūsu tuvumā arī ir Tip Top veikals vai pārdevējs

LITTLE BEAUTY SALON

(Ipašn. Erika Militiņš) 428 St. CLARENS AVE, tel. ME 5937
Elektriskie, ķīmiskie, aukstie ilgviļņi. Krāsošana un balināšana.
Seju kopšana
(pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

LUNSKY
WA 1-3924

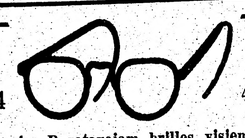

OPTIĶIS
470 College St.

Pārbaudām acis. Pagatavojam brilles visiem redzes defektiem.
Runājam vācu, krievu, poļu, kā arī citās valodās

NOTIS

Volfganga Dārziņa — Sonāta in F	$2.50
Volfganga Dārziņa — 50 latviešu tautas dziesmas	$2.50
E. Dārziņa — Rezignācija un A. Jurjāna lūgšana	$1.20
E. Dārziņa — Melancholiskais valsis	$0.70
E. Melngaiļa — Solo dziesmas (31)	$2.00
Vīru koŗu I krājums (50)	$2.00
T. Ķeniņa — Kantāte, korim solistiem un ērģelēm	$1.50

Kā arī daudz citas atkal dabūjamas

DV GRAMATNĪCĀ

123 HURON ST., TORONTO, ONT.

SINGER

PILNA CENA $19.50
Iesp. uz nomaksu

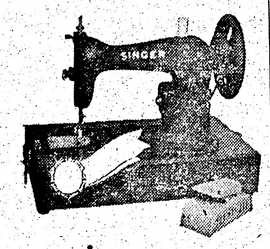

Pārbūvētas šujammašīnas Iepratēju uzraudzībā ar importētām daļām

IZPĀRDOŠANA

Jaunas

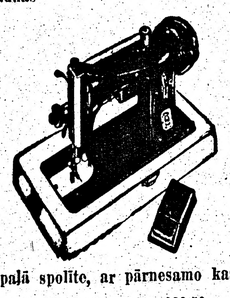

apaļā spolīte, ar pārnesamo kasti

TIKAI JAUNAS $29.50

5 gadu garantija — Jauns motors — Jauns kājas pedālis — Jauns pārvalks

Demonstrē mājās par brīvu. Par brīvu iztaisa pogu caurumus pirmajiem 25 pasūtinājumiem

Tel. WA 1-5161
IMPERIAL SEWING MACHINES Co. Ltd.
289 College St., Toronto

When the North Wind doth Blow...

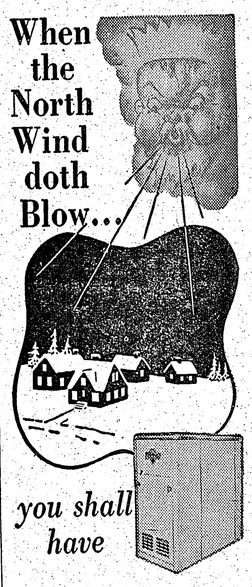

you shall have

Comfort!

WITH

Waterbury Furnaces

GĀZES vai ELĻAS

Mūsu speciālitāte ir automatiskā apsildīšana

Zvanīt

GARNEY & CO
15 BARTON AVE,
ME 2554, TORONTO

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.

Runā arī vāciski un krieviski
479 1-2 EUCLID AVE, WA 1-6708
Toronto

Dr. T. L. Granovsky

ZOBĀRSTS-CHIRURGS
runā krieviski un vāciski
514 DUNDAS St., W.
Spadina stūrī
Zvanīt EM 8-9038, Toronto

Dr. MICHAEL BALKANI

spec. sieviešu slimībās un dzemdību palīdzībā
202 ST. CLAIR AVE pie Avenue Rd., Toronto, pieņem slimniekus
Tel. WA 1-9632 un HU 8-7841

Dr. JĀNIS REKAI

chirurgs un dzemdību palīdzība

Dr. PAULS REKAI

iekšķīgās slimībās un Rentgena uzņēmumi

219 St. Clair Ave, W.
Toronto, Ont.
WA 3-2395
Iepr. telef. pieteikšanās

Dr. Alexander Szatmari

nervu un noguruma slimībās
260 St. Clair Ave, W.
Toronto
Runas stundas no 2—7 pp. vai uz iepriekšēju norunu pa telefonu
WA 1-0556 vai MA 5243

DĀMU FRIZIERSALONS MODEL

VIJA KREMANIS
109 Moberly Ave Toronto
Tel. GR 0464
Danforth-Woodbine, 2. stāvā

Latviešu dāmas! Eiropas friziere

Kapsi's Hair Styling

113 MAC PHERSON AVE.
Starp Yonge St. un Avenue Rd.

Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krāsošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585
runā vāciski, krieviski un zviedriski

Dr. JĀNIS KAROLS

LATVIETIS
Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)
no plkst. 9-11 un no 5-7, izņemot trešdienas. Tel. OL 1681
Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

Dr. P. BĀRDIŅŠ

740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto
no plkst. 5-7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās MU 6324

Dr. SILVIJA UŽANS

BĒRNU, IEKŠĶĪGĀS UN ĀDAS SLIMĪBAS
pieņem no plkst. 6—7 ik dienas, izņemot sestdienas. Otrdienās un sestdienās no plkst. 12—1
52 Linsmore Cresc. (pie Danforth), tel. GL 2892, Toronto

Dr. ROMAN PNIEWSKY

Ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā, un Šveicē
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās
3537 PARK AVE, MONTREAL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 3-9 vakarā

KANADĀ LICENCĒTS

ZOBU TECHNIKIS ELMĀRS ŠĶOBĒ

51 Laws St., Toronto, tel. MU 9117
(3. iela no High Park Ave, braucot pa Annettes vai Dundas ielu)

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS

(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)
Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas pp. katru dienu
Runā vācu un slavu valodas.

NORTH AMERICAN FASHION FROCKS

Piedāvāju jaunākos pavasara un vasaras dāmu kleitu modeļus. Lētas cenas. Stājieties ar mani sakaros un labprāt parādīšu jums šos jaunos paraugus.

Zv. WA 2-7007, Toronto,
no 6—8 vakarā

PĀRDODAMA

mazlietota 4 riņķu gāzes plīts. Cena pēc vienošanās.
Zvanīt katrā laikā
EM 4-9072, Toronto

Frank Vass, B.A.

ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave, Apt., 403
COLLEGE un SPADINA ielu stūrī
Tel. birojā — WA 2-6111
WA 2-6112

VIENTUĻŠ,

materiāli nodrošināts šķirtenis vēlas iepazīties nopietnā precību nolūkā ar tautietēm līdz 40 g. v.
Atvasīte nebūs šķērslis.
Of. š. av. kantorī ar Nr. 894

The Parisian Laundry Company of Toronto Ltd.

214 BATHURST ST.
EM 8-3492, TORONTO
Pieņemam un nogādājam mājās

IZDODAMA nemēbelēta istaba ar virtuvi vienai vai divām personām. Tel. RI 2256, Toronto. (897)

CENTRĀ izīrējamas mēbelētas istabas ar ērtībām vieniniekiem-cēm. EM 4-6813, Toronto. (868)

IZĪRĒJAMA saulaina mēbelēta istaba ar virtuves lietošanu Bathurst — Davenport rajonā. Zvanīt pēc plkst. 7 vakarā. WA 1-9337, Toronto. (879)

IZĪRĒJAMA nemēbelēta istaba pārim vai vieniniekam-cei pilsētas centrā. Zvanīt pēc plkst. 5 vakarā EM 4-2543, Toronto.

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
(BALTIC MOVERS)
Izdara pakalpojumus TORONTO, kā arī IK NEDĒĻAS uz Montreālu, Hamiltonu, Londonu, North Bay un Sudbury
Lūdz zvanīt OL 1403
30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

HAMILTONĀ

Atlantic Juwellery

170 James St. N.
Tel. JA 9-1487

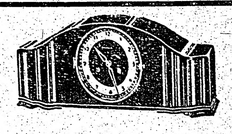

LATVIEŠU UZŅĒMUMS

Šveices pulksteņi par pazeminātām cenām:

- Longines Wittnauer pulksteņi ar pasaules slavu
- Juvelieru izstrādājumi
- Latviskā keramika un rotas lietas
- Dzintars visādos veidos
- Solīdas cenas — latviešiem uz nomaksu

AUSTRA ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792, pie Grace

ŠĪS GRĀMATAS NEDRĪKST TRŪKT JŪSU UN JŪSU DRAUGU GRĀMATU PLAUKTOS

Anšlavs Eglītis — Cilvēki no mēness, romāns	ies.	$4.00
V. Kārkliņš — Dieva zeme, romāns	„	$4.00
Ķ. Raudive — Neredzamā gaisma, romāns	„	$3.90
Z. Mauriņa — Pilsētas un cilvēki	„	$3.45
J. Veselis — Viesturs Varapoga, romāns	„	$2.50
A. Eglītis — Nesaule, dzejas	„	$3.60
V. Strēlerte — Gaismas tuksneši, dzejas	„	$2.75
J. Janševskis — Dzimtene, romāns, kopsējums	„	$5.30
A. Dimā — Trīs musketieri, romāns	„	$5.60
Ģ. Salnais — Atvars, stāsts	„	$2.20
Ģ. Salnais — Vīri	„	$2.20
Latviešu trimdas 10 gadi	„	$4.30
H. Hesse — Narciss un zelta mute, romāns	„	2.60
H. Martinsons — Ceļš uz zvanu draudzi, romāns	„	$3.20
A. Žīds — Sievu skola	„	$2.60
P. Lagerkvists — Baraba	„	$2.40
G. Flobērs — Bovarī kundze	„	$3.20
Dz. Svifts — Gulivera ceļojumi	„	$3.20
R. Blaumanis — Kopotie raksti, kompl.	„	$18.00
K. Skalbe — Kopoti raksti,	I — V	$4.50—$4.75
A. Rubulis — Ar nāvi uz Tu, romāns	„	$3.00
Ortegas-Y-Gasset — Meditācija par mīlestību	„	$3.35
J. Klīdzējs — Viņas un viņi	„	$3.35
Latvian Literature,	broš.	$5.50
Latvian Literature,	ies.	$6.70
Latgaļu dziesminieki dzeju antoloģija	„	$3.00
Alb. Sprūdžs — Daugavas vēji, stāsti un noveles		$2.80
Z. Mauriņa — Cilvēces sargi		$3.50
P. Klāns — Rūsa, rom., ies.		$5.60
J. Sudrabiņš — Nīcības viesuļi, ies.		$2.90
Bokačo — Dekamerons, ies.		$5.80—7.00
Manceļa spredīķi		$3.20
Ceļā uz Purgatoriju		$1.70
Bruņu kalps		$1.70
V. Dambergs — Sarakstīšanās		$2.40
O. Freivalda — Kurzemes cietoksnis I		$3.80
A. Šiņķis — Kurzemes cietoksnis II		$3.75
Il. Leimane — Kailā dzīvība		$3.80
Ingrida Vīksna — Mums jābrien jūrā		$3.20
Dr. H. Biezais — Kristīanisms un humānisms		$2.90
Dž. Kronins — Tiranns		$5.40
„ — Zvaigznes raugās lejup		$5.65
„ — Citadele		$3.60
I. Grebzde — Rudens negaiss, romāns		$2.80
S. Ziemelis — Džungļu mednieks		$3.00
K. Miķelsone — Ēdenes rapsodija		$3.00
M. Vētra — Karāļa viesi		$3.40
Z. Mauriņa — Baltais ceļš	ies.	$2,30
„ — Dante	„	$2.60
„ — Traģiskais skaistums	„	$2.80
„ — Dzīves apliecinātāji	„	$2.30
Rabindranats Tagore — Gājputni — Zelta laiva	„	$2.10
„ — Lirika	„	$2.50
T. Celms — Tagadnes problēmas	„	$2.50
P. Dāle — Vērojumi un atziņas	„	$2.00
A. Franss — Silvestera Bonāra noziegums		$2.90
P. Ērmanis — Atmiņu vija		$2.80

GRĀMATAS BĒRNIEM

A. Brigadere — Anneles grāmata	ies.	$3.50
E. Lange — Bērnu draugs	broš.	$1.80
E. Zicāns — Vieglā gaita		$1.30
Valodiņa	broš.	$1.00
M. Timma — Zelta atslēdziņa	ies.	$3.50
Vecais abrinieks		$1.10
Andr. Niedra — Zemnieka dēls	ies.	$1.00
A. Kronbergs — Zelta atslēdziņa, ābecīte		$1.50
Brāļu Grimmu pasakas, ies.		$4.25
Divkāršā Lotīte, ies.		$2.00

Kā arī daudz citu vecāku izdevumu grāmatas

ROKDARBIEM UN ATPUTAI

Modernie rokdarbi, nr. 2., 3. ā	$1.00
Latvju Zeltene, nr. ā	$0.75

Dažādas apsveikumu kartītes
Keramika un koka izstrādājumi.
Grāmatas izsūtām arī uz rakstveida pieprasījumu

123 Huron St. TORONTO **DV** Tel EM 8-0792 NO PLKST. 9—18

GRĀMATNĪCĀ

BAZNICAS ZIŅAS

ŅUJORKĀ

Ņujorkas latv. ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N.Y.

Detroitā (Mič.) Ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojums 20. febr., plkst. 2.00 pp. sv. Marka baznīcā, 1045 E. Grand Blvd.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis (331 Argyle St., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302).

Svētdien, 27. febr. pl. 3 pp. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā.

Pēc dievkalpojuma plkst. 4 pp. draudzes pilnsapulce.

Sestdien, 5 martā, pl. 7.30 plkv. O. Kalpaka piemiņas brīdis. 195 N. Cumberland St., Port Arturā.

Māc. V. Sēfers, (659 Piccadilly St., London, Ont.).

Velandā 20. februārī, plkst. 12.30 pp. Ungāru baznīcā dievkalpojums.

St. Katarīnēs 20. februārī, plkst. 2.30 pp. Kristus baznīcā dievkalpojums.

Londonā 27. februārī plkst. 4 pp. Trīsvienības baznīcā dievkalpojums

Iesvētes mācības sākums Niagārā 5. februārī, 706 Eastwood Cr., pl. 6 vak. pie P. Treijera k-ga.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ontario.

Hamiltonā, sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave, So.).

20. februārī, plkst. 3 pp. dievkalpojums bērniem, plkst. 4 pp. svētbrīdis — referāts pieaugušajiem. Temats — Reliģija, baznīca, mūžība. Lasīs māc. E. Pavasars.

Trešdien, 23. februārī, plkst. 6.30 vakarā jaunatnes vecākās grupas sanāksme mācītāja mājā.

Piektdien, 18. februārī, plkst. 7 vakarā draudzes bībeles stunda — 20. Carrick Ave.

Māc. A. Cops, (11? Isabella St., Toronto, Ont., tel. W\ 3-1873, Toronto, Sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu st., tel. WA 4-1563).

Svētdien, 20. februārī, plkst. 3 dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes vakars ar mantu loteriju.

Svētdien, 27. febr., pl. 11 dievkalpojums.

Piektdienās, 18. feb- 25. febr. un 4. martā, plkst. 8 vak. sv. Andreja baznīcas telpās Bībeles stunda ar dažādu reliģisku problēmu iztirzāšanu.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. OL 8171.

Dievkalpojumi sv. Jāņa Latviešu ev.-lut. draudzē Toronto 1955. gada februāra mēnesī.

20. febr., plkst. 1 pp. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā. Māc. A. Lūsis un māc. A. Briedis.

Tūlīt pēc dievkalpojuma draudzes pilnsapulce baznīcas apakšējā zālē.

27. februārī, plkst. 4 pp. sv. Jāņa baznīcā — māc. A. Lūsis un māc. A. Briedis.

Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave Apt. 3, Ottawa, Ont.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek Otavā, sv. Pētera baznīcā, Sparks un Bay ielu stūrī.

20. februārī dievkalpojums plkst. 2 pp. Pēc tā draudzes pilnsapulce.

27. februārī Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums, plkst. 5 pp.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave. Vancouver, B.C.

Vankuverā, Kitsilano lut. baznīcā, 12. Ave un Stephens ielas krustojumā.

20. februārī plkst. 3 pp.

27. februārī Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums, plkst. 3 pp.

6. martā plkv. Kalpaka piemiņas dievkalpojums plkst. 3 pp.

Māc. Ed. Ķergis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Timminsā, svētdien, 20. februārī, plkst. 15 lut. baznīcā dievkalp. Bērniem mācības plkst. 10.

Māc. H. Kušils (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q. tel. DE 8394).

Monterālā, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī.

20. febr., plkst. 1.30 pp., dievkalpojums.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojums 20. februārī, plkst. 12.30 pp.

Otavā, sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzei, 210 Wilbrod St.

27. febr., plkst. 2 pp., dievkalpojums

Latviešu skolas tic. māc. stunda pusstundu pirms dievkalpojumiem baznīcas zālē.

Māc. Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259

Dievkalpojums svētdien, 20. februārī, pl. 5.30 pp. Svētdienas skola plkst. 4 pp.

TORONTO EVANĢELISTU TEMPLI

Latviešu dievkalpojums (latv. valodā) Dundas — Bond ielu stūrī, katru svētdienu plkst. 4 pēc pusdienas.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ .....

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

.....abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

ABONEŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. LĀCI, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A., tel. NI 8-9369

KOMŪNISTI TIECAS SAGRAUT MUHAMEDĀNISMU

Ja cīņa pret reliģiju Padomju Savienībā pēdējā laikā bija it kā apklususi, tad tagad tā uzrāda jaunu aktivitāti. Pazīstot komūnistu mērķus un centienus, šāda viļņveidīga rīcība nav nekas neparasts. Pārsteigumu rada vienīgi tas, ka šī cīņa, kas parasti vērsta pret kristiešu baznīcām, tagad tiek virzīta arī pret islamu. Uzbrukums islamam pārsteidzošs tieši tādēļ, ja ievēro, ka Kremlis, piekopjot savu tuvo austrumu politiku, pret muhamedāņiem ir izturējies ar izteiktu uzmanību. Tagad maskētā taktika ir mainīta. Vilks nometis aitas ādu un meties cīņā ar atņirgtiem zobiem, protams, lietojot arī jaunus paņēmienus.

Savam pirmajam uzbrukumam komūnisti izmantojuši Aschabadas raidītāju Turkmēnijā, noraidot pirmo priekšlasījumu: „Islams un tā reakcionārā loma."

Kā šādos gadījumos parasts, arī šoreiz pasvītrotas kapitālisma „atliekas," kas izpaužoties gavēšanā un moslemiešu Bairamsvētku svinēšanā. Gavēšanu atzīst par tautas veselības apdraudējumu, jo gavējot, sevišķi karstajos mēnešos, rodoties nopietnas slimības. Bez tam gavēšana traucējot darbus lauksaimniecībā un nelietderīgi tiekot izšķiests dārgais laiks. Asi kritizēti islama reliģiskie vadoņi, kas cenšoties uzturēt „reliģijas indi" mazāk attīstītos laudīs, aicinot ticīgos uz lūgšanām un liekot ievērot apglabāšanas paražas.

Šīs jaunajam pretreliģijas propagandas kara gājienam, protams, jāietekmē it īpaši padomju jaunatne.

Labāku rezultātu sasniegšanai tiek ņemti palīgā sevišķi ASV un Kanadā iecienītie Comic Strips parauga zīmējumi. Pasniegtiem komūnistiskā gaumē, tiem jo uzskatāmi jāpārliecina jaunatne, ka jebkura reliģija ir māņticība un vecu aukļu sacerētas pasakas. Tā, piem., padomju skolēniem domātais jaunatnes laikr. Pioņerskaja Pravda rāda veselu virkni zīmējumu ar nosaukumu: Vecmāmiņu pasakas par Dievu — kaunies tu tām ticēt, skolaszēn Igor!"

Zīmējumos parādīts kāds māņticīgs ar nāsīs ievērtu gredzenu mežonis, kas no pērkoņa un zibens slēpdamies, ciešot zobu sāpes, dodas pie burvja pēc palīdzības, nesdams līdz dzīvnieku upurim.

Turpmākā zīmējumu serijā uzskatāmi parādīts, ka arī skolnieks Igors ir tāds pats muļķis un māņticīgs kā mežonis, jo viņš vecmāmiņai atļauj sevi apslacīt ar svētīto ūdeni un pārmet krusta zīmi.

Vopo vienības pastiprina

Kā ziņas no Bonnas vēstī, krievi sākuši pēkšņi pastiprināt tā saucamās Vopo vienības Austrumvācijā. Pēc Rietumvācijas valdības ziņām Vopo kājnieku spēkus vērtējot uz 85.000 vīru, flotes 8000, bet gaisa spēkos ap 8000 vīru. Šo vienību efektīvais spēks esot līdzvērtīgs kādreizējam Reichsvēram. Vācu policijas spēkiem krievu okupācijas joslā esot 1577 bruņu mašīnas un 2168 lielgabali, ievērojams daudzums granātu metēju un citu visāda veida kara ieroču. Šie spēki gan vēl neesot apgādāti ar MIG-15, bet piloti apmācīti ar tiem apieties, tā ka šo spēku apgāde ar MIG-15 būtu tikai laika jautājums.

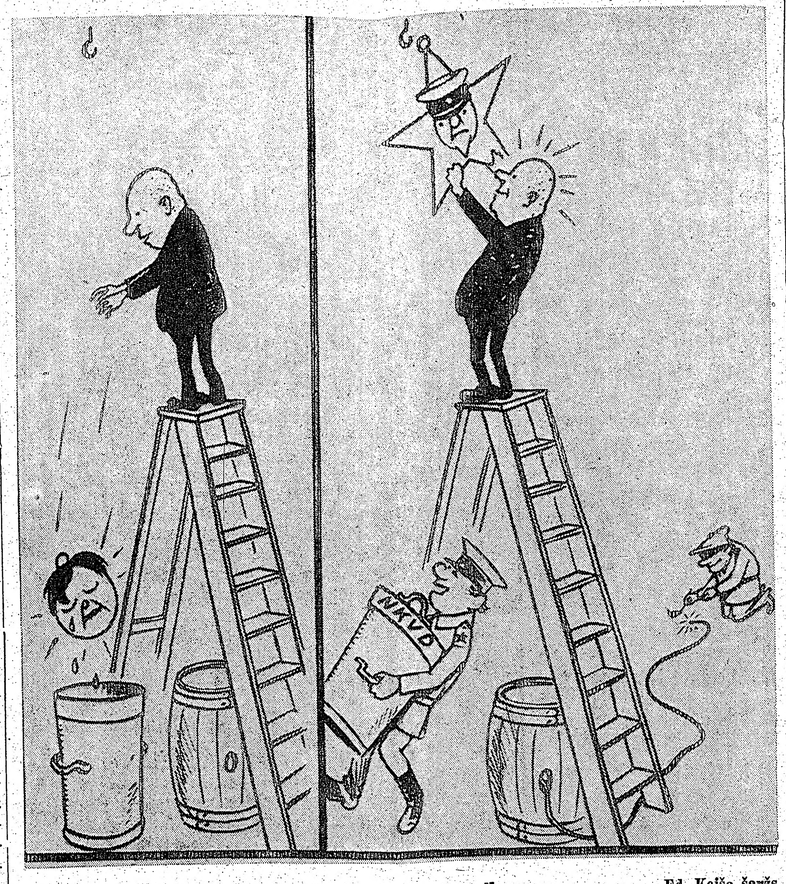

Spīdekļu maiņa Kremlī Ed. Keiša šarža

SPORTS

Sporta red. G. Gubiņa vadībā

BASKETBOLA MEISTARĪBAS SPĒLE

sestdien, 19. febr., pl. 7 Woodgreen Community Centre, 835 Queen St. E. Kanadas latviešu basketbola meistarbas 2. klases spēle: Toronto DV—TLSK.

TORONTO LATVIEŠU GALDA TENISA MEISTARSACĪKSTES

Toronto latviešu atklātās galda tenisa meistarsacīkstēs piedalījās arī mūsu spēlētāji no Hamiltonas un Vaterlo.

Sieviešu vienspēlēs meistares godā tika Kāpostiņa, pārspējot savu sīvāko konkurenti V. Admini 3:0. Trešā vietā ierindojās B. Skujiņa, 4. D. Žulpa.

Lielākais sacensību pārsteigums reālizējās vīriešu vienspēlēs, kuŗās meistargodu negaidīti izcīnīja strauji progresējošais Laimonis Eichvalds no Vaterlo, kas aizstāv TLSK krāsas. 2. vietā ierindojās Jaunzems, bet trešā vietā palika Kanadas latviešu meistars Modris Žulps. Vīriešu vienspēlēs piedalījās 12 dalībnieku, spēlējot pēc divu zaudējumu sistēmas.

Vīriešu dubutspēlēs pēc sacensību beigām vienāds uzvaru — zaudējumu skaits bija 3 pāriem. Sekojošā pārspēlē labākie bija Apsītis—Kuga, atstājot 2. vietā Eichvaldu—Teteri un 3. v. Žulpu—Paukšēnu.

Sieviešu dubutspēlēs, kuŗās startēja 2 pāri, Admine—Žulpa pieveica Kāpostiņu—Skujiņu.

Jauktās dubultspēlēs meistarpāra godu izcīnīja Kāpostiņa—Eichvalds, 2. v. Admine—Žulps, 3. v. Žulpa—Kuga.

Galda tenisisti tagad rosīgi gatavojas priekšā stāvošajām baltiešu meistarsacīkstēm un vienību cīņām.

SPORTA FILMA TORONTO

Valda Kārkla skatos un skaņās ietērptās 1. Ziemeļamerikas latvie?šu meistarsacīkstes vieglatlētikā bija pulcējušas kuplu skatītāju skaitu, kas ar interesi sekoja 33 minūšu garajai programmai.

Kārklam, kas filmu veltījis mūsu izcilam janākās paaudzes atlētam Modrim Pētersonam, skatos visumā izdevies uztvert visus lielo sacensību zīmīgākos notikumus — atsevišķus cīņu momentus, dalībniekus un skatītājus. Vienam otram dalībniekam iespējams sevi redzēt arī palēninātās kustībās. Filma ir labas simfoniskas mūzikas pavadībā, un par komentāriem gādā G. Tobiens.

Piezīmējams, ka Kārkls filmas uzņemšanu un ieskaņošanu veicis ar saviem līdzekļiem bez atlīdzības. Tāpat bez atlīdzības filma nodota arī latviešu publikai. Tā Toronto izrādes rīkotājus — TLSK — filmas īpašnieks bija lūdzis event. atlikumu izlietot kādas balvas iegādei 2. Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstēm vieglatlētikā.

Paredzams, ka šīs sacensības notiks atkal Toronto, jo ALAs fiziskās kultūras un sporta biroja vadītājs Vilis Vuškalns nesen Latviešu sporta apvienību Kanadā lūdzis uzņemties šo sacensību sarīkošanu Kanadā.

Pēc filmas sporta draugu pulks kavējās pie tējas galda. Viesu vidū bija arī Latviešu sporta padomes trimdā prezidija priekšsēdis Rob. Plūme, DV un TLSK sp. klubu priekšnieki J. Ādminis un R. Kadiķis ar kundzēm un citi viesi.

TORONTO LATVIEŠU ŠACHISTI CĪŅĀS

Sākušās Toronto latviešu meistarsacīkstes šachā. Sacensību pirmās kārtas spēlēs Augulis uzvarēja Bērziņu, Āboliņš — Skrastiņu, Jansons — Atkauķi, Puriņš — Sulimu. Skujiņa — Bērtuša partiju pārtrauca, pēdējam bija labas izredzes uzvarēt.

AIZ KANADAS ROBEŽĀM

● Veselu seriju labu padomu no Vācijas ir dabūjis Peters Muellers, kuŗš tagad ar labiem panākumiem boksējas Amerikā. Viņam liek priekšā pārtraukt cīņas, kas notiek ar tik mazu atstarpi, jo tādā tempā varot kalngalus arī nesasniekt. Kaut gan pēc beidzamās cīņas ar amerikānieti Durando, kuŗu var apšaubīt, viņš tomēr paliek par publikas pievilcēju, kaut gan amerikāņiem ne visai patīk, ka P. Millers cīņas vidū, kad sākas publikas aplausi — atņem tos.

● Futbolā Vācijā pašreiz veiksmīgākās vienības, kas izvirzījušās tabulu priekšgalā pēc pagājušās svētdienas spēles:

I Rietumu līgā, Rot Weiss Essen ar 286 punktiem, otrā vietā seko SV Sodingen 23-13;

I Dienvidu līgā, Eitracht Frankfurt 26-12, Schwaben Augsburg 23-15, trešā Offenbach Kickers 22-14;

I Rietumnieku neapdraudētā ir ir 1FC Kaiserslautern 35-5 un otrā Phoenix Ludwigshafen 30-10;

I Ziemeļu līgā neapdraudēts atrodas pēc nesekmīga sākuma Hamburger SV ar 30-6 un otrā vietā seko Eitr. Braunschweig ar 22-12.

● Eiropas meistarsacīkstēs Budapeštā daiļslidošanā 27. janv. trešā vietā kļuva vācu jaunais pāris, 11-gadīgā Marka Kilius un Franz Ningel, 17 g. v., atstājot savus tautas brāļus Zettl—Loichinger piektā vietā. Pirmā vietā ierindojās ungāru pāris — brālis ar māsu Mariannu — Lazslo Hagy, atstājot otrā vietā čechu pāri Suchankova—Dolezal.

● Beidzot Austrālija var uzelpot vieglāk, jo ir radusies jauna tenisa zvaigzne sievietēm un tā saucas Jennifer Stalex. Līdz šim tikai vīrieši varēja sacensties ar amerikāņiem, un sievietēm — mazajai Mo, "Little Mo", nebija konkurentu. Jaunajai zvaigznei ir sanācis pašreiz daudz treneŗu un padomnieku, un ar ļoti lielu interesi tiek gaidīta pirmā tikšanās resp. spēkošanās ar amerikānietēm.

KORPORĀCIJAS LETTONIA...

(Pārnesums no 3. lpp.)

dzīvi un ir ar mums trimdā. Lettonis bija arī valsts prezidents Alberts Kviesis, ministru prezidents V. Zamuels. Šo sarakstu varētu turpināt ar daudziem pazīstamiem vārdiem, bet tas nav šī raksta nolūks. Ir gribēts tikai norādīt uz to lielo nozīmi, kāda ir mūsu vecākai latvju studentu korporācijai.

Lettonia's archīvs un plašā bibliotēka savā namā Rīgā, Valdemāra ielā 55 sakarā ar boļševiku iebrukumu gājuši zudumā. Atjaunojot konventa dzīvi ar sēdekli ASV, lettoņi līdz ar to uzsākuši krāt savas gara mantas un izdod ik semestri savu interno žurnālu Vita Nostra. Tur publicēti lettoņu saimei un vēsturei interesanti raksti un materiāli.

Beigās atzīmējams, ka Rīgā izdotais Album Lettonorum*), kas tagad bibliografisks retums, jo tikai nedaudziem izdevies to bēgļu gaitās paņemt no dzimtenes līdz, par pārsteigumu atrodams Ņujorkas valsts bibliotēkā, kas slavena ar savu grāmatu krātuvi. Vivat crescat floreat Lettonia in aeternum!

*) Album Lettonorum (1870 — 1882 — 1930) izdots Rīgā 1930. gadā, lielā formātā, 300 lpp., satur īsas vēsturiskas ziņas, laika biedru ģimetnes un to īsas biografijas līdz ar daudzām fotogrofijām no Tērbatas laikiem.

DESMIT BAUŠĻI FILMĀ

TOP MILZU FILMA ĒĢIPTES SPOŽAJĀ SAULĒ

Ēģiptes spožajā saulē un piramīdu ēnā slavenais amerikāņu filmu režisors Cecils B. de Mille uzņem savas dzīves lielāko filmu, kas sauc?as Desmit baušļi. Filmai izlietota bībeles viela par žīdiem ēģiptiešu gūstā. Ēģipti filmas uzņemšanai režisors izvēlējies, lai dabūtu „īsto" atmosfairu un, galvenais, neierobežotā vairumā vajadzīgos statistu tipus. Filmas uzņemšanā piedalās 64 režisora asistenei. No Holivudas gan paņemti līdzi tikai seši, pārējie nāk no jaunās ēģiptiešu filmu rūpniecības, un to galvenais uzdevums pēc režisora pavēles, ko viņš dod ar trim pistoles šāvieniem, jāvada un jāvalda 10.000 lielais ēģiptiešu statistu pūlis. Filmas uzņemšanā piedalās arī lielās Ēģiptes armijas vienības, protams vēsturiskos tērpos ar zelta mirdzumu un tīģeru ādām. Filmā būšot redzami arī neskaitāmi tūkstoši ūdensbifeļu, kamieļu, ēzeļu, aitu, kazu, zosu, zirgu, baložu, suņu, kaķu un citu dzīvnieku. Šveicietis Henrijs Nordlings ir filmas padomnieks vēsturiskajos jautājumos, viņš zinot visu bībeli no galvas. Viņš žēlojas, ka viņam visā pasaulē esot pārāk daudz neaicinātu padomnieku, kas viņu appludinot ar vēstulēm un padomiem. Gandrīz visi neaizmirstot atgādināt to, ka Mozus esot pamatīgi stostījies. Filmas vajadzībām Ēģiptē uzceltas arī vairākas papildus piramīdas, Ramzesa pilsētas vārti 220 m platumā, 200 m dziļumā, un 26 m augstumā. Netrūkst arī Sfingu ielas un citu butaforiju. Tā kā tūristi šīs filmu butaforijas parasti apskatot daudz pamatīgāk kā īstos Ēģiptes vēstures pieminekļus, tad ēģiptieši vēlētos tās paturēt arī pēc filmas uzņemšanas. Filmas uzņemšanai bijis vajadzīgs desmit gadu un cena — 10 miljonu dolaru, par katru bausli viens miljons. Filmu pabeigs 1956. gada augustā, kad arī režisora 75 gadu jubilejā paredzēta šīs „mamutu" filmas pirmizrāde un režisora atvadīšanos no filmu pasaules.

Sludinājums

PRECIBU AUTOMĀTS ST. KATARĪNĒS

Mēs jau ar šomājas Līziņu kaimiņos sadzīvojuši vairākus gadus, bet tik dusmīgu un saniknotu nebijām nekad redzējuši. Vakar vakarā ieskrēja, ne labvakara nepateica, un abas rokas gar kažociņa sāniem saplīšējusi, tūliņ laida vaļā: „Ak tu mī un žē, šito nekrietnību, tādas lietas! Mūsu laikā tā nekad nebija, mēs jau par to kaunējāmies, mēs tādas lietas citiem nerādījām! Bet ko šie tagad dara? Ar mašīnām!

„Sievas, gan jaunākas, gan vecākas, gan saldās mēlēs dziedādamas, gan brēkdamas, gan naudas maisus solīdamas, ar visu varu pēc tās pogas spiešanas cīnās, lai no tās „mašīnas" vīru laukā dabūtu. Vīriški tāpat, citiem redzot un dzirdot, pēc sievām prasās, un pie tās „mašīnas" skrien. Tas tak esot „precību autumāts"!

„Mūsu laikā bija pavisam citādāk, mēs no vīriešiem kaunējāmies. Ja kāds uzrunāja, tad sasarkām kā bietes un pabēgām pie malas. Varbūt vēlāk tā drusku pa lakatiņa apakšu pablenzām uz viņu pusi. Ar ilgu laiku tad, pa linu plūkšanas un mēslu talkām, tā ciešāki saskatījāmies, un Jāņu naktī papardes ziedipu pameklējām.

„Tas bija tā kā pienākas. Bet tagad, pat sieviešu cilvēki tā izdarās, kauns! Aizsūtīt aiz populārā loka visus vajadzētu, lai pasalst, gan tad tas karstums pārietu!"

Tā sirdīdamās Līziņa virzījās uz durvju pusi, un projām bija. Mēs ar sievu pasmējāmies par Līziņas niknumu, bet lietas jau nemaz tik ļaunas nav, kā viņai, vecai sievai, tās liekas.

Lieta šāda, mūsu Fidrikciemā, Pēterīšu mājā visi gatavojas Daugavas Vanagu karnevālam "Tūkstots un viena nakts". Kā nu būs tajās "tūkstots naktīs" to vēl skaidri zināt nevar, bet tajā vienā 26. februārī slovaku zālē būs uzvedums "Precību automats". Tur princis sauks pēc princeses, tautudēls meklēs tautmeitu, ungāriete medus balsī ilgodamās aicinās savu pustas dēlu, vecmeita solīs visu, pat savu naudas maisiņu, lai tikai reiz pie vīra tiktu. Tie visi būs Amora valstī, lai savas sasāpējušās mīlas lietas kārtotu caur "Precību automatu" ar Amora palīdzību.

Šo izdevību tad nu nevajadzētu palaist garām tiem, kam līdz šim ar pašu spēkiem vēl nav laimējies.

Lai gan vecā Līziņa visu to būšanu tā nosodīja, bet sava interese tomēr būs arī viņai bijusi, jo kā gan citādi viņa būtu visu tik pamatīgi noskatījusies, jo Pēterīšu mājas logi ir patālu no ielas un biezi aizkari tiem priekšā.

Nu tad uz redzēšanos neprecētie un precētie "Tūkstots un vienā naktī", 26. februārī slovaku zālē pie "Precību automata"!

Kaimiņš.

DUPLEKSS

TIKAI $4.500 IEMAKSA

Atsevišķa dubultķieģeļu māja, 4 istabas apakšstāvā, 5 istabas augšstāvā, Dubultgarāža, ūdens apkure, liels dārzs. Māja atrodas Annette-Clendenan rajonā. Pilna cena — $18.500. Lūdz zvanīt

A. BALLA Real Estate

OL 7772 OL 7772

Toronto

DAVID R. JOSEPHSON

R.O.L.B.E.O.

336A BLOOR ST. W., TORONTO (Spadina Rd.) birojā WA 3-9494

ACU PARBAUDE RECEPTE

APKĀRT ZEMES LODEI

● Bijušais Irānas ministru prezidents Dr. iur. Mosadeghs, kas iepriekšējos gados sacēla daudz sensāciju putekļu, kaut gan 75 gadi vecs, cietumā sācis studēt medicīnu. Sirmais cietumnieks savā laikā bija pazīstams ne vien kā nikns angļu ienaidnieks, kas tos padzina no slavenajiem naftas laukiem, bet arī kā ievērojams savas zemes jurists, kas veiksmīgi aizstāvēja Irānas tiesības Hāgas starptautiskajā tiesā un citur. Mosadeghs paskaidrojis, ka kopš notiesāšanas par mēģinājumu no troņa padzīt šachu, viņš pret tieslietām jūtot briesmīgu riebumu un nožēlojot, ka medicīnu neesot studējis jau jaunībā. Kā vienīgais „docents" Mosadeghu cietumā apmeklē viņa dēls, kas ir ārsts, un piegādā vajadzīgo literatūru, kā arī caur stiepļu pinumu cietumnieku apmeklēšanas stundās lasa tēvam lekcijas medicīnā.

● Getingenas tieslietu medicīnas institūta vadītājs Dr. Traenkers lakoniski konstatējis, ka Rietumvācijā uz katriem 100 piedzimušiem bērniem par spīti atjaunotā likuma bardzībai notiekot 103 aborti. Tā kā to lielais vairums tomēr tiesu iestādēm paliekot nezināms, varot rēķināties, ka Rietumvācijā katru gadu nepiedzimuši aizejot bojā apmēram viens miljons bērnu.

● Kā daži laikraksti ziņo, kādai 14 gadu vecai meitenei Emīlijai Del Valle Leivai no Tukuman provinces divas reizes parādījies „svētais gars."

Pēc jaunās meitenes izteicieniem, viņa svēto garu redzējusi 26. un 31. janvārī, pusdienas laikā, kādas upes krastā. Emīlija, kāda laukstrādnieka meitene, savādo parādību redzējusi tērptu baltās un zilās drānās, ar valejiem pāri pleciem izlaistiem matiem. „Gars smaidīja un paziņoja, ka nākšot atkal, lai mani redzētu, piebilst meitene. Pēc dažām dienām tā ar noticis, un gars sacu soljumu turējis, atkal meitenei parādīdamies.

Savādā parādība visā apkārtnē radījusi dziļu satraukumu. Emīlija esot pilnīgi normāla meitene. Lielas ļaužu masas bieži apciemo gan Emīlijas mājas, gan arī teiksmaino upmalu cerībā ieraudzīt savādo būti. Lai novērstu līdz šim vēl neredzēto drūzmēšanos, bijis jāiejaucas policijai.

● 8. februārī ar niecīgiem skrambājumiem un izbailēm tikuši cauri tēvs ar dēlu, J. Kollini, kad viņu automašīna Bathurst ielā, krustojot Bailey tiltu, noskrējusi no ceļa un iekritusi 40 pēdu zem tilta aizsalušā Don upē, paliekot tur stāvam uz riteņiem.

VAI JŪS TO ZINĀT

VAI PROTAT RAKSTĪT UN SAŅEMT VĒSTULES?

Vēstuļu apmaiņa ir garīga kulta izpaudums. Saprotams, tur nevar pieskaitīt veikalnieciskas vai konvencionālas dabas rakstījumus. Vēstulēs cilvēku, dvēseles saskaras visintīmākā veidā. Zenta Mauriņa vēstuļu rakstītājus sadala divās grupās: tādos, kas prot vēstules rakstīt un saņemt — tādos, kas to neprot. Mūsu utilitārā un materiālā laikmetā diemžēl, vēstuļu kulta zudis. Sarakstās rakstnieki, žurnālisti, zinātnieki, bet lielais vairums mašintroksnī pazaudējuši Goethes laikmeta romantisko burvību. Tā vietā ziedu laiku piedzīvojis tālrunis, un cilvēks — robots īsos vārdos veic visu, pat bildina līgavu un aizved to līdz altāram.

KĀDAI RAKSTURA ĪPAŠIBAI DODAMA PRIEKŠROCIBA: DUSMĀM, GLAIMIEM VAI LAIPNĪBAI?

Tikpat jauni kā dusmoties uz laudīm ir — viņiem glaimot, jo kā glaimi, tā dusmas kaitē sadzīvei. Jāatceras, ka dusmu lēkmes un niknums neapliecina vīriešķību. Gluži otrādi, to daudz vairāk dara maigums un laipnība. Būdamas cilvēciskākas, abas pēdējās īpašības ir arī vīriešķīgākas. Maigumā un laipnībā izpaužas spēks, nervu spriegums un drosme, bet nevis īgnumā un nelaipnībā. Jo vairāk kāda cilvēka izturēšanās apliecina bezkaislīgumu, jo vairāk tā izteic spēku. Skumjas un dusmas ir nespēka izpaudums, jo abos gadījumos esam ievainoti, tātad ienaidnieka laupījums.

VAI JĀLASA ĀTRI VAI LĒNI?

Kāda latviešu laikrakstā bija lasāms norādījums, ka jālasa lēni. Jaunākie pētījumi tomēr apgalvo pretējo: jo ātrāk mēs lasām, ieskaitot "smago literātūru", jo labāk varam atcerēties un izprast saturu. Lēnais lasītājs periodu teikumos bieži pazaudē kontroli par lasāmo vielu un jūtas kā "mūža mežu maldos". Tā kā vairums literāros darbos viens teikums bieži aizņem prāvu rindkopu, lēnais lasītājs to lasa saraustīti, visbiežāk pārejot kā automobilis "atpakaļgājienā", pie tam vairākas reizes. Bet kā ir ar mācīšanās tempiem? Eksperimenti rāda, ka, ātri mācoties, atmiņa vielu kontrolē visideālāk līdz septiņām dienām, bet lēni mācoties viela atmiņā paliek arī pēc 30 un 70 dienām. **Dr. Atis.**

PIRMS DESMIT GADIEM UN TAGAD

KAD VĒL EIZENHAUERS AR ŽUKOVU ORDEŅIEM MIJĀS

III

Tosti jau pieņēmuši tādu skaļumu un brāļošanās pakāpi, ka Žukovam laiciņš jāpagaida, kamēr draudzīgā sabiedrība apklust viņa galda runai:

„Es pacelu savu glāzi mūsu četru nāciju valstu galvām! Uzvara pieder mums! Man patiesi liels prieks personiski iepazīties ar trim rietumnieku virspavēlniekiem! Šodien mēs likām pamatus mūsu zemju ilgstošai sadarbībai Vācijā! Uzdzersim, lai šī sadarbība arī tagad vainagotos sekmēm, tāpat kā tas bija karā!"

Atbildes runa nu būtu jāsaka vecākam no viesiem. Tātad — rietumu sabiedroto bruņoto spēku virspavēlniekam Eizenhaueram. Aiks to dara visai militārā tonī: „Kungs maršal! Ģenerāļu kungi! Pateicos par jūsu biedrisko un no sirds teikto vēlējumu! Šajā brīdī lai man atļauts cildināt uzvarētājas sarkanarmijas un tās panākumiem bagāto vadītāju nopelnus! Ar gandarījumu un apmierinātību man jāatzīst, ka mūsu četras valstis, kas karā tik laimīgi sadarbojās, arī tagad miera apstākļos, kopīgi sastrādās. Es patiesi ļoti nožēloju, ka ilgās kavēšanās dēļ, kas notika, lai parakstītu dokumentus, kuŗi nu nosaka Vācijas turpmāko likteni, šis bankets sākās ar novēlošanos un tieši tagad, kad man sirsnīgi jāpateicas mūsu namatēvam, es esmu spiests pie tā paša arī atvadīties. Mister maršal! Atļaujiet man pacelt šo glāzi jums, jūsu stābam, un slavenai sarkanarmijai!" Aika runu un tulkojumus visi noklausās sasprindzināti. Ordeņotā uniformētā saime ap galdiem pieceļas, krievi sasit papēžus, rietumnieki cēli paloka iepretim tiem galvas un savstarpēji saskandina glāzes. Krievu delikateses — kaviārs, lasis, nemaz vēl nav aiztikti, tas viss bija paredzēts garajai līksmes naktij, bet nu Aiks jau dodas projām!

Maršals Žukovs liekas it kā no ierindas izsists — viņš satikšanos ar lielajiem ieroču brāļiem gan bija iztēlojis pavisam citādāku!

Priekus līdz rīta gaismai, bet nu...?

Vienā metienā iztukšojis savu glāzi, viņš ar piespiestu smaidu viegli paklanās iepretim, Aikam kad jau dirigents Višinskis tam kaut ko klusu čukst ausī. Maršals saprot, viņa sejā atplaiksnījas gaišs smaids, kad viņš pieskandina glāzi jaunai runai:

„Ģenerāļa kungs! Es ārkārtīgi nožēloju, ka apstākļi spiež jūs nekavējoties atgriezties Frankfurtē. Bet man ir jo liels prieks atļauties jums paziņot, ka nule saņēmu no Maskavas depešu, ka ar ģenerālisima Staļina piekrišanu, jums un feldmaršalam Montgomerijam piešķirts krievu Uzvaras ordenis. Es pacelu savu glāzi un līdzi jums prie cājot par šo augstāko Padomju Savienības atzinību! Vienlaicīgi man ir gods arī paziņot, ka franču virspavēlniekam ģen. de Latre de Tasigni piešķirts pirmās šķiras Suvorova ordenis!"

Vodka, sarkanvīns, savstarpējie tosti un brāļošanās.

Kad maršals Grigorijs Konstantinovičs Žukovs lielā sirsnībā aptuvenajiem Eizenhaueram, kuŗu viņš vēlāk atkārtoti apzīmējis par lielāko mūsu laiku militāro stratēģistu, kad un kur varētu notikt padomju ordeņa svinīga pasniegšana, Aiks, mīkstu balsi, atbild: „Es jūs sirsnīgi ielūdzu savā stābā Frankfurtē. Un: jo ātrāk — jo labāk!"

Žukovs tad uz vietas pieteic, ka 10. jūnijā, desmit padomju virsnieku pavadīts, viņš būs Frankfurtē. Bet — arī tikai uz vienu dienu!

Dots pret dotu; ja Aiks spītīgi atstāj padomju banketu tad, kad īsti sāk kļūt patīkami, viņš, padomju slavenākais maršals, Frankfurtē parādīs to pašu.

Žukovs tad personiski pavada Eizenhaueru līdz pat Tempelhofas lidlaukam. Pusstundu pēc banketa zāles pamešanas Aiks jau šūpojas amerikāņu lidmašīnā klusajās debess dziļēs. Žukovs viņam patika. Vēlāk, Kontrolkomisijas darbā, viņš sapazinās ar šo krievu tuvāki un raksturoja to kā sirsnīgu, labsirdīgu un taisnīgu cilvēku, kuŗš nereti atbalstīja arī sabiedroto ieskatus. Par savu patstāvīgo domāšanu un sadraudzēšanos ar Eizenhaueru Žukovam vēlāk nācās ciest: 1946. g. jūlijā Staļins viņu pārcēla uz Odesu, pavisam necilā kara apriņķa priekšnieka amatā.

Frankfurtes stābā Aiku gaidīja jauna darba diena. Spēku pārsviešana no Eiropas uz Tāliem Austrumiem kara pēdējam cēlienam bija jau sākusies.

Maršals Žukovs ar Aika pasniegto Legion of Merit vēl šodien puškoto savas krievu blendukiem nokārtās krūtis. Aiks viņam iedoto sarkano Uzvaras ordeni novietojis kožu drošā skapī pie citām kara laika atmiņām. Tāpat Montgomerijs, kas ar īsti britisku smaņu, vēl nesen lasīja, ka tas pats Žukovs pirms Ziemassvētkiem viņu padomju oficiozā Pravdā jau titulēja par nodevēju...

Vēstures skatījumā desmit gadi nav liels laika sprīdis, bet sabiedroto un padomju attieksmēs jau daudz kas krasi mainījies...

K. Kursa

KANADA RŪPĒJAS

PAR JUSU NĀKOTNI...

Laimīgas ģimenes ir Kanadas nākotnes mugurkauls. No pašas dzimšanas, bērnu dienās, visā dzīvē līdz mūža galam draudzīgā tauta jums palīdz, kur vien jums tas vajadzīgs. Palīdz jums izplānot nākotni. Kanada piedāvā valdības atbalstu un vecuma pensijas. Kad pienācis zināms vecums, jums iespējams pavadīt vecuma dienas, vēl saņemot atlīdzību. Tā jums iespēja noraudzīties kā aug un veidojas jūsu bērnu bērni, kas kļūst stipri jūsu Kanadā.

KANADA RŪPĒJAS PATI PAR SEVI — IEPAZĪSTIETIES AR TO VAIRĀK

MELCHERS DISTILLERIES LIMITED